

Naš Cleveland

NEKAJ PODATKOV O SLOVENSKI NASELBINI V CLEVELANDU

Današnja številka "Ameriške Domovine" gre v 1550 iztisih v skoro vse dežele sveta, največ seveda v Jugoslavijo, potem v Italijo, nadalje v Canado, potem v južno Ameriko, v Nemčijo, v Francijo, v Svico, na Ogrsko, v Avstrijo, v Belgijo, itd. S tem mislimo, da je 1550 številčk božične izdaje "Ameriške Domovine" tiskanih več kot po navadi, da je 1550 rojakov v Clevelandu in drugod po Ameriki naročilo to številko, da jo pošljemo njih prijateljem po obširnem svetu. Za vsako številko je bilo plačanih 10 centov.

Najmanj 10.000 ljudi v stari domovini in v drugih delih sveta bo čitalo božično izdajo "Ameriške Domovine." Casopis gre iz rok v roke, prijatelj ga posodi prijatelju, znanцу, sosedu. In želeli bi, da bi ga vsi verno prečitali, kajti naša božična izdaja je vredna dostopa v vsako delavsko, inteligentno in razumno slovensko hišo po cellem svetu. Teško, ali pa se nikdar prej je uredništvo sploh katerega slovenskega časopisa v Ameriki izdalo tako obširno, in obenem zanimivo številko.

Ker vemo, da bo najmanj 10.000 naših ljudi čitalo to številko izven Zjed. držav, se nam nudi izvrstna prilika, da napišemo nekaj vrstic o prvi, največji in vodilni slovenski naselbini v Zjed. državah, o naši drugi ljubljani — o Clevelandu. Mesto Cleveland šteje en milijon prebivalcev. Prvi Slovenci so se začeli naseljevati tu pred 45. leti. Cleveland se je tako priljubil prvotnim naseljencem, da so pisali domov pisma polna hvale o naši naselbini, in ljudje so v stotinah prihajali vsake leto sem, dokler ni Amerika zaprla pot naseljencem po svetovni vojni. Kljub temu štejejo danes v Clevelandu od 35.000 do 38.000 Slovencev in preko 8.000 Hrvatov. Med ameriški Slovenci je mesto Cleveland pripoznano kot metropola vseh slovenskih ameriških naselbin, vodilna naselbina, v kateri se se Slovenci najdalj povzpeli in najbolj napredovali v vsakem obziru.

Slovenci v Clevelandu imajo največjo slovensko banko, The North American Bank, ki šteje nad \$4.000.000 slovenskega premoženja. Imajo veliko slovensko nosilnico, ki šteje skoro \$2.000.000 premoženja. Štiri velike slovenske župnije se nahajajo v Clevelandu, ki štejejo skupno nad 5000 družin. Imamo krasen Narodni Dom, ki je veljal nad \$400.000. Slovenci v Clevelandu imajo nad 400 slovenskih trgovin, katerih mnogo je popolnoma modernih in se lahko kosajo z najboljšimi ameriški trgovinami. V Clevelandu posluje Slovenska Dobrodela Zveza, ki ima tu svoj glavni sedež, ki podpira rojake v slučaju bolezni in plačuje dedičem lepo posmrtnino. Nad 8000 naših ljudi je zavarovanih v tej Zvezi, ki šteje mnogo nad milijona dolarjev premoženja. Cleveland je edino milijonsko mesto v Ameriki, kjer imamo Slovenca kot zastopnika v mestni postavodaji, Mr. John L. Mihelica. Devet slovenskih odvetnikov, 9 slovenskih zdrav-

Slabo delo.

EKSPORT IK ZJEDINJENIH DRŽAV JE ZADNJE ČASE GLOBOKO PADEL.

Washington, 16. dec. Iz Zjed. držav se je tekom meseca novembra eksportiralo veliko manj blaga kot pa v novembu lanskega leta. Tekom novembra meseca letos se je izvozilo iz Amerike, oziroma Zjed. držav za \$461.000.000 vrednosti blaga, in ob istem času se je importiralo za \$345.000.000 vrednosti blaga iz drugih držav, kar pomeni, da je trgovska balanca Zjed. držav za \$116.000.000 na boljšem. Toda novembra meseca lanskega leta se je eksportiralo iz Zjed. držav za \$480.300.000, ali za \$30.000.000 več kot v letošnjem novembu. Opazuje se pa tudi, da se veliko zlata izvažajo iz Zjed. držav. Meseca novembra, 1927, smo izvozili iz Zjed. držav za \$53.184.000 vrednosti zlata, dočim so ga za samo dva milijona vrednosti importirali v Ameriko. Več zlata se je eksportiralo iz Amerike novembra meseca, 1927, kot sploh v kakem mesecu od leta 1923. In finančni oddelek naše vlade naznanja, da bo eksport zlata še veliko večji v prihodnjih mesecih.

LJUB'CA MOJA, ZAKAJ SI ŽALOSTNA ...

V nedeljo zvečer je Columbia grafofonska družba poslala v Cleveland prve grafofonske plošče — za preskušnjo — s pesmicami, katere so pele za omenjeno družbo Miss Mary Udovich in Mrs. Josephine Lausche-Welf. Mr. Anton Mervar je bil tako prijazen, da je povabil tudi našega poročevalca k preskušnji. Omenjeni pevki ste zapeli za grafofonsko družbo šest mičnih slovenskih pesmic, ki so v resnici najboljše, kar se jih je še doslej reproduciralo. Plošče bodo izvrstne. Med drugimi pesmicami ste pevki peli sledeče: "Gor čez jezero," "Ljub'ca moja, zakaj si žalostna," "Dve let' in pol sva se midva ljubila," "Dokler sem majhna b'la," "Kdo bo listje grabil," itd. Same mične popevčice, ki bodo gotovo ugajale vsakomur. In spremljevanje jetja! Piano, violina, celo in drugi glasbeni instrumenti vas naravnost očarajo, ne da bi še kaj posebej omenili o sijajnem glasu obeh pevki. Rojake opozarjamo na te plošče, ki pridejo v javnost 15. januarja, 1928.

© Pismo ima pri nas Mary Zerovnik.

nikov, mnogo zobozdravnikov, učiteljev, profesorjev in drugih profesionistov deluje z uspehom v mestu. Poleg glavnega Narodnega Doma imamo v naselbini še 5 drugih Narodnih domov. 166 slovenskih društev vsake kategorije posluje v naselbini. 17.000 članov se nahaja pri teh društvih. Pet slovenskih časopisov izhaja v Clevelandu. Skratka: Cleveland je prva, največja, vodilna naselbina Zjed. držav, kateri se nobena druga naselbina Slovencev v Ameriki primerjati ne more. Ako hočejo rojaki širom sveta zvedeti kaj več podrobnosti o naši naselbini, naj se zaupno obrnejo na: "Ameriška Domovina," 6117 St. Clair ave., Cleveland, Ohio, U. S. A. Doblili bodo točna in zanesljiva navodila.

Sveta noč -- blažena noč!

Sveta noč.

Nocoj me ne plašiš, noč, oj sveta noč,
vsa dobra si, mesec straži nad vasmi;
v vseh čistih dušah se to uro Boj rodi —
oh, nocoj, je bela, bela noč ...

Nocoj je ugasnil v meni srčni ogenj vroč
in sem utonil v morje božjega miru;
ugledal sem cesto, ki drži domu —
oh, nocoj, je bela, bela noč ...

Nocoj sem čudnodober vsem ljudem,
na srca vsa bi se nastolil plakačoj;
srečal sem nasel e svoji duši Bellehem
oh, nocoj, je bela, bela noč ...

Naša iskrena zahvala vsem!

V največjo dolžnost si štejemo, da se na tem mestu iskreno zahvalimo sledečim našim prijateljem: 1. Cenjenim našim dopisnikom, ki so se potrudili, da so za to božično izdajo "Ameriške Domovine" spisali toliko originalnega, bogatega kerila. Slovenci v Clevelandu imajo toliko zmčnosti, nadarjenosti in originalnosti, da se boste čudili krasnemu materialu, ki je priobčen v tej številki. Članki, priobčeni v tej številki, so sijajen dokaz, da imamo v Clevelandu rojake, ki so zmčni na poljuden način napisati za javnost, v pouk in zabavo narodu, najbolj različne stvari, in sicer na jako temeljit način. Vsem našim dopisnikom še enkrat iskrena hvala!

2. Naši naročniki in prijatelji so letos naročili nad 1550 številčk božične izdaje "Ameriške Domovine" svojim znancom, prijateljem in sorodnikom v staro domovino. Nikdar v zgodovini ameriških Slovencev ni bilo poslanih še toliko številčk enega slovenskega lista na vse strani sveta. In nikdar ni še kak slovenski časopis v Ameriki prinesel toliko pozdravov iz Clevelanda rojakom po širnem svetu. Nam je to v največje zadoščenje, ko vidimo, kako se rojaki zanimajo za "Ameriško Domovino." Vsem onim, ki so naročili pozdrave in poslali številke božične izdaje "Ameriške Domovine" po širnem svetu — naša iskrena zahvala!

3. Medtem ko boste čitali izvrstno čtivo priobčeno v današnjem listu, pa ne smete pozabiti na oglase naših trgovcev. Vredni so, da jih prečitate. Trgovci naši se vam, Slovincem, zahvaljujejo za naklonjenost tekom leta, priporočajo se za bodočnost in vam želijo vesele božične praznike in srečno Novo leto! In mi vemo, da prihajajo ta voščila iz srca. V oglasih boste videli, da je 95 procentov vseh oglasov od slovenskih, naših, trgovcev. Potrošili so več tisoč dolarjev v raznih slovenskih časopisih Clevelanda, da se vam predstavijo. Vredni so vse vaše podpore. Ta teden boste, rojaki, potrošili tisoče dolarjev za božične predmete! Rojaki, spomnite se najprvo svojih ljudi, naših trgovcev, saj vam nudijo vse, kar potrebujete za Božič. Skrbite, da ostane vaš denar v naselbini, ker ste lahko prepričani, da bo vračal narodu obilne obresti. Prosimo vas, sodelujte s slovenskimi trgovci za večji napredek največje slovenske naselbine v Ameriki. Slovenskim trgovcem pa naša iskrena zahvala!

4. Naša slovenska društva so naše podjetje skozi celo leto simpatično podporala z oglasi in tiskovinami. Mi smo skušali postreči kakor najbolj smo znali in vedeli. Priporočamo se vam še za naprej, a izrekamo vsem slovenskim društvom v Clevelandu našo iskreno zahvalo za vsjo podporo. Lahko se zanesete na naš časopis, da bo vedno z vami sodeloval.

Manjši davki.

COOLIDGE ZELO NASPROTUJE, DA BI SE DAVKI ZMANJŠALI

Washington, 16. dec. Poslanska zbornica kongresa Zjed. držav je z veliko večino glasovala, da se zvezini davki za prihodnje leto zmanjšajo za \$290.000.000. Pri tem je pa naletele poslanska zbornica na velik odpor od strani predsednika Coolidgea. In tudi v senatu se pričakuje ostrega boja glede znanih davkov. Vodilni republikanski senatorji so mnenja, da se davki ne smejo znižati za več kot \$225.000.000, kakor je priporočil predsednik Coolidge. Toda vodilni demokratični senatorji so izjavili, da se bodo borili do skrajnosti, da se davki znižajo za najmanj \$400.000.000 na leto, kajti blagajna Zjed. držav je močna dovolj, da prenese to znižanje, ako vlada kolikaj hrani. Letos je preostalo v blagajni Zjed. držav \$375.000.000, kar pomeni, da je imela vlada za \$375.000.000 manj izdatkov kot so računali. Borba demokratov je torej na vsak način opravičena, da se davki znižajo za \$400.000.000. Znižani davki pomenijo cenejše življenske potrebine in boljše materialno stanje prebivalstva. Republikanci so proti temu, demokrati se za to. Zvečer v prihodnjem letu, ko volimo predsednika, bodo pokazale, kdo ima zasloambo pri narodu glede davkov.

© Pretekli petek je prišlo iz Rima naznanilo v Cleveland, da je papež imenoval župnika stolne cerkve v Clevelandu, msgr. Thomas O'Reillya, za katoliškega škofa v Scranton, Pa. Vest je prišla popolnoma nepričakovano.

© Ako hočete dobiti avto licenco za leto 1928, oglasite se v pisarni Mr. Frank Russ, 6104 St. Clair ave. v torek, sredo ali četrtek zvečer od 8. zj. do 8. zvečer. Prinesite potrebni bill of sale. Tudi se sprejemajo vsa notarska naročila.

Submarin S-4

40 MOŽ POSADKE JE VTONILO V SUBMARINSKI NESREČI

Washington, 18. dec. Ameriški submarin S-4 je bil zadet od torpednega rušilca "Paulding" in potopljen. 40 mornarjev na krovu submarina je zgubilo pri tem svoje življenje. Submarin se je potopil v 120 čevljev globoki vodi. Torpedni rušilec "Paulding" je bil na straži za butlegerji. Pravkar je bil namenjen zapeljati v pristanišče Provincetown. Kar naenkrat so zagledali na torpednem rušilec pred seboj submarin, ki se je pravkar potapljal. Nemogoče je bilo, kot trdijo priče, da bi torpedni rušilec ustavil svojo smer, ker je bil preblizu. V trenutku je nastala kolizija. Submarin je takoj zginil na dno morja. In to se je zgodilo komaj 1800 jardov od pristanišča. Zjed. države imajo sploh nesrečo s submarini. Tekom zadnjih treh let se je potopilo 5 ameriških submarinov, in je pri tem zgubilo življenje 72 mož vojne mornarice.

Poznejša poročila pravijo, da je rešeno mostvo, ki se je podalo na lice nesreče, dobilo znamenje iz notranjosti pogreznega submarina od šest mož posadke ki so proslili, potom posebnih znamenj, naj rešeno mostvo biči, ker je slab znak v submarinu. Vlada je odločila vse potrebno, da se reši submarinske mornarje, toda rešila dela grede silno počasi naprej in se ne pričakuje, da bi bil kdo rešen.

© Pozor, lastniki avtomobilov. Do 1. januarja, 1928, morate imeti novo licenčno številko na vašem avtomobilu. Ako ne, boste aretirani. 250.000 avtomobilov se nahaja v Clevelandu in šele 60.000 jih je dobilo novo licenco. Za Slovence vam preskrbi avtomobilsko licenco Mr. Frank Russ, 6104 St. Clair ave. © V City bolnico je bil odpeljan Frank Podbevšek, 14506 Darley ave.

Seznam berila in vsebine božične številke "Ameriške Domovine"

PRVI DEL	
Novice, voščilo in zabava	stran 1
Dih in njegov duh, spisal Dr. W. J. Malby	stran 2
Spomini na Božic leta 1916, spisal Jos. Urdina	stran 3
Spomini na leto 1918, spisal Ivan Trček	stran 3
Čestitke iz 30-letnici, spisal Hon. W. R. Hopkins	stran 3
Dobrova in jaslice, Jos. Lavrenčič	stran 4
O Božiču — mrl! Uredniški članek	stran 4
Za vašo izbrabzo in napredek	stran 4
Dopisna Mica — Bismarck, spisal Ivan Zeman	stran 5
Zvonček, božična povest	stran 5
Noč v peklu, spisal Sotičan	stran 7
Uporniki, zgodovinska povest	stran 7
DRUGI DEL	
Ali se Rusija otrese boljševikov?	stran 1
Božič v pravljicah in običajih	stran 1
Devilni narci, spisal F. P.	stran 2
Na tujih tleh, spisala F. P.	stran 2
A. U. S. Congressman's view of Ameriška Domovina, Chas. A. Mooney	stran 3
Za Božič, božični spomini, spisal P. Kovaj	stran 3
Slovenska imena ameriških mest, spisal E. Bandi	stran 3
Komunist, času primerna ideja, spisal Milan Slajo	stran 4
Neč kvaternega petka, ljudska pripovedka	stran 4
Pri izvru Karmanske Blatnici, spisal Ivan Zeman	stran 5
Slovenska imena ameriških mest, spisal Janko N. Rovej	stran 5
Dobrote in sirote slovenskega farmarja, spisal Anton Debevc	stran 5
Mala prodajalica vzgleda, božična pripovedka, spisal Silvan Sardonko	stran 6
Stotniki srečni mačko, vojna bajka, Matija Belac	stran 6
Donesek k avtobiografiji, spisal dr. F. J. Kern	stran 7
Collinwood-Nottingham-Eucled, bodoča centrala Jugoslovanov, spisal	stran 7
John Zulich	stran 7
Božična črtica, spisala F. P.	stran 8
Skupuhov denar, pripovedka	stran 8
ČETRTI DEL	
Ob tridesetletnici "Ameriške Domovine"	stran 1
Božični in novoletni pozdravi naročnikov	stran 1
V božični noči, Ivan Zorman	stran 3
Naša bodočnost, Janko N. Rovej	stran 3
Država Ohio — vzgled Slovincem širom Amerike, John Zulich	stran 4
Čestitka gubernierja Donahy "Ameriški Domovini"	stran 4
Materina ljubezen, Rev. Albin Gaidovec	stran 5
Slovenska Dobrodela Zveza, spisala Mrs. Albina Novak	stran 5
Produktna filozofija, spisal Victor J. Valjavec	stran 6
Kako smo narodni, spisal Anton Urdina	stran 7
Čestitke "Ameriški Domovini", spisal Mr. Adam J. Damm	stran 7
Dva naša prijatelja, spisal Madison	stran 8

JOHN ZULICH

JAVNI NOTAR
15301 Waterloo Rd.
Tel. Kenmore 1235

PRODAJAM IN ZAMENJAM hiše, lote, trgovine in farme.
ZAVARUJEM PROTI OGNJU hiše, trgovine, avtomobile in društvene zastave.
ZAVARUJEM LJUDI od 16 do 60 leta, proti pošodbam, boleznijo in smrtjo.
POSOJILA PRESKRIBIM na posestva, na prav lahka odplačila, jih tudi legalno uredim.
POSOJILA NA FARMÉ dobim po 6%, plačuje se na vsakih 6 mesecev po \$35 od vsakih \$1000, to pokrije kapital in obresti in v teku 33 let je ves dolg plačan.

VOŠCIM VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO VSEM ZNANECM IN PRIJATELJEM!

Jos. Globokar

PRODAJALEC VSAKOVRSNIH HIS IN ZEMLJIŠČ

ŽELIM VSEM ROJAKOM VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

986 E. 74th St.
Penn 1386-W

J. Videnšek

486 E. 152nd STREET
Eddy 9214

Grocery & Meats

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem!

Se priporočam rojakom!

Martin Šorn

Slovenski restaurant, kjer se pripravljajo za vas okusna in tečna jedila po vašem okusu!

Vsem Slovencem želim vesele božične praznike!

6034 ST. CLAIR AVE.

Dih in njegov duh

(Dr. J. W. Mally)

Splošno se veruje, da okužen, oziroma neprijeten duh človeškega dihanja prihaja direktno iz želodca. Čeravno želodec napravi nekoliko slabega duha, vendar je v obče prejeomenjena trditve napačna. Nekateri ljudje, ki nam pojasnujejo neprijetne duhove, ki diše po zavžitem živežu, trdijo, da mora izdihneni zrak mimo zavžite hrane v želodcu. Drugi zopet trdijo, da prihaja slab duh človeškega dihanja iz pluć, kamor prihaja tudi kri, ki prenaša življenjske snovi ali soke, vzete iz zavžite in prebavljene hrane v želodcu in črevesju, in ker pride v plućih pri vsakem dihu zrak v dotiko z krvijo, trdijo, da se je zrak okužil v plućih. Da dokažemo, da ste obe trditvi saj nekoliko napačni, sem napravil eksperimente do gotove meje, za porabo pa sem vzel dva naša največja sokrivača: čebulo in česen.

Če žvečimo čebulo, ne da bi jo použili, pronašel sem, da zasledimo njen duh v našem dihanju od 12 do 24 ur. Tudi v slučajih, ko je oseba, ki nima zob, samo žvečila čebulo, ne da bi jo zaužila, je ostal duh po čebuli približno tako dolgo časa. Toda v slučaju, ko je oseba zavžila surovo čebulo v kapsulah, kar je zabranilo, da ni prišla čebula v dotiko z nobenim delom v ustih, sem dognal, da človeški dihanje ni imel neprijetnega duha po čebuli. Bilo pa je nekoliko okusa ali duha po čebuli, ako se je človeku rignilo, toda ti plini niso okužili usta.

S čebulnim sokom namazani deli človeških ust, pa so doprinesli sledeče posledice:

Duh po čebuli je ostal na zobu nekako eno uro. Meso okoli zobovja je obrzalo duh okoli snega dneva. Nebo v ustih je žrilo duh še malo dalj časa kot meso okoli zobovja, ko je jeziki izgubil duh najdalj. Tudi če namazamo, oziroma vtrljemo čebulni sok v dlani naše roke, bo duh po čebuli ostal do dva dni, čeravno šestokrat umijemo naše roke. Ako pustimo, da zamrzne čebula, kar povzroči, da je uničen velik del čebulnega soka, potem je tudi duh po čebuli veliko manjši kot pri zdravi in sirovi čebulji.

Iste eksperimente sem delal s česnom, s skoro istimi vseh, le da je česen obdržal svoj neprijetni duh, seveda močnejši, dvakrat do trikrat dalj časa kot čebula. (Toda prosim, ne vzemite moje trditve kot zadnje besedo, ker lahko sami preiskujete. Toda priporočam vam, da pošljete svojo boljšo polovico na počitnice za nekaj tednov, predno se lotite enakih eksperimentov.)

Po splošnem opazovanju z različnimi eksperimenti sem pronašel nekatere precej zanimive fakte o duhu človeškega diha.

Živež, kakor oranže, zelje, banane, zelene ali meso, zaužite, tudi povzročajo poseben duh, ki se ga čuti pri človeškem izdihanju najmanj eno uro po jedi kava, naša priljubljena pijača (???) ni brez duha; dve uri ga je lahko zaslediti v našem dihanju. Pivo in vino povzročata svoj duh nekoliko časa, žganje obdrži pred vsemi najdalj časa.

Morebiti vas tudi zanima to, da je človeški dihanje skoro brez vonja ali duha pri zdravem človeku, in če ima sploh kak duh, je ta sladak, kar pa prihaja od snovi ki jo izločijo zleze v ustih oseba, ki ni dobrega zdravlja, ima neprijeten duh. Tudi enak dihanje imajo noseče ženske, kakor tudi celo ob času mesečne perijode. Sploh pa ima vsaka oseba svoj karakterističen vonj ali duh. To se lahko dokaže že s tem, da imajo celo živali vsaka svoj duh, in pri tem še tako občutljiv nos, da se poznajo prvonju in duhu. Bolj ko je posameznik civiliziran, tembolj de-

likaten je njegov vonj. Kitajci imajo svoj karakterističen duh, ta-ko ga imajo črnici, kakor vsak drug rod.

Ljudje, bolni na mehuru, izdihavajo zrak, ki ima duh po amoniji. Bolniki, ki bolehalo na sladkorni boleznijo, imajo poseben sladak duh, ki ga zasledimo pri vonju sladkih jabolk. Osebe, ki imajo kronične bolezni v nosu ali grlu imajo nekaj gabljiv duh. Če ima kdo mrzlico, posebno pri otrocih, naletimo na poseben čuden duh, ki je sladak, toda obenem gnusen. Velike opeklene povzročajo duh, ki je ličen pokvarjenemu jajcu. Pri alkoholikih je dihanje zopern smradljiv in gnusen.

Če profesionalni človek pozna vse te vonje človeškega diha, ta lahko tudi lažje spoznava bolezni. Toda vsa ta senzacijska naobrazba se more le pridobiti po stalnem opazovanju.

Spomini na Božič leta 1918.

(Napisal Josip Grdina)

Bilo je 25. decembra 1918, po ruskem koledarju dne 13. decembra. S Petrom Mihajlovičem sva sedela v topli izbi za mizo ter pila čaj iz samovara, katerega je nama pripravila gospodarjeva žena Aleksandra. Ta dan je bil po ruskem koledarju navaden delavnik, a za mene velik praznik, kajti to je bil za nas svetil božični dan. Gospodarju Petru Mihajloviču sem že dan prej povedal, da je na ta dan za mene praznik, in sem dobil dovoljenje, da drugi dan nisem delal. Sicer pa po zimi itak ni bilo dosti dela kot odpraviti živino, vode pripeljati iz vaškega vodnjaka ter tupašem kaj malega narediti. Toda tisti dan gospodar Peter Mihajlovič ni pustil, da bi kaj letal.

"Josip, praznik imaš, le prazni ga!" Pa sem ga udeležal. Ej, Peter Mihajlov je bil dobra slovanska duša, dobrototen, postrežljiv ter miren možakar, šaljiv in dobre volje, nikdar ga nisem videl črnega obraza, vedno je bil dobre volje. Tudi tisti dan, 25. decembra, mi je prav dobrohotno privoščil praznik. Ko je prišel čas obeda, je prinesla gospodinja Aleksandra na mizo praženo kokoš ter druge dobre stvari za pod zob, nato pa samovar, ki je višek vseh gostij na Ruskem. Seveda je bilo vse to pripravljeno za mene, kajti za Ruse je bil še strogi post — post, kakoršnega katoličani ne poznamo. Tekoni vsega posta se pravoslavni Rus ne vzdrži samo mesa, ampak tudi mleka in jajec, sira in enakega.

Gospodar mi je delal družbo samo pri samovarju, gospodinja je pa od časa do časa nalivala čaj iz samovarja, medtem smo se pa razgovarjali o božičnih praznikih, kako jih pri nas praznujemo in kako pa na Ruskem. Sedaj bo v dostih krajih slab Božič, pravi Peter Mihajlovič, vojska je napravila mnogo gorja, ampak toliko gorja kot ga je vojska povzročila v Matuski Rusiji menda ni nikjer na svetu.

Toda Petra Mihajloviča ni bilo težko užalostiti, vedno je bil dobre volje, toda pri mistih na žalostne razmere v Rusiji, pri mislih na njeno bodočnost je pa sicer vedno vesel in dobrodušni mož žalostno zaplakal. Ni pa tega javno pokazal, kajti pri tedanjem režimu v Rusiji, ko so bili boljševiki absolutno gospodarji čez življenje vseh Rusov, je bila nevarnost, da sliši vzdihovanje kak vohun, ki naznani Mihajloviča, in zgodilo bi se, da bi ga neke noči vzeli iz postelje, ko bi se najmanj nadejal, pa bi ga odpeljali in ustrelili ali pa obesili.

Na ta način so boljševiki od postanka svojega režima vladali in vladajo še danes. Gorje ti, če si zini kaj čez njih krvavo gospodarstvo. V najini sobi pa seveda ni bilo take nevarnosti, zato sva s Petrom marsikatero rekla, ki bi naju gotovo veljala glavo, če bi naju slišal kdo od "čeke".

In isti dan so prišli k Petru Mihajloviču vaški "komisarji", ki so bili prej navadni bururmani. Pogledat so prišli, če bo mogoče vzeti kaj pšenice od tistih pičlih meric, katere so mu pustili pri zadnji rekviziciji. Določili so, da odda še nekaj pšenice proletarcem. Peter Mihajlovič je globoko vzdihnil, rekel pa ni nič, sa je bilo škoda vsake besede. Gospodinja Aleksandra je zajokala. Tako smo trpeli in dejali vse poletje, a sedaj na zimo naj pa stradamo! Mene je popadla jeza! Prokleta taka vlada in pravica, ki kmetu krađe takorekoč zadnje zrnje težko pridelanega žita, da ga deli takim kričacem, ki so si nadeli ime "komisarji". Če ta dežela ne bo videla pri takem postopanju strašnih dni lakote, bo nekaj čudnega. Kakšno veselje naj ima potem kmet, ko mu težko pridelano žito krađejo in ne privoščijo, da bi bil vsaj enkrat na dan sit!

V tem so gospodje komisarji odšli. Od Novotvopijskega sem se je pa slišalo grmenje topov. Zopet boj med boljševiki in kozaki. Pri Sovarinu se je tudi bil obupni boj med boljševiki in Donskimi kozaki. Moj Bog, je vzdihnil Peter Mihajlovič, ali nam je res kruta usoda naklonila, da poginemo mi in naša Matuska Rusija! Blagor onim, ki morejo bežati iz Rusije. Srečen si, Josip, ker boš kmalu zapustil nas nesrečne Ruse! Peter Mihajlovič je zajokal, kar je pri njem veliko pomenilo, kajti njega ni zlepa upognila žalost, kaj šele, da bi jokal!

Danes ko to pišem, se žive spominjam onih dni Božiča leta 1918 pri Petru Mihajloviču, spomin na one čase, ko se je v Rusiji pod krinko svobode in židovskega boljševizma kradlo ruskem kmetu zadnje zrno iz hrama.

Hej, ženske!

Najbrž ste pozabile na našo telefon številko, ker že tako dolgo niste čitale našega oglasa v tem listu. Mogoče pa mislite, da nismo več v businessu. Toda povemo vam, da je vode še vedno dosti, mila ali žajfe pa nikdar ne bo zmanjkalo. Torej zapomnite si našo telefon številko

Prospect 1073
in oddajte nam perilo, da vam pošteno postrežemo.

St. Clair Wet Wash
3855 St. Clair Ave. Cleveland.

Za obila naročila se priporočata lastnika F. Budan in J. Rezelj. (x-Mo.)

Najboljši premog

dobite pri meni, po jako zmernih cenah. Edini slovenski razvažalec premoga in ledu.

Jos. Kern
1194 E. 167th St. Kenmore 0660-M (Mo. X)

LOUIS PRHNE KROJAČ

Čiščenje, b a rvanje, likanje in popravljane oblek.

Vesel Božič in srečno Novo leto!

7801 Broadway
vog. 78. ceste.
Academy 1096

CLOVER DAIRY CO. SLOVENSKA MLEKARIJA

Se priporoča Slovencem za obila naročila in želi vsem skupaj vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1003 E. 64th St.
Rand. 2737

COLLINWOOD DRY CLEANING & DYEING CO.

LEO KAUSEK, lastnik

Izvrstno čiščenje, likanje in popravljanje oblek. Jako zmerne cene.

Vesel Božič in srečno Novo leto vsem!

15210 Saranac Rd. Tel. Glenville 4746

Pintar Bros.

Želimo vsem svojim številnim odjemalcem, ki so zvesto pri nas kupovali v tem letu prav vesele božične praznike

in srečno Novo leto ter se vsem skupaj priporočamo tudi v prihodnjem letu.

6706 St. Clair ave.
Tel. Pennsylvania 0871

6305 Glass ave.
Tel. Florida 7504-J

Največja slovenska mesnica v Clevelandu!

Frank Butala

POZNANA SLOVENSKA TRGOVINA Z DOBRIMI ČEVLJI ZA VSO DRUŽINO

ŽELI VSEM CENJENIM SLOVENCEM IN SLOVENKAM VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

6410 St. Clair ave.

A Word From Our City Manager.

(Written for "Ameriška Domovina" by W. R. Hopkins.)

City of Cleveland,

William R. Hopkins, City Manager.

"American Home", 6117 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.

My dear friends:

I am sure I express the feelings of all Clevelanders who are familiar with your paper and your people when I say that we join gladly with you in celebrating the thirtieth anniversary of the founding of your paper.

During the thirty years of its existence your paper has been truly American in spirit and enterprise, has rendered splendid service for all its people, and has made its success and prosperity a matter of interest and concern to all the rest of us.

and collective, of all of the qualities which make the kind of citizens Cleveland and America need.

The work which the editor has done personally, not only through the paper but through other personal activities in the interest of Americanization and of citizenship generally, place all of us under real obligation to you and I sincerely hope that in the years to come you will not only enjoy a constantly increasing measure of success but also an increasing share of public appreciation of a real public service.

Along with our congratulations to your people, your paper and yourself, permit me to extend the best of good wishes to you all.

Yours sincerely,

W. R. HOPKINS, City Manager.

Spomini na leto 1918.

(Piše Ivan Trček)

Vojna je minula, je šel glas preko celega sveta, začetkom meseca novembra, 1918. Vse narode je prešinila ta vest z neizmernim veseljem. Velikanske kolone vojakov so se vile iz bojišč, puščajoč za sabo vso vojno opremo, konje, topove, avtomobile, puške itd. Vsakega želja je bila prej ko mogoče priti domov k svojim dragim, po dolgih letih strašnega trpljenja. V tem silnem navalu, v veselju da je Bog poslal angela miru, jih je šel na tisoče omagalo, umrlo ali se pa še bili ujeti od sovražnikov, ki je imel pristojo pot za njimi. V nekem mestu na zgornjem Stajerskem, kjer je bile železniško križišče državne in južne železnice, (kamor je tudi štiri leta) smo opazovali vračati se iz vojnega postavlja. Tudi našega rudniškega ravnatelja je minula ona strogozgod, bil je priljuden, hodil po stanovanjih in prosil nas Slovence, da naj še ostanemo in delamo naprej. Namreč vsi rudniški ali drugi delavci so bili med vojno oproščeni in ostali v civilu ako so delali za državo. Meni je bilo jasno, da je bolje počakati par tednov kot pa se v taki zmešnjavi podati proti domu.

Stara mogočna Avstrija je boginila, iz nje je nastalo več manjših držav. Polagoma je pričela vsaka država za se urejevati najpotrebnejše, nastale so takozvane narodne straže. Našo domovino Slovenijo so deloma okupirali Italijani, deloma je pa postala del sedanje Jugoslavije.

Bilo je 18. novembra, 1918, ko se poslovim po štiri-letnem bivanju od prijaznega zgornejstajerskega mesteca L. Pomečjem svojo beračijo v kovčge, za na pot sem dobil pol kg. kruha. ki sem ga pa takoj pojedel, ne da bi pomislil na dvodnevno vožnjo. Celovec, Jesenice, Ljubljana, Logatec je bil moj cilj. Na vlakcu proti Celovcu dobim prijazno družbo. V kupeju je sedelo eno samo, precej čedno, kakih 18 let staro dekle,

ki me takoj prijazno ogovori: da je mraz, kam se peljem, da ji bo dolgčas, da se ona tudi pelje do Jesenice, ako ji hočem delati tovaršijo med vožnjo, seveda kar sem bil takoj zadovoljno sprejel. zakaj pa ne? Takemu srčku ljubeznivemu delati tovaršijo! In tako med raznimi pogovori je nama čas kaj hitro minul, in po mojem mnenju viak prehitro prišel v Celovec, kjer sem izgubil na postaji svojo tovaršico za nadaljno vožnjo proti Jesenicam. Ko pridem na Jesenice so tiste čase vozili še samo vojaški vlaki. Na postaji zvem, da moram čakati najmanj dva dni za civilni vlak. Toraj nikjer nič za kupiti kaj tacega, da se bi potolažilo revolucijo v železnicu, in dva dni čakati, ta je lepa. Ko hodim na postaji semtertja in premišlujem, se mi približa neki vojak. Vidim da je stotnik in še bolj se začudim, ko me obgovori slovensko. Povem mu, da bi rad prišel v Ljubljano, pa ne smem na vojaški vlak. Pravi, pojdi z menoj! Pelje me na vlak v častniški voz, kjer me tudi ostali častniki povabijo, da prisedem in se z njimi peljem do Ljubljane. Bili so sami Slovenci. Dali so mi na razpolago pijače, jedil in cigaret, in tako sem prvič bil med jugoslovanskimi častniki v družbi. Prej kot sem dobil zvezo do Logatec sem pa zopet čakal cel dan in celo noč. Ko se pripeljem v Logatec se ne malo začudim, ko vidim na postaji vse polno laških vojakov z nasajenimi bajonetami. Razumel nisem jih nič, primejo me in tirajo na njih komando. Ko službujoči častnik vidi mojo delavsko knjižico, da sem res tam doma, me izpustijo (ker k sreči sem bil civilist, vojaka niso nobenega izpustili ampak tirali v Italijo.) Tako sem prišel domov, ko se je končala vojna.

Nisem bil doma še štirinajst dni, ko dajo Italijani razglas: da se morajo vsi moški od 18. do 30. leta ta in ta čas javiti pred občinskim uradom. Skričejmo svojo zvedelo od domačega župnika kaj Italijani nameravajo, namreč vse poloviti in odpeljati v vjetništvo. V nekaj urah je že vse bežalo po gozdih proti meji Jugoslavije. Namesto da bi doma veseli praznovali Božične praznike smo bežali pred Italijani. Jaz sem se za teden dni ustavil pri sorodnikih bli-

zu Vrhniko, nato sem dobil delo v Ljubljani. Ko sem zvedel, da se je pričelo tihotapstvo dobro razvijati in kako se dobro zasluzi sem se lotil tihotapstva blaga čez mejo, in res en čas mi je šlo jako dobro, denarja dovolj. Nekako sredi meseca februarja, 1919, se odpravim čez mejo proti domu. Bila je tri ura zjutraj ko pridem k nekemu mlinu ob meji; prisluškujem, vse tiho kot v grobu. Mraz je bil, da je sneg škripal pod nogami. Grem po brvi čez potok, nekaj prekoračim zaznamovano mejo, začujem rezek žvižg iz gozda. Prva misel mi je bila vreči proč jugoslovanske časopise, kar se mi je posrečilo nakar me že zgrabi roka za tilnik in me tira v gozd kjer je bila skrita ostala italijanska straža. Hajdi sedaj pa gremo v peržono. Vojak ki me je tiral na vojaško poveljstvo, pa revež ni poznal pota in bil je tako v strahu, da je imel puško vedno pripravljeno in šel za mano, jaz pa kar lepo domov, kjer pokličem stariše in greva notri. Videl sem, da je tudi Lahu prav, da se ogreje in da dobi kaj toplega za želodec. Meni pa je bila dana prilika pustiti denar doma in druge stvari. Ko se je pričelo svitati je Laha minula potrpežljivost, nasadil je bajonet na puško in da moram iti z njim. V našem društvenem domu so imeli svoj stan. Kako je vse izgledalo. Iz kulis in zastorjev na odru so napravili postelje in mize, soba kjer je bila knjižnica, je bila vse razdejana in je služila za ječo. Tam notri sem dobil dovolj tovaršije. 23 po številu jih je bilo v sobi; vsi ki so šli preko meje in so obtoženi tihotapstva, kakih 20 je bilo samih deklet večinoma Vipavki in Primork. Čez par ur nas vse že odpravijo da gremo peš štiri ure v Idrijo, in kakih 20 karabinarjev nas je stražilo. V Idriji smo bili zaslišani, nato so nas zaprli v grad, moške posebej seveda, da so Italijani lahko dekleta nadlegovali, kar so pozneje povedale. Jesti niso dali več kot vsak dan eno konzervo. Po tridnevnem zaporu v Idriji nas vse naložijo na tovarne avtomobile in peljejo naprej k sv. Luciji. Ker so se dekleta pritoževala, da so karabinarji hodili k njim spat in da jih bodo naznanile v Trstu, so se vstrašili in nam kupovali pijače in jedi. Med vožnjo v vlakcu proti Gorici sem ves čas opazoval opustošene kraje od vojne. Nikjer nisi videl ne ene cele hiše, v večjih krajih cela dolina pokopališče, strelski jarki in žične ovire so bile še povsod. Pridemo v Gorico, o majka mila, kje je tista krasna Gorica! Se drevje je bilo vse polomnjeno, hiša niti ena cela. Skozi sredino mesta nas ženejo kot zločince in opazujemo strašno razdejano vojno. Nato na viak proti Trstu; skozi ob železniški progi proti Trstu so se nudili grozni prizori, kaj je bila vojna. Vsa pokrajina je bila mrtva, vasi razdejane, le tu pa tam si je kdo zgradil kako leseno barako itd. Ko se pripelja naša skupina v Trst, nas vklebeje kot največje zločince in peljejo v zapore, kjer so zaprti tatovi in ubijalci. Jaz sem tam tri tedne stradal in uši pasel predno sem prišel pred sodnijo. Sodba je bila: eno leto zapora, pod pogojem oproščen, ako ne grem več v Jugoslavijo, kar sem seveda moral obljubiti in drugi dan sem šel domov, ne da bi dobil svoje stvari in denar nazaj. To je laška kultura, poštene Slovence so za prazen nič zapirali med laške barabe. Bili so ravno v tistih zaporih že po več mesecev nekaj slovenskih duhovnikov in učiteljev, ki so zaman čakali na obravnavo. Jaz bi še domov, ne mogel, ako se me ne bi neki gospod iz St. Petra na Krasu usmilit in mi kupil vožni listek. Dotičniku sem še danes hvaležen. Komaj sem se doma nekoliko očistil, že so me zopet poslali na isto pot in internirali

ne poslužujemo. Tukaj ko nam nihče ne zabranja peti slovenskih pesem, pa kako slaba so ali celo propadajo naša pevstva društva. Tukaj ko nam nihče ne prepoveduje naših dramatičnih predstav, pa so take teškoče za dobiti igrance in končno še slabe udeležbe. To kar je Slovence pod Italijo biserni narodni zaklad mi zametujemo.

Ne samo jaz na tisoče jih je izkusilo italijansko barbarstvo, ki so se hvallili kak kulturni narod so in da so nas Slovence odrešili Avstrije. In kako je bilo tisto leto v naših krajih! Tihotapili so vse križem z blagom, z živino in tobakom. Italijanskega vina je bilo več kot vsega drugega, plesali po gostilnah, pa ne naši fantje pač pa Lahi z našimi dekleti. Domači fantje so morali kar odstopiti od svojih deklet in ponoči tudi ne vasovati in peti. Po preteku leta je marsikatero dekle zibalo sad svojega učenja italijanskega jezika in zanimanje za priljubljenost laških vojakov. Marsikateri naših fantov in mož, pa je bil mesece in mesece po nedolžnem zaprt v Trstu ali pa celo v Benetkah.

In kako je sedaj mi ni znano, razven kar tukaj čitamo. Iz mojega rojstnega kraja so se Lahi umaknili. Toda koliko tisočev Slovencev še dandanes vzdihuje pod krutim fašizmom. O čemur mi tukaj v Ameriki niti pojma nimamo. Kako je mogoče Slovence prepovedati govoriti svoj materin jezik, prepovedati čitati časopise in knjige pisane v lastnem jeziku! Take prepovedi bridko občutijo naši bratje in sestre v domovini. Soča voda šumi in prerokuje maščevanje. Vsakega trpljenja je enkrat konec, tako tudi za naše Slovence pod Italijo mora priti enkrat svoboda, kot smo je mi deležni tukaj v novi domovini, kjer ne vemo kaj je slabo. Tukaj imamo pristo, lahko pojemo, čitamo in govorimo slovensko in se ne zavedamo tega, kako omahuje v naših srcih naša narodna zavest. Tukaj ko nam nihče ne uničuje knjig naših čitalnic, pa se jih

ne poslužujemo. Tukaj ko nam nihče ne zabranja peti slovenskih pesem, pa kako slaba so ali celo propadajo naša pevstva društva. Tukaj ko nam nihče ne prepoveduje naših dramatičnih predstav, pa so take teškoče za dobiti igrance in končno še slabe udeležbe. To kar je Slovence pod Italijo biserni narodni zaklad mi zametujemo.

Drevesa in jaslice.

Motno je hrumelo po mestu. Izložbe so se ponujale s bučnimi odsevi kričočih svetiljk, dremotno so utripale luže in se s kapljicami obešale na kolena. Vsekrižem so se lovile ceste z množicami izprehajavcev, gledavcev in kupovavcev; zgoraj je bilo črno nebo in ena sama zvezdica se je časa za časom prikazovala izza mokrotnih megla.

Barve zameta in svile so se božale z žarki lestencev v gospodski sobi. Mameča toplota se je v objemu dišav lenobno pretekala s steno na steno in pod strop. Preproge so se blestele pod visokim, razkošnim božičnim drevcescem. Gruča nedeljso obledenih otrok je tekala krog njega, vzklikala, se radovala in preizkušala igranje — darila božičnika; tam železnica s prvimi tračnicami, pa s predori, svetilkami in kolodvorom; ondi pravi pravcati avto, ki trobi in te popelje vse širom po sobah; in punčke, ki govorijo, in ptički, ki pojejo — pa škatle zidakov in bonbonov in čudežnih reči.

Pri bahati mizi vrsta gospode: črna gospodov, svila gospa; in krožniki z zlatimi črtkami in steklenice in brušeno steklo in šampanjec. Publice gre do iz ust do ust, poškrabljeni pokloni besed poskakujejo v ozračje; zveni, šumi, odmeva. "Pa Vi, mamica?" se oglasi gospod in se obrne k peti. "Ni je," odvrne gospa in do-

stavi: "Ne kliči je; ni vajena. saj veš. . ."

Pogovor je tekal dalje, se razpredoval v smeh in šale in pri povedovanju novic.

"In potem," je govorila tedaj v poselski sobi "mamica," — "sva si s Tonetom — Bog mu daj dobro! — postavila hišico. Kaj bi rekla, saj ni bila hišica! Borna kajžica je bila, vsa lese-na, pa s slamo krita — a dobra in topla. Kakor rožica je stala na rebri, spodaj potoček, zgoraj zeleni gozdček, pa gabri in bukve. Ali ti je dehtela ajda, Mina, ko bi jo bila ti poduhala! In lehe so na spomlad kar tako dihale, kot bi bilo solnce spodaj v njih — a ne nad njimi! In Tone in jaz, močna in zdrava, mlada in dela žejna, ho, Mina, ti ne veš, kaj je zdravje in moč! Kaj meniš, da sva kdaj klevala, se kdaj namrdovala? Pela sva, da veš, vriskala pri košnji, se šalila pri mlačvi, ko fant in dekle! In prav tisti čas, kar ti menim povedati, je šlo za božič. Tone je izbiral mah in ga deval lepo v redu na deščico, "sveti duh" se je pa vrtel in kakor bi bil vesel tistega dela. In je postavjal pastirce, pa jagenjčke in nazadnje še oslička in sveto družino vmes. "Tone," sem dejala in kar sapo mi je jemalo "čas je prišel."

"Še lučko prižgem," je planil kokonc in še zdajle ga vidim, kako se mu trese roka, ko je prižgal rdečo lučko. Takrat je zdrknila ura in povedala polnoči, v fari je pa potrkavalo z vsemi. Se nisem doumela vsega, ko se ozrem in zaslišim:

"Žena, fant je!" "Tonček bo," sem še dehnila, potem se mi je vse izgubilo. In prav tale je bil, tvoj gospodar," je dodal, "zdaj je Anton, prej je bil Tone."

"Jezušček Vam ga je prinesel," je rekla Mina. "Jezušček, res," je odvrnila ženica, "pa takrat nisem več ve-

dela, pa takrat nisem nič vedela, da nosi tudi Jezušček. To je zdaj. Sploh je zdaj — oh, Mina — ali jih slišiš? Daj, lučko prižgiva, jaslice sem ti prinesla, na omaro jih postaviva, vidiš, takole. Pa zapojva: 'Pastirci' . . ."

In sta pokleknila in začeli "mamica" in dekla Mina in obema so lile solze veselja in spominov in spominov in genotja po raskavih in po mladih licih.

"Mama . . ." je planil glas mednje. Gospa je obstala na pragu in beseda ji je zamrla. In ko je prišel gospod ponjo, mu je vzdrtelo telo, sklonil se je, kakor bi bil v cerkvi, in ni vedel, kako da so mu postale vlažne oči.

"Ubogi moji otročiči," je zavzdihnil. Potem se je po prstih odstranil z gospo v svetlo sobano.

Joza Lavrenčič.

MATH MILAVEC Slovenki plumber. Se priporočam slovenecem in Hrvatom za vsa plumberska dela za postavljanje sinkov kotlov za gorko vodo, stranišča in vsa enaka dela. Oglasi se na domu od 8. ure zjutraj do 8. zvečer, ali kličite telefon Randolph 2708 J. 1069 E. 61st St.

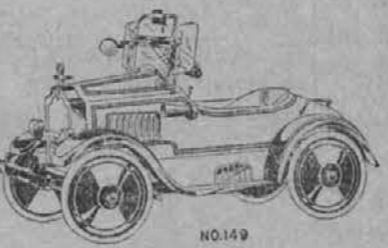
DEBELI PREŠIČI Naravnost iz dežele. Vseh velikosti, živi ali osnaženi, pregledani od mesta in pripeljani kamorkoli. Nizke cene. Pridite in si izberite vase prešiče. H. F. HEINZ WILLOUGHBY, OHIO Tel. Wickliffe 110-J-2

DARILA

TUKAJ JE NAVEDENIH NEKAJ DARIL, KI BODO IZZREBANA V PETEK ZVEČER, DNE 30. DECEMBRA, 1927:

50 lepih daril, vrednih \$500.00

Sedaj imate priliko, da si izberete vaša božična darila in igranje, katerih je ena največjih zalog pri nas. Vrh tega dobite še listek za vsak dolar nakupa, ki bo deležen enega teh daril! Torej ne zamudite te prilike!

Posebno: To leto vam preskrbi vaše številke za avtomobil Mr. Frank Russ, na 6104 St. Clair Ave.

POZOR! Namesto koledarjev dajemo letos -jako lepa božična darila v naši trgovini.

GRDINA HARDWARE

6127 ST. CLAIR AVE. Randolph 4127

Odprto od 8. ure zjutraj do 8. zvečer.

THE WINCHESTER STORE

"AMERISKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY

NAROCNINA:

Za Ameriko \$4.00 Za Cleveland po pošti \$5.00
Za Evropo \$5.50 Posamezna številka \$3.00

Vsa pisma, dopila in denar naj se pošilja na Ameriška Domovina
8117 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio. Tel. Randolph 828.

JAMES DEBEVEC, Publisher, LOUIS J. PIRC, Editor

Read by 35,000 Slovenians in the City of Cleveland and elsewhere.
Advertising rates on request. American in spirit—foreign in language only.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the post office at
Cleveland, Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

85 No. 147, Mon., Dec. 19th, 1927.

O Božiču—mir.

Odrešenik ni prišel samo v betlehemske hlevček, ves svet je bil tedaj veliki hlev: kultura je propadala, civilizacija se je izprevržila v razbrzdanost. Kakor žival je postal človek in ginil v lastnem blatu. Pa božje dete ni prišlo samo enkrat, prihaja že stoletja v hlevček in hlev, na letošnjo božično noč pride zopet. In peli bodo božični glasovi zvonov: Ne bojte se! Kvišku glave! Kot tedaj na betlehemske dobavne. In prav na božično noč je tiho leglo božično dete med živali, ki so brez misli in brez srca prežvekovali dehteče seno. Svet je pa tedaj gazil pravico, resnico in dobroto. Ni posvetil božji sij v palačo Herodova, ni šinil na rimski kapitol, poiskal je vdana, s prazno modrostjo nepopisana ljudska srca in jim je oznanil veselje. In ta priprosta srca so verovala in našla življenje, kapitol in Sion sta dvomila in zasule so ju lastne razvaline; od razvalin pa je vel duh in beseda prerokova: "Gorje tebi, ki ropšaš! Ali ne boš sam oropan? In ki zaničuješ, ali ne boš sam tudi zaničevan? — Ko boš utrujen jenjal zaničevati, boš zaničevan!"

Sveta noč! Na dobrave vse zemlje zveni izpod neba v glorijski: "Mir!" — Človeštvo hrepeni: Mir, mir! Na svetovnih konferencah pisarijo papirnate sklepe: Mir, mir! In vse to ni niti sklep, niti iskrena prošnja; jecljanje mlčnih je. Narodi ne znajo več vladati in zato imajo vlade, kakor jih zaslužijo: na skoro vseh krajih se vse drobi in gre v kosce. Kako boš zidal, če je opeka gnila ilovica in še votla po vrhu? V ogenj z opeko — svoja srca uredimo v pogumu! Ni ledu in ni ognja v nas. Tavajoča mlčanost je človek, iz takih ljudi čeli narodi — plaha zbežnost — in od tod groznja, da nas izpljune zgodovina. — Svoboda in samoodločba so puhla gesla. Svoboda pravijo je tam, kjer so ljudje hlapi postavljeni in postave so samo tam, kjer so človeške postave pripete na večno postavu. Kjer tega ni, so postave otroci sile in sebičnosti — brklarija so, ki jo gazi, kdor utegne in komur kaže; zvečer so že drugačni kot so bili danes. Ena, edina črta je stalna, ki drži do večnosti, ker se snuje iz večnosti, kjer se pravica in mir poljubljata. Kjer tega ni v dušah, ni v vladah, ki so jo odbrale te duše in namesto postave piše postavu škorpion po plečih — pa ni nikogar, ki bi rekel pogumno in odločno: "Ne smeš!"

Sveta noč! Narod, čuj njeno pesem, vzbudi v sebi njeno moč. Ne iztezaj rok po onih, ki danes so — in njih jutri ni; blodeči so in plahi. Danes vsemogočni, jutri popotni na cesti. Narod, drži krepko za pljug in ga vodi po brazdi dedov, iz katere ti ga niso izvrgla stoletja.

Narod, ti si svoboden na grudi, ki ostane: orji svoj rod, brat z bratom, od Soče do Vardarja, od Atlantika do Pacifika. Noben brat ne bo propadel, če noče sam. Kapitali se sesujejo, narod in gruda ostaneta!

Kvišku glave! Sveta noč! Narod, poslušaj glas pisma: Palače bodo zapuščene, mesta, polna ljudi, bodo puščoba; toda trma, da jo boš ošlatel, bo nad brlogi mest, vesele divjim oslom in paša čredam. Nad vas bo razlit duh z višave. Stanovala bo pravica med vami.

In delo pravice bo mir, in pravice sad bo pokoj in varnost na zemlji. Mir vsem ljudem, ki so dobre volje!

ZA VAŠO IZOBRAZBO IN NAPREDEK.

James I. Angleški kralj, rojen 1566, umrl 1625. Bil je edini sin škotske kraljice Mary Stuart. Njegov oče je bil Lord Darnley. Bil je zaničen, lahkoživ kralj. Za časa njegove vlade je Anglija dobila prvo standard sveto pismo, mesta Plymouth in Jamestown so se ustanovila v Ameriki. James I. ni bil priljubljen, niti sovražnik nikjer, niti doma, niti v nasebinah.

James II. Angleški kralj, vnuk James I. Rojen 1633, umrl 1701. Bil je zadnji angleški kralj katoličan. Zavlada je leta 1685, toda že leta 1688 so ga pregnali iz Anglije in je umrl v prisilnosti v Parizu leta 1701. Protestanti so mu tekmovali neprisilno, dokler ni prišlo do krvave revolucije.

Jamestown, mesto v državi Virginija, ki je bilo prva stalna kolonija izseljenih Angležev v Ameriki. Svoje dni je bil Jamestown glavno mesto Virginije in nekako središče mode in razkošja.

Jansen, Cornelius. Nizozemski teolog, rojen 1585, umrl 1638. Bil je profesor teologije na univerzi v Lou-

vainu. Ustanovil je neko posebno sekte, ki si je nadela ime: Janseniti. Oni zanikajo nezmotljivost papeža, toda v ostalem pa trdijo, da so rimski katoliki, toda Rim jih ne priznava. Svoje dni so Janseniti povzročili dovolj vpitja, toda danes jih je komaj kakih 10.000.

Jason, v grški legendi je bil Jason vodja ekspedicije Argonavtov. Bil je sin tesalskega kralja. Njegov oče se je naveličal vlade, pa je izročil prestol svojemu bratu Peliasu pod pogojem, da izroči krono sinu Jasonu, ko odraste. In ko se je to zgodilo, je Jason zahteval od Peliasa krono, katere pa Pelias ni hotel izročiti, razven ako Jason predno nastopi vlogo, izvrši kako izvanredno junaško delo. Pelias je nasvetoval, da spravi skupaj ekspedicijo, ki naj gre iskati zlato runo, ki se je baje nahajalo v deželi Kolhidi, na vzhodnem obrežju Argonavte. Jason je pristal na to. Zgradil si je ladjo za 50 mož, katere so zvali Argonavte. Jason je dobil zlato runo in tudi ženo, z imenom Medea, s katero pa ni bil srečen. Njegovemu očetu je zopet podelila nekdanjo mladost, a ubila je njegovo

vega strica. Jason jo je konečno zapustil in vzel drugo. V silni jezi je Medea pobila svoje otroke, zažgala palačo in odšla. Jason se je sam pozneje ubil.

Java. Najbolj znamenit otok Nizozemske Vzhodne Indije. Je najbolj rodovitni, najbolj obdelan in najbolj gosto naseljen. Je do 660 milj dolg od vzhoda do zahoda. Površina znaša 50.554 kvadratnih milj. Otok je precej gorat, gore se dvigajo do 12.000 čevljev visoko. Otok ima bujno rastlinstvo in živalstvo. Tu se nahajajo opice, tigri, leopardi, divje mačke. Prábivalstvo je malajskega izvora, pomešano z Indijci. Nad 30.000.000 ljudi biva na tem otoku, in manj kot en milijon teh je Evropejcev. Glavno mesto je Batavia, fino zgrajeno mesto, s kanali, drevoredi in parki. Na otoku se prideljuje riž, sladkor, bombaž, vanila, tobak, kava in čaj. V gozdovih se dobiva cimet, poper in druge dišave. V obilici je premoga, petroleja in drugih rudnin.

Jay, John, rojen 1745, umrl 1829, prvi predsednik najvišjega sodišča v Zjed. državah. Ko je zbruhnila revolucijonarna vojska je skušal sprva pomiriti nasprotne si stranke, toda ko je videl, da je vse zaman, se je pridružil stranki ameriških patriotov. Ko se po končani vojni ustanovila zvezina vlada, je bil Jay imenovan predsednikom najvišje sodnije. Pozneje je postal poslanik v Angliji, s katero je sklenil neko pogodbo, ki je pa zelo razburila Amerikance. Nevoljen, se je umaknil v pokoj in čital ter pisal knjige. Ob svoji smrti je zapustil \$200, in je v testamentu odredil, da naj se mu priredi priprost pogreb, denar pa naj se podari neki ubogi udovi.

Jefferson, Thomas, tretji predsednik Zjed. držav, rojen 1743, umrl 1826. Bil je velik bорец z Indijanci, pionir in inženir. Toda bil je vedno zagovornik in prijatelj priprostih ljudi. Njegova mati je bila jako plemenita, toda demokratične družine, in od nje je podedoval nekako fineso in ljubezen do študiranja. Preskrbela je tudi, da je dobil sin izvrstno vzgojo. Dasi jako demokratičen in priprost v obnašanju in obleki, pa je bil Jefferson vedno perfekten gentleman. Ko je bil star 26 let je bil že član postavodavne v Virginiji. Pozneje je bil izvoljen gubernem Virginije, poslanikom v Franciji. Nekaj let, ko je bil George Washington predsednik, je bil tudi državni tajnik. Bil je član odbora, ki je dobil nalogo, da napiše "Izjavo neodvisnosti." Trdi se, da jo je Jefferson skoro sam spisal. Trdil je vedno, da bi centralna vlada ne smela imeti dosti moči. Glavna moč in oblast naj ostane pri posameznih državah.

Leta 1801 je bil kandidat za predsednika. Bili so štiri kandidati. On in Aaron Burr sta dobila enako število glasov, in odločitev, kdo bo predsednik, je morala iti v poslansko zbornico. Pri 36. glasovanju je bil izvoljen Jefferson z večino 6 glasov predsednikom Združenih držav. Predsedniški termin Jeffersona je bil zelo uspešen. Jefferson je odpravil vse lakajstvo v Beli hiši, občeval je z ministri in priprostim neprisiljeno. Pod njegovo izvrstno upravo so se dohodki zvišali, stroški zmanjšali. Zjed. države so tedaj plačevale letni tribut morskim razbojnikom. Jefferson jih je pa dal napasti in so bili popolnoma uničeni. Tekom njegove vlade je bil kupljen Louisiana teritorij za \$15.000.000 od francoske vla-

de. Jefferson je bil ponovno izvoljen, toda tekom drugega termina ni bil tako uspešen. Francija in Anglija ste se nahajali tedaj v vojni, in Zjed. države so tedaj doživele več porazov, ko so se zapletle v prepri. Prijatelji so ga silili naj se da še tretjič izvoliti, toda izjavil je, da je to nedopustno. Umaknil se je na svoj dom v Monticello, kjer je umrl 4. julija, 1826, ravno 50 let pozneje ko je bila proglašena Izjava neodvisnosti.

DOPISL.

Cleveland, O. Cenjeno uredništvo. Prosim, da bi bili toliko potrpežljivi z menoj in bi mi priobčili ta moj obširni dopis v vašem časopisu. Že dolgo se nisem nič oglasila in se zopet kmalu ne mislim.

Tu v clevelandski okolici so razmere ne preveč dobre. Delo je bolj v slabem položaju, po tovarnah je malo dela, veliko jih je že v pomanjkanju, ker so brez dela. Če se kaj delo ne zboljša, ne vem kaj bo, ker že pregovor pravi, da kjer ni dela tudi ni jela.

Eno tolažbo pa imamo siromaki, za slučaj bolezni in v smrtnem slučaju, če si ne moremo prihraniti dovolj denarja v slabih časih, in to so naše slovenske podporne organizacije, katerih imamo tukaj veliko število, da ne samo slovenskih, še drugih narodnosti. Eden si izbere to, drugi to, vse pa plačujejo bolniško podporo v slučaju bolezni in v slučaju smrti pa dobijo dediči posmrtnino. Treba se je pač ravnati po pravilih in redno plačevati asesmente. Če je pa član ali članica v veliki potrebi in pomanjkanju se pa še društveni člani spomnijo in pomagajo s prostovoljnimi prispevki. Da, organizacije, te nas še tolažijo. To so prava polja za delavce. Kateri delavec se je ob pravem času oglašil pri organizaciji, ta ni prišel v močvirje, ampak je prišel na rodovitno polje, ki vedno obrodi.

In ko imamo toliko drugih organizacij po širnih Zjed. državah, imamo tudi našo domačo organizacijo, ki jako lepo napreduje in se razvija v članstvu in v financii, in to je naša Slovenska Dobrodela Zveza. Ona je tako velika in dobra, da ne pomaga samo svojim članom in članicam v bolezni in s posmrtnino, ampak jim pomaga tudi do njih domovanja s posojili. In ta organizacija je prava za delavce, ker ni imela še nikdar kakih naklad, ker je v vseh skladih pri najboljši finansi. Ima večje število krajevnih društev v Clevelandu in po državi Ohio. Vsa društva lepo napredujejo, vsa se zanimajo in agitirajo za njo, da bi dobili še kaj večje število članstva.

Najbolj smo pa hude ženske, ker v Ameriki je že tako, da smo ženske prve, želimo pa biti tudi na društvenem polju, ne samo po imenu ampak tudi v resnici. Prvih deset let, odkar se je Zveza ustanovila so bili moški vedno prvi, pozneje smo se pa ženske zavzele, zlasti pri društvu sv. Ane, št. 4. da prekosiimo moške. Naš uspeh je bil velik, in danes prav lahko trdim, da je društvo svete Ane, številka štiri, največje žensko podporno društvo v Zjed. državah, kajti naše društvo šteje že nad 1000 članstva v odrastlem kot v mladinskem oddelku. Koncem novembra smo šteje 820 članic v odrastlem oddelku in 190 otrok v mladinskem oddelku, skupaj 1010. Društveno blagajno imamo tako veliko, da se lahko vdeležujemo cerkvenih in narodnih prireditve. Zato imamo napre-

dek, ker smo složne med seboj. Le še tako naprej. Vsaka naj živi po svojem prepričanju, kakor ve, da je boljše v življenju, samo da je pošteno. Ozirajmo se na znak naše Zveze, kjer drži roka roko, bodimo vse složne in edine in uspeh nam je zagotovljen.

Pa ne smete misliti, da je polje našega društva dodelano, kar ni res, ker naše društvo ima še veliko ledino za obdelati. Katera ženska ali dekle še ni pri našem društvu, oziroma pri Slovenski Dobrodelni Zvezi, naj pride k našemu društvu, mi jo bomo sprejeli v našo sredino. Saj nas sv. Ana kot mati resnično ljubi, da lepo složno skupaj živimo in delujemo.

Častno zaslugu dajem v imenu celega društva našim ustanoviteljicam ob pribliki 16. letnice društvenega obstanika. Društvo je bilo ustanovljeno 27. novembra, 1911, in si je v resnici zbralo lepo ime. Ali se še spominjate, da se je naše društvo ustanovilo dne 22. maja, 1911, in sicer z nekako 10 članicami. In dne 25. nov. 1927 smo pa imeli 1000 članic v obeh oddelkih. Ali ni veselje slišati o takim napredku? Pa tudi v financii, kjer smo bile že čisto izčrpane, smo pa tudi napredovale, tako da imamo danes \$2700.00 v društveni blagajni. To imamo samo za društvene potrebe, kajti usmrtnino in bolniško podporo plačuje Zveza. In tako lahko veselo zakličemo: "Živele društvo sv. Ane, št. 4. Slovenske Dobrodelne Zveze."

Cenjene ustanoviteljice, vem, da ste zelo vesele te novice in tega klica. Gotovo ste nekatere še danes med nami novimi članicami, ko vam dajemo po preteku 16 let častno zaslugu. Vi ste začele društveno polje obdelovati in tudi mi sedaj delujemo, da častno nadaljujemo vaše delo. Seveda so se mnoge ustanoviteljice že podale tudi v večnost in ne slišijo sedaj našega klica. Krije jih hladna ameriška zemlja, tuč njim damo častno zaslugu in želimo skupnega snidenja nad zvezdami.

Cenjene članice dr. sv. Ane, št. 4. in vsi bratje in sestre S. D. Z. število članstva našega društva je v resnici lepo. Slišati besedo: največje slovensko žensko društvo v Zjed. državah je gotovo častna stvar, toda nekaj pa nam še manjka. Pri društvu je 820 odrastlih članic, toda — samo 190 članov mladinskega oddelka, in to je jako pičlo število za naše društvo. Enako majhno je število otrok pri vseh krajevnih društvih Zveze, ne samo pri številki 4. Zanimivo je premišljevat zakaj je tako pičlo število članov mladinskega oddelka pri društvih. Kaj bo v bodočnosti ako se naša mladina ne bolj resno in v večjem številu oklepala naših slovenskih podpornih organizacij? Pripeljite sedaj svoje otroke v slovensko podporno organizacijo, dokler je še čas. Ali ne veste, da smrt pobira in nič ne gleda na starost? Ali ne veste, da nesreča nikjer ne počiva? Kaj pa če se otrok pohabi pri kaki nesreči, in če ni bil že prej v mladinskem oddelku, kam ga boste pozneje spravili, ko prekorači 16. leto, ko ga ne bodo nikjer več sprejeli v svoje vrste. Če je v mladinskem oddelku Slovenske Dobrodelne Zveze ga ta naša organizacija sprejme v odrastli oddelek brez zdravniške preiskave za svoto, katero pravila predpisujejo. Tisti, ki nimate še svojih otrok zavarovanih pri Zvezi imate še ta mesec pri-

liko, da jih zavarujete do 1. jan. 1928. Ta mesec je še odprta kampanja za sprejem mladine pri Zvezi. Zdravniška preiskava je prosta in tako tudi vstopnina, zdravnika pa dobite vsak dan ob uradnih urah. Poleg tega imamo pa določen še poseben dan dne 21. dec. od 6 do 8 ure zvečer v Slov. Narodnem Domu, v sobi št. 4., v starem poslopju. Tedaj se vrši zdravniška preiskava otrok za one, katere se bojite iti v zdravnikov urad ali se bojite dolgo časa na uradu čakati. Torej nimate nobenega izgovora, da ne bi pripeljali vaših otrok na preiskavo.

Cenjene članice dr. sv. Ane, imele smo uspeh, da smo prekoračile število članstva v odrastlem oddelku pri vseh drugih društvih, dajte da se bomo v otroškem oddelku enako dobro izkazale. Pripeljite svoje otroke, kateri niso še pri Slovenski Dobrodelni Zvezi, tako da bomo imele največje število otrok pri naši številki, zlasti kar se tiče te kampanje. Ali veste, da je glavni urad obljubil, da kate-

ro društvo bo nabralo največ otrok v mladinski oddelek te kampanje, da bo dobičeno društvo dobilo srebrno kupo, ki sedaj počiva pri društvu Kraljice Miru, št. 24. S. D. Z. Sedaj se nam nudi lepa prilika, da to kupo dobi naše društvo, in odvisno je od vas, ako vpišete svoje otroke v društvo in Zvezo. Ali veste, da imajo že skoro tri društva več novih otrok vpisanih kakor pa me članice največjega društva? Ni še prepozno, še je čas, da dobimo zmago. Pripeljite svoje otroke, da bodo z nami vred obdelovali društveno polje. Učite otroke tako kot so nas v stari domovini učili naši stariši, ko smo bili stari 6 ali 7 let smo znali že vsa poljska dela delati, tukaj pa naučimo otroke, da bodo znali naša slovenska društvena polja obdelovati. Kar se dobrega otrok v mladosti nauči, mu v starost vse dobro stori. Pozdravljeni zavedni bratje in sestre S. D. Z. Le delujmo še naprej na društvenem polju.

Mary Bradač, tajnica št. 4
1153 E. 167th St.

Na sliki vidimo George Remusa, bivšega "kralja bullegerjev", ki se sedaj zagovarja na sodnici, ker je ubil svojo ženo. Ženo je ubil, ker se je spela z nekim suhaškim agentom, ki je dal Remusa zapreti, da bi laglje užival ljubezen Remusove žene. Dočim je bil Remus v zaporu radi kršitve prohibicije, mu je žena s suhaškim agentom zapravila vse premoženje. Sedel na desni v drugi vrsti je Remus, zraven njega njegova prva žena, od katere se je ločil, zadaj za njo je njen brat, George Brown, spodaj v sredi pa hčerka Ruth iz prvega zakona.

V nekaj dneh bomo odtrgali zopet en list iz koledarja našega življenja.

Čas beži – nič ne čaka – ne postojí, da bi ga dohiteli, ako smo zaostali. Sami svoji gospodarji moramo biti, sami moramo računati, koliko bomo imeli prihranjenega za starost. Vsak ki to dobro p r emisli, bo pri-trdil,

da je varčevanje eno najvažnejših življenskih problemov. In dolžnost vsake banke je, da ljudi vedno naprej in naprej opominja k varčevanju. Zato so banke ustanovljene, da hranijo vaš denar, kjer ga nalagate kot varno hranilno vlogo, kjer dobite tudi lepe obresti, ki se pišejo k vaši hranilni vlogi dvakrat na leto. Na vaši slovenski

North American banki imate svoj denar naložen mnogo bolj varno kot bi ga imeli doma. Tisoče naših rojakov se je že prepričalo o naši točni in prijazni postrežbi, zato pa tudi svoje prihranke raje nalagajo na svojo slovensko banko kot kam drugam. Zavedni so ti naši rojaki, za-vedajo se, da

je geslo: Svoji k svojim! najlepše. Zato se pa na tem mestu najlepše zahvaljujemo vsem prijateljem North American banke, posameznikom kot društvom in trgovcem, raznim podpornim Zvezam in Jednotam, ki so v obilni meri pripomogli, da se je ta banka povzpela na tako častno mesto med drugimi ameriškimi b a n k a m i!

VSEM VLAGATELJEM IN PRIJATELJEM NAŠE BANKE VOŠČIMO VESELE, ZDRAVE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!
North American banka je pripoznana kot Honor Roll banka od države Ohio.

THE NORTH AMERICAN BANKING & SAVINGS CO.

Glavni urad.
VOGAL ST. CLAIR & E. 62nd ST.

CLEVELAND, OHIO

Podružnica:
VOGAL WATERLOO & E. 156. St.

ZVONČEK

Zima je zasnežila gozd. Gosto so naletavale snežinke ter zaspavale poti in steze. Padale so na zemljo, zdaj lepo enakomerno, zdaj v divjih zagonih vetra. Pod težko pezo belega bremena je stokalo drevje, se šibilo kodravo drevje sivih smrek in brezove vejice so se upogibale ter odevale trnovec s hermelinovim plaščem. Mogočne snežne zasipe je nanesel veter v ulice male gorske vasi. Iz bližnjega gozda so se kradle meglice, se valile in prekopicemale ter prinesle zgodnjo noč. Dremotno je sijala luč skozi okna, ki je bil mrzav zarisal nanje debelo plast ledenih rož in široko razkrošenih listov. A vendar je z hiš danes mogočnejše kakor navadno lila svetloba na cesto. Jezušček je bil tam v gosteh — danes je bila namreč božična noč — ter je bil razen lučk vzgal tudi revna človeška srca in celo v najskromnejši dom zanesel radost in veselje. Le malo kočico koncem ulice je bil prezrl. Tam je ob postelji nevarno bolne ticalke sedela mala Anka in vsa v solzah zrla v bledi, izsušeni obraz drage mamice. "Preljubi Jezušček, saj rada vse pustim, tudi punčko, ki si mi jo obljubil,

in medeno potico, le moji ljubi mamici daj, da bo zopet zdrava!" In tkalka: "Dobri otrok! Če bi tvoj očka še živel, dobro vem, da bi danes ponoči hitel k podrti gozdni kapeli v gorskem zakotju in o polnoči zvonil z zvončkom. Kdor to stori, mu Jezušček, to mi je moja prababica povedala, ne odreče pobožne želje." Trudno so se po teh besedah zapre trepalnice nad motnimi zenicami in glava bolnice je omahnila nazaj na blazino. Druga za drugo so besede, če prav tako tiho govorjene, našle v dekličinem srcu živahen odmev in Anka je res sklenila pomagati ubogi mamici. Tiho se je po prstih splazila preko izbe, tja k omari, si ovila debelo ruoto okoli glave, poljubila slabotno roko mamičino in urno zapustila hišo. Burno je utripalo malo srce, ko je otroka v svoj plašč ovila večerna tema; toda misel na bolno mamo, upanje, da ji od Jezuščka, ki skoraj pride, lahko izprosi zdravje, otroku ni dalo miru in gnalo ga je tja v tmino gozda, v ozko uhojene steze in gazi pustinje. "O mamko božja, nebeška predica, ne predi mi mrliškega prta, in svetisti pastir Vendel, varuj me pred volkovi. Mudi se mi tja h kape-li, daleč v visokem gozdu, tam

moram danes o polnoči zvoniti in prositi svetega Jezusa, da mi ohrani mamico; očeta je pri statvah zalotila smrt!" In glej, megle so se razkadile, oblaki so izginili in beli mesec je posijal ter svetil doli v temni gozdu, da kaže pot hitečemu otroku. "Vetre, kam si se skrili?" je vprašal otrok. Nič odgovora. Prasketalo je v grmovju. Morda stopica semkaj čarovnica. Saj menda hodi ponoči tod po gozdu, z ostrimi kremplji in pajčevino pred obrazom in z vranjim gnezdom na glavi. Od tesnobe in utrujenosti so otroku klecala kolena, a vselej se je zopet dvignil ter se oziral po sijajnih zvezdah.

"Aja tuta, aja tuta! Spančkej, dobri Jezušček!" je solzeča se deklica komaj slišno prepevala betlehemsko pesemco in skozi rogovilasto drevje je veter dalje nepretrgoma pel svojo melodijo. Tedaj je nekaj temnega poskočilo izza grma. Zavesile so se ji nasproti oči izstradanega volka. Prihujeno se je zver pripravljala na naskok. "Sveta mati Marija, volk!" Prijela je ogrinjačo, jo nastavila predse za obrambo ter nato skočila k bližnjemu grmu; toda v skoku so ostri kremplji zverine pograbilili sebi gorko odelo, da bliskoma izginejo v volčji kotanji, ki jo je bil sneg skrbno zadelal in katerega je mala deklica prekoračila zlahka in brez nevarnosti, ne pa težko volkovo telo. Mati božja je bila rešila malo Anko. Prevzeta od groze smrtnega strahu je stala deklica v mrazu in trepetu poleg jame, iz katere je bilo čuti presunljivo rjovenje volka. Neznana bojazen jo je gnala dalje; vedno s stisnjenimi ustnicami je hitela naprej skozi trnje, ki je neusmiljeno zadiralo svoje bodice v tenko suknjico, dalje čez drn in strn navkreber, objela je brinov grm, grm Marijin, in slednjič vsa utrujena prišla do podrti gozdne kapele.

Zaman se je ozirala po zvonovi vrvi. Pretrgana je bila. Kos vrvi je ležal na tleh, drugi pa je visel tako visoko, da male ročice niso mogle do njega. "Ah, vi dobri angelčki, usmiliti se moje bolne mamice! Pomagajte, da ne bo umrla! Saj sicer nimam nikogar več na tem božjem svetu." Tako je ihtela in drgetala ter se zgrudila s svojim obrazkom v sneg.

Cuj! Tedaj je veselo zadone-lo v višavi: "Gloria! Gloria!" In obdan od angelov, ki so zvonili z zvončkom, je v morju luči žarel Jezušček, milo se smehljaje ubogemu človeškemu črvčku in je rekel: "Angelčki so čuli tvojo molitev in prišel sem, da uslišim tvojo prošnjo. Vrni se domov, tvoja mamica ne bo umrla!" Nato je prikazen izginila. Toda angelčki so spremeljali deklico domov skozi gozd in ko je stopila v domačo izbo, je našla mamico sedečo v postelji. Veselo se je nasmihala otroku

in pripovedovala o lepih sanjah, da so prišli k njej angeli in ji dali zdravilne pijače, nakar se ji je povrnilo zdravje.

Tako se je Jezušček pri revni tkalki vendar še oglašil ter ji prinesel blagoslov in radost. Živela je še mnogo let in užila obilo veselja nad svojo dobre hčerko.

Miss Lillian Goodnight iz Abilene, Texas, je bila izbrana od studentov kot najbolj reprezentativno ameriško dekle med dijakinjami.

Mr. John Virant nam sporoča, da mu je v stari domovini, Dvorska vas, umrla mati Neža Virant. Tu zapušča sina Johna, hčerko Frances Malovrh, v starem kraju dve hčeri in sina. Naj počiva v miru!

Napačno so nas informirali v zadnji številki lista glede smrti v družini A. Centa na Darley ave. Starišem Centa je umrla hčerka 9 let, 10 mesecev stara, ne pa sin, kot je bilo poročano.

V Lutheran Hospital je bila odpeljana Mrs. Jos. Likozar radi operacije.

V torek, 20. dec. se vrši redna seja direktorija S. N. Doma. Pričetek ob 8. zv. Prosi se vse direktorje, da so gotovo navzoči.

Pretekli teden, 13. dec. se je oglašila tetka štoklja pri družini Joe Mramor na 6400 Varian ave. kjer je pustila zalo hčerko.

V soboto zvečer je preminul rojak Frank Beck. Star je bil 38 let. Pokojni je stanoval na 896 E. 139th St. Doma je bil iz vasi Podgozd pri Žužemberku, na Dolenjskem. Tukaj zapušča soprogo in dva brata, v stari domovini pa mater in sestro. V Ameriki je bival 21 let. Bil je član društva Slovencev, št. 1. S. D. Z. Pogreb se vrši v torek jutraj. Počivaj v miru!

Ko je Anton Vojsak, 35 let star in stanujoč na 21030 E. Goller ave. skušal priti preko železniškega križišča na E. 207th St. kjer vozi N. Y. Central železnica, je bil zadet od vlaka. Železniški stroj ga je vrgel 40 čevljev daleč. Vojsaka so pozneje odpeljali v Nottingham bolnico, kjer se je dognelo, da mu je leva noga zlomljena in je dobil tudi druge resne poškodbe.

Naznanilo. Claniam društva sv. Neže, št. 139 C. K. of O. naznanjam, da se gotovo vdeležje seje v sredo 21. decembra, 1927, v navadnih prostorih. Prosim, da se vsaka članica gotovo vdeleži. Na dnevnem redu je več zelo važnih točk kot tudi volitev odborca za prihodnje leto. Katera članica se ne vdeležje seje, plača 50 centov kazni. S sestrskim pozdravom Mary Peterlin, tajnica.

Soba se da v najem, gorkota in kopalnice. 1235 Addison Rd. (148)

Delničarji S. D. Doma se tem potom obveščajo da se vrši redna letna delniška seja v sredo 11. januarja ob 8. uri zvečer v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd. in Shiloh Rd. Vsi delničarji se pozivljajo da se seje gotovo udeležijo ali pa pooblastijo drugega delničarja da jih zastopa.

Knjige korporacije bojo zaprte 31. decembra 1927, ako kdo želi kupiti delnico ali plačati obroke naj to stori pred tem dnevom. Knjiga delničarjev je na razpolago pri tajniku.

Direktorij S. D. Doma Boris Paulin, tajnik. (148)

Razpis službe Slovenski Delavski Dom razpisuje službo oskrbnika v Domu. Prošnje naj se pošljejo na tajnika, 15335 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio. V prošnji naj se navede zmožnosti. Prošnje morajo biti v rokah tajnika najkasneje do 31. decembra, 1927.

Direktorij S. D. Doma Boris Paulin, tajnik. (148)

Stanovanje se da v najem, tri sobe, pripravno za pečarje. 552 E. 49th St. (147)

Odda se štiri sobe v najem, vse nanovo urejene in moderno. 1093 E. 64th St. (148)

Stanovanje se da v najem, 4 sobe, spodaj, cena \$20. John Gornik, 6217 St. Clair Ave. (x)

Soba se da v najem enemu ali dvema fantoma, samo za prenočišče. Tudi garaža se dobi v najem. 5801 Prosser Ave. (149)

Se priporočam našim Slovincem, ki lastujejo svoje domačije in naznanjam, da izvršujem vsa mala mizarska dela in to po jako nizkih cenah.

John Grill 703 E. 155th St.

Harmonike naprodaj, nemškega izdelka, v jako dobrem stanju, se poceni prodajo. 5817 Prosser Ave., zgorej.

Soba se da v najem za enega fanta. Gorkota, gorka voda, kopalnice. 7403 St. Clair ave. vrata št. 5. (148)

V najem se da hišo z osmimi sobami, pol akra zemlje, za eno družino, lepo drevje in cvetlice, vse jako moderno, fino postopje. Na vogalu Shawnee ave. in 185. cesti. Poceni rent. Vprašajte na 18009 Shawnee ave. (147)

Oprostilo! Želim se javno opravičiti Frank Simončiču in njegovi družini glede nerestničnih opazk, katere sem izustil napram njim in želim, da ljudje vedo, da govorica ni bila resnična. John Shega.

Za orodje steklo, barvo, avtomobilske potrebščine, tires in tubes, fin gazolin in olje, za vse to se gotovo vselej oglašite pri

Zavasky 6011-13 St. Clair Ave. kjer boste vselej pošteno postreženi po jako nizkih cenah. (X)

Kanarčki naprodaj, izvršni pevci. Tudi samice se dobijo. 1394 E. 53rd St. Se priporočamo rojakom za obilen poset. (147)

Stanovanje se da v najem, tri sobe in kopalnice. 6701 Schaeffer Ave. (149)

Nevarnost! Letos bo premog drag, razven ako kupite sedaj. Radi premožarskega štrikla se hodi čene premogu zelo visalo. Blue Diamond, pocenost, ljubilo, pasane lump, trd premog in koka. Ako kupite 5 ton, dobite 25c. pri tosi edbitka, 3 procenta popusta, ako takoj plačate. Vprašajte za knjigo, ki vam razloži kako se rabi koka. Mi prodajamo samo najboljši premog in koka. THE YATES COAL CO. 1261 Marquette Rd. Randolph 0220.

Zastori za okna in primerne palice Izdelano po naročilu. Točna postrežba in zmerna cena. ST. CLAIR WINDOW SHADE CO. 6532 St. Clair ave. Penn 3154

JOHN GORNIK Želim vsem svojim prijateljem, znancem in vsem ostalim rojakom VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO! 6217 St. Clair Ave.

Želimo vam veselo božične praznike in srečno Novo leto! Mi imamo popolno izbero božičnih daril za vso družino po nizkih cenah. Kupite sedaj za praznike. The Wright Dept. Store 6231 St. Clair ave.

Jenneta Lunch Vsem našim gostom želimo veselo božične praznike! 6009 St. Clair ave.

JOS. POZELNIK Slovensko kegljišče. - Pridite za praznike kegljat, da si bomo lahko voščili veselo božične praznike! 6125 St. Clair ave.

GROVEWOOD SHOE REPAIR Slovenska popravljalnica čevljev. F. DACAR, lastnik Voščim veselo božične praznike in srečno Novo leto! 17203 Grovewood ave.

FRANK MULLEC GROCERY & MEATS Vesele božične praznike! 16801 Waterloo Rd. Kenmore 1238-W

John J. Prince ODVETNIK 15621 WATERLOO RD. Tel. Kenmore 1782 Uradne ure: od 7-9 zvečer

Našim zvestim starim prijateljem in našim dobrodošlim novim odjemalcem želimo PRAV VESEL BOŽIČ!

Želimo, da bi bilo Novo leto blagodejno za vas in srečno v zdravju in v poklicu, in želimo, da bi imeli zopet privilegij, da vam postrežemo k boljšemu uspehu.

The Frank Mervar Co. SLOVENSKA ČISTILNICA Bonna ave. in E. 60th St. Tel. Rand. 7123

Vesela božična praznika in srečno Novo leto vsem našim cenjenim odjemalcem in vsem Jugoslovanom!

Addison Flower Shoppe, Garden Flower Shoppe, 6506 St. Clair Ave. Randolph 7185 FRANK LEVAR 570 E. 152nd St. Eddy 9079 FRANK JELERČIČ

Soba se da v najem, gorkota in kopalnice. 1235 Addison Rd. (148)

Vesele, srečne in zadovoljne Božične praznike vošči vsem svojim klientom in prijateljem

Haffner & Co.

6106 St. Clair Ave.

Denarne pošiljatve kot Božična darila so v pretežni večini že na potu v stari kraj. Vendar pa prihajajo še vedno naročila za izplačanje denarja pred Božičem, kar nam je mogoče izvršiti potom brzojavnega pisma.

Kdor torej želi, da izplačamo nakazani denar tekem enega tedna, naj nam pošlje še en dolar za stroške takega brzojavnega pisma.

Postrežba kot vedno najtočnejša.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

Priporočilo!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da imamo pri nas vse potrebno za družino po zmernih cenah, in sicer: spodnje perilo, nogavice, rokavice, kape, lumber-jackets, jopiče in blago na jarde.

Imamo tudi obušarje za može in otroke. Se priporočam.

Mihael Vraneža,

želim vsem skupaj vesele božične praznike!

17105 Grovewood ave.

Tel. Kenmore 0170.

Za božična darila

imamo tudi v naši slovenski trgovini vse polno primer- nih predmetov, s katerimi boste vašega prijatelja zelo razveselili za Božič. Oglasite se pri nas in prav zadovoljni boste s postrežbo in cenami.

Jos. Kozely,

4684 W. 130th St.

Lakewood 7973.

Čuvajte svoje zdravje.

Za ljudi, ki mislijo, se bodo zanimali za sledeče:

Tekom zadnjih 28 let sem pomagal ljudem po najnovejših in modernih metodah k zdravlju.

\$10 X-Ray preiskava za \$1.00

Moj urad je opremljen z najnovejšimi X. žarki aparati, pri meni dobite zdravljenje z elektriko, Quartz Ultra Violet Ray, kemični in mikroskopični laboratorij, ki mi pomaga, da lahko doženem pravilno klinično preiskavo ali pa pravi vzrok vaše bolezni. Mi ne ugrabimo.

Vporaba velike Dr. Erdlich iznajdbe

Brez oziroma kaj je vaša bolezen ali kako ste že obupali, pečite k meni, ne izgubite upanja! Tisoče ljudi sem že ozdravil, in ti so danes moji najboljši prijatelji. Kar sem naredil za njo, lahko naredim za vas. Tekom zadnjih 17 let sem rabil prof. Ehrlich veliko iznajdb 696 in 914 pri zdravljenju kroničnih bolezni za moške in ženske.

Z uspehom sem zdravljal pritisk krvi, revmatizem, astmo, brezkrvnost in želodčne nepravilnosti, slabosti, jetrne nepravilnosti in vse kožne bolezni. Ako je vaša bolezen neozdravljiva, tedaj vam bom povedal. Ako je ozdravljiva, tedaj vas bom poskrbel v najkrajšem času in po vmeri ceni. Pridite k meni, da se pogovorimo. Osebnostno se zanimam za vse moje bolnike. Za ženske so posebno strefnice.

Mi govorimo slovensko

Doctor Bailey, "specialist"

1104 Prospect Ave., Cleveland, O. Drugo nadstropje.

Uradne ure: od 9.30 zj. do 7.30 zv. Ob nedeljah od 10. zj. do 1. pop.

Izrežite to in pripravite za bodočnost

Soteščan:

Noč v peklju.

(Dogodbica)

Srnek in Bambič sta si bila smrtna nasprotnika. Njuno sovražstvo se je začelo že v mladih letih. Srnek si je izbral nevesto, katero je Bambič pregovoril ter jo vzel za ženo. S tem si je iztesal težak zakonski jarem, ki ga je žulil v pozno starost. Liza ga je učila kozjih molitvic, niti ganiti se ni smel pod njenim oblastvom.

Vselej, kadar je videl Srnka v zlati prostosti, mu je lice ozelenelo od jeze. Privoščil mu je vse najhujše in vendar je bil srečnejši od njega. Srnek ni vedel za njegove skrivne muke ter ga je srečeval z mržnjo na obrazu.

"Sovraži me, pa nima povi- da," ga je grajal Bambič, ko je moral nekoč bežati pred hudo ženo. "To bi me šele gledal, ako bi bil na mojem mestu!"

Odslej je premišljal in ugibal, kako bi mu napravil nekaj, kar bi opravičilo njegovo zamer. Kmalu se mu je nudila priložnost. Sešla sta se nekega večera v gostilni pri isti mizi. Sedela sta vsak na drugem koncu, bodeč se s srpimi pogledi.

Bambič je bil pri vinu živahen ter se mu je začel počasi bližati.

"Zakaj bi se sovražila," je rekel Bambič, "prijatelja bodiva!"

Srnek se je omajal in trčil na zdravje ob njegov kozarec. V prvi zadregi ni vedel, kaj bi mu odgovoril.

"Pozabi tisto, kar je bilo radi ženitve," mu je Bambič ponudil spravo. "Siromak bi bil pri Lizi, lahko mi verjameš. Po smrti ti jo bom itak prepustil — pekel boš imel z njo..."

"Ali misliš?" Tudi Srnek je bil že vinjen; v takem položaju je bil silno redkobeseden.

"Res bo, res, prijatelj. V peklju bosta skupaj."

"Beži, beži!"

"Boš videl. Pij!"

Trčila sta in pila: Bambič v redkih in plitvih požirkih, dočim je Srnek duškoma praznil kozarec za kozarcem ter se je kmalu upijanal.

Nekako okrog enajste ure sta zapustila gostilno. Srnka niso več držale noge. Za božjo voljo je prosil tovariša, naj mu pomaga domov. Bambič ga je naložil na samokolnico, kjer je močiček kmalu sladko zasmrčal.

Zdaj ga je imel popolnoma v oblasti, pa tudi načrt je bil že pripravljen, ki mu je kar sam po sebi prišel v možgane. Peljal ga je naravnost v svoj dom; tiho je odprl vrata, iztresel ga je v vežo, ter jo zopet zaprl. Nato se je splazil v podstrežje in napeto poslušal.

Liza je sedela na postelji z debelo molitveno knjigo, zraven nje je slonelo poleno. Tako je čakala vedno svojega moža, kadar se je predolgo zamudil v gostilni. Včasih je šla tudi pogledat iz hiše in je stopila na drevo, rastoče ob poti, odkoder je bila vajena naskočiti ubogo žrtev.

Ko je čula tisto noč odpiranje vrat in ropotanje, je vedela, da je prišel mož, ki se ne upa v sobo. Togota ji je zagomezela po udih: kar dvignilo jo je nekaj in hipoma je bila v veži, kjer je v temi zadela ob človeka, ležečega na tleh.

"Aha, tukaj si, mrcina!" je

vzkripela ter ga je sunila z nogo. "Fuj te bodi, zopet si se nažrl!" Tik pred prvo brco se je Srnku sanjalo, da je umrl in prišel v pekel, kjer ga je sprejela Liza s trdimi rokami. Zbudil se je, ko je začutil sunek v rebra in slišal glas svoje nekdanje izvoljenke. Mukoma je nekaj zamrmral; zavest, da je pogubljen, ga je davila in tiščala na prsi s tako silo, da ni mogel govoriti.

Razkačeni ženi ni bilo po volji možev molk. Hotela se je pripraviti, za kar pa morata biti dva, da se zavračata in pobijata. Ker ni mogla do veljave z jezikom, je poslala v boj svoje okovane čevlje, s katerimi ga je brcala, kamor je dosegla. Z vsakim sunkom ga je nekoliko odrinila od sebe proti odprtemu vходу v klet in končno je možak zdrknil navzdol po stopnicah.

"Vrgli so me v strašno temo, kjer je jok in škripanje..." je javkal svetlopisemske besede. "Pomagajte — v peklju sem — z Lizo — na večne čase..."

"Čakaj, ti bom že pogasila peklenški ogenj," je pihala raztogotena. Pograbila je škap vode ter jo je zviškoma izlila na pogubljenca. Zatulil je kakor blazen, meneč, da ga zaliva peklenška povodenj.

Hladen poliv ga je mahoma iztremil: postavil se je na noge in gledal, kako bi se rešil iz čudnega položaja.

Lizi se je pričelo dozdevati, da je zajadrala v napačno smer. Popolnoma drugačni kakor stokanje njenega moža so bili ti glasovi, kadar je siromaka obdelovala s polenom. Prižgala je svetiljko in spoznala Srnka, ki je lezel navzgor po stopnicah. Ves se je tresel Srnek od mraza in voda mu je curljala od obleke.

"Da bi te vrag! Ali si ti?" je vzkliknila presenečena. "Pa sem mislila, da mlatic po svojem snopu..."

Srnek si je pokrtil obraz s koščolcem, tipal je po zidu, iščoč izhoda. Liza mu je odprla vrata ter ga izpustila v temno noč. Tedaj jo je iznenadilo glasno krohotanje, v podstrežju se ji je rogala mož, čigar šala se je imenitno obnesla.

SREČA V NESREČI.

Oni dan so na Shaftesbury Avenue v Londonu aretirali človeka, ki je prosil, kar je tudi na Angleškem prepovedano. Ko so ga pripeljali pred sodišče, ga je tam navzoči odvetnik spoznal. "Ze več mesecev vas iščemo," ga je odgovoril advokat, "nezgodna zavarovalnica vam je prisodila \$1500.00 za poškodbo pri oni nezgodi toda nikjer vas nismo mogli najti, da bi vam denar izplačali." Tako je bila možu nesreča v srečo, namreč ker so ga prijeli.

Temni oblaki so srebrno obrobjeni, toda Martin Elliott ni mogel verjeti, da bi bila za črni oblaki njegovih nesreč spet še kaka sled srebra. Pa vendar. On je bil namreč trgovec z družabnikom, ki pa je nekega dne ves razpoložljivi denar in druge vrednosti pobasal v svoj žep ter izginil. Elliott je postal vsled tega bankeroten. Ko je moral radi tega k sodišču, je domov grede padel po stop-

njicah ter si zlomil nogo. Ko je nato ležal v bolnišnici, je nekega dne došlo poročilo, da mu je hiša pogorela do tal. Vse to pa je prineslo tudi londonsko časopisje. Par tednov nato pa je prejel od notarja iz Bostona pismo z vprašanjem, je li on v kakem sorodu z Martin Elliottom, ki se je pred mnogimi leti izselil v Ameriko. Bil je res v sorodu z njim in ker je lahko doprinesel dokaz resnice, je po davno umrlem sorodniku podedel 25.000 funtov, kar znese v našem denarju 6.875.000 Din. Za to vsoto je bilo torej vredno priti v konkurz in tudi hiša najbrže ni bila toliko vredna.

Čuden slučaj nezgode pa se je pripetil leta 1908. velikemu parniku "Mauretanijski." Na svoji vožnji iz Newyorka v Liverpool se je od štirih propelerjev pokvaril eden toliko, da ni bil več za rabo. In kaj je bila posledica tega? Ta velikan je mnogo hitreje vozil s tremi propelerji, kot pa poprej s štirimi ter bil sploh najhitrejši izmed vseh tedanjih parnikov.

Še neki drug slučaj se je pripetil na morju ter lastniku prinesel dobiček. Tovorni parnik je vozil iz Hawaija v Newyork, in sicer samo sladkor. Na širokem morju ga je zajel vihar ter mu polomil propeler tako, da je odslej vozil komaj s polovico prejšnje hitrosti. Toda ta zakasnitev je bila dobičkanosna, kajti med tem se je sladkor podražil in ko je pristal v pristanišču, je bil njegov tovor vreden nad 30.000 funtov več kot pa bi bil sicer, ako bi dospel ob nameravem času

Ženi ne ustrezeh.

Miha: "Strašno ljubosumna je moja žena. Karkoli ji porečem, ji ni po volji. Ko bi se mi le enkrat posrečilo, da bi bila z mojim odgovorom zadovoljna!"

Matija: "Reci ji morda, da je v vsem mestu najlepša žena. Na tako priznanje se bo gotovo prijazno nasmehnila in jo bo vsaka ljubosumnost minila."

Matija (teden dni pozneje): "Ali si moj nasvet poslušal?"

Miha: "Seveda sem ga." Matija: "In uspeh?" Brez dvoma je bilo tako, kakor sem ti pravil."

Miha: "Veš, kaj mi je odgovorila? Si pač moral vsaki babi v mestu pod nos pogledati, da si se o tem prepričal..."

Tolažba.

Stara žena: "Gospod doktor, ali se bo operacija posrečila?"

Zdravnik: "Operacija je nujno potrebna, toda povem vam, da je zelo nevarna. V splošnem prenese tako operacijo izmed petih oseb samo ena."

Stara žena: "Za božjo voljo, gospod doktor, ali jo bom jaz prenesla?"

Zdravnik: "Potolažite se, gospa, pred vami so bile operirane štiri osebe, ki so vse umrle. Vi ste peta in boste torej ostali pri življenju."

Frank Zakrajšek

Slovenski Pogrebnik

1105 Nortwood Road
Randolph 4985

Rudolph Perdan

SLOVENSKA GROCIERIJA in MESNICA

Se priporoča cenjenim odjemalcem za praznike za nakup vsakovrstnih gospodinjskih potrebščin. Postregli vam bomo točno, z dobrim blagom in po zelo zmernih cenah.

Vsem našim odjemalcem želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto.

933 E. 185th St.
Tel. Kenmore 0622

JOS. GRBEC

Popravljalnica čevljev. Točno delo po zmernih cenah. Vesel Božič in srečno Novo leto!

6026 St. Clair ave.

DR. J. V. ZUPNIK

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair ave. vhod iz 62. ceste

Želi vesele božične praznike in srečno Novo leto!

BLAŽ HACE

Postrežba z baterijami.
1153 Norwood Rd.

Imam fine baterije. Točna in fina postrežba. — Vesel Božič in srečno Novo leto!
Tel. Florida 0796

MIKE ZEVNIK

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARIJA

Srečen Božič in veselo Novo leto!

4504 St. Clair ave.

LUDVIK GUSTINČIČ

SLOVENSKA GROCIERIJA

Vesel Božič in srečno leto vsem odjemalcem

4526 St. Clair ave.

Rand. 6625

UPORNIKI

POVEST

Spisal
IVAN LAH

(Nadaljevanje)

Aaa, ljudje, kje ste ljudje?

Vstal je. Temno je bilo vse naokoli, da je komaj mogel spoznati, ali je dan ali je noč. Tam visoko se je kazalo neke okence, zamreženo z debelimi mrežami. Svetloba je prihajala od zgoraj, tako da se je videlo, da je ječa čisto v zemlji. In kje so drugi, Pisik, in drugi, kar so jih prignali? Mnogo je imajo, da lahko deno vsakega upornika v drugo... Začel je lesti proti oknu, a ni ga dosegel. Zid je bil moker in smrdelo je po trohobi in plesnobi. Začutil je par kamnov, ki so moleli iz zidu in se vzpel nanje, da bi pogledal skozi okno. Posrečilo se mu je, da je pogledal proti nebu; visoko nad oknom se je vzdigoval grajski zid, par grmov je zaraščalo zgoraj odprtino okna, ki je bilo deloma tudi zasuto s palicami in smetmi. Zdelo se mu je, da je večer, a vendar se ni dalo videti ne solnca, ne sene. Vzpel se je še nekoliko, da bi vedel, ali je že pretekla en dan, kar sedi v tej temnici, vzpel se je še naprej, noga je spodletela, padel je vznak, verige so zarožljale na rokah in nogah in pod glavo je nekaj zaropotalo s čudnim votlim glasom. Tla so bila na tistem mestu mokra in mehka, prijel je za tisto čudno stvar kamor se je zadel z glavo in bila je — kost. Izpreletelo ga je po vseh udih, zakaj pred njim je ležalo človeško okostje, ki je ostalo, Bog ve, od kdaj pozabljeno v podzemeljski ječi. Spomnil se je na vse različne pripovedke, ki jih je pripovedoval stric, češ, da so tako pravili stari ljudje... Gledal je v temino, da bi razločil, kaj je vse pred njim, pa ni bilo toliko svetlobe. Usedel se je na svoj kamen in se zamislil v svoje sedanje stanje. Njegove misli so odhitile v uporniško vas. Tam še prebivajo njegovi prijatelji; morda se že zbirajo, morda začuje vpitje krog grada, in pred vratmi znane glasove; vrata bi zaškripala, verige zarožljale in na pragu bi se prikazali: Guza, Poberinov, Pisikov, za njimi pa cela vojska s polhovkami. Planili bi v ječo, objeli bi ga in povedali, da je prost... A nič ni bilo. Pač! Po stopnicah se čujejo koraki, ključ zaškriplje v ključavnici, vrata se odpro in v ječo stopi suh možič. Pri vratih položi kruh in vrč z vodo in — odide. Vrata se zapro, ključ zaškriplje, slišijo se koraki, ki bolj in bolj izginjajo — in zopet je vse tiho... Zunaj se sliši tuljenje jesenske burje okoli grajskih zidov. Andrejku se je zazdelo, da mora biti večer. Večer prvega dne, in zdi se mu, da je že večnost dni v tej zaduhli temnici.

Použil je kos črnega kruha, napil se vode, in zdelo se mu je, da je smrtnotruden. Naslonil se je na steno in sladko spanje je kmalu osrečilo našega junaka...

Vzbudil se je iz sladkih sanj. Doma je sedel na stolu in obdali so ga vsi trije. Manica se je naslonila na desno koleno, Nejček je prinesel pručico in se vzpel ob očetu na levo roko, Vanjček pa je po svoji pravici splezal na levo koleno in posegal z roke

proti polhovki, da bi se ž nje igral.

"Ali je res v Krimu mož?" vprašal je Nejček.

"Seveda je, saj vsak dan ob enajstih zakuri za južino," odgovoril je on.

"Kakšen pa je?" vprašala je Manica.

"Velik, velik," odgovoril jim je po otročje, "pravi divji mož je. Kosmat kot medved, ima velik nos in medvedja ušesa, palico nosi v rokah in roke ima močne in dolge. Kamor stopi, se zemlja strese in drevesa lomi za kratek čas. Pastirji se ga boje in beže, kadar slišijo njegov glas, ali pa, kadar zagledajo dim njegovega ognja, kadar si kuha južino."

"Zakaj pa ravno ob enajstih kuha?" vprašal je Manica.

"Lej jo, saj utdi mati ob enajstih zakurijo," odgovoril je na tako otročje vprašanje. Takrat je stopila mati v hišo "Nikar jih ne straši," rekla mu je prijazno.

"Saj se nič ne bojimo," odgovoril ji je Nejček. "Kaj ne, oče, če bi k nam prišel, to bi ga vi."

"Seveda bi ga." "Pa jaz bi ga — tudi pomagal," pripomnil je štiritletni Vanjček na kolenu in se oklepal očeta.

In mati je prisedla k njemu in gledala v jasne otročje obraze in iz njenih pogledov je sijala ljubezen, sreča, veselje, vse, vse, kar si je on želel...

"Oh, da si le doma," rekla je, "vidiš, kako te imajo radi!"

On pa jo je resno pogledal. "I, kod sem pa hodil?" vprašal jo je, kot da se ne more ničesar spomniti.

"I, saj veš, okoli si šel, pa so vedno izpraševali, kje si, in komaj si se vrnil, pa si zopet šel. Vanjček je vedno izpraševal: mati, ali so oče jezni?" Sanje so začele izginjati.

Ona se ga je oklenila in rekla ljubeznivo: "Kaj ne, saj sedaj boš doma. Pogledaj, saj je lepo doma, kaj nisi srečan?"

On pa jo je pogledal, kot da ni srečen, in čuden mrak je hotel stemniti lepo podobo. "Kaj pa je divji mož?" vprašal je Nejček, ki je menda med tem mislil samo na moža v Krimu, ki je vsake jutro gledal njegov dim.

"Je samo otroke; celo grajskega grofiča je snedel nekoč..." odgovoril jim je on. "Vsi so se ga tesneje oklenili."

"Pa ga ni nihče natepel?" vprašal je Vanjček.

"Divjega moža se ne more natepsti. Bolj je močan kot cela vojska."

"Joooj?" začudili so se vsi. "Pa vi bi ga, oče?" vprašal je Vanjček, ki je mislil menda, da je oče najbolj močan.

"Ne vem, mogoče bi ga..." "O, bi ga, bi ga, tako!" In kazal je z rokami, kako bi ga.

Prišla je mati in vzela Vanjčka v naročje in ga poljubila. "Kaj bi ga," rekla je, "kaj ga boš ti, revež, vsi ga ne morete; močan je, da hraste puli in se s skalami igra..."

"Joooj," začudili so se vsi. Vanjček je hotel nazaj k očetu na koleno.

"Glej, zmiraj hoče biti pri tobi; ta bo menda tak kot ti."

"No, le sem pojdi, Vanj-

ček," rekel je on, "saj ga imam najraje. To je junak naše krvi, nikogar se ne boji. No, Vanjček, ali se bojiš divjega moža?"

"Nič se ne bojim," rekel je ravnodušno, "saj bi ga vi, kaj ne, oče, če bi me hotel?"

"Seveda bi ga," smejal se je Andrejko...

"Vidva bi vse zmagala, kadar sedita skupaj," rekla je žena...

On jo je pogledal, kot da ne razume, kaj je hotela reči.

"Saj vidiš," je rekla, "boril si se, pa ni bilo noč. Koliko lepše je, da sediš doma, pa smo vsaj brez skrbi."

Njega je nekaj zbolelo, kot da ni brez skrbi. Zbolelo ga je in zardi tega so vsi šli od njega in ona je odhajala s takimi čudnimi, svarečimi pogledi. Vanjček je jokal zelo — zunaj je tulila burja — in hotel nazaj k očetu.

"Jaz bi rad slišal še od krimskega moža," je vpil, a izginil, in Andrejko se je čudil, kam vsi odhajajo in zakaj ne ostanejo pri njem, in zbolelo ga je, ker se mu je zazdelo, da je sam kriv, da niso pri njem, in da jih je tudi on zapuščal same in hodil nekeje in blodil po čudnih potih, da so ga vsi črtili in sovražili, domači pa se ga bali... In megla je pokrila lepo sliko in sanje so se izpremenile. Zima je bila okoli in okoli in vse je bilo belo — sneženo. Črna drevesa so stala po planjavi in črne ptice so jih s kričanjem obletavale. Vasi so bile skrite v snegu in ljudi ni bilo nikjer, kot da je vse pokrila smrt, in le še tista drevesa s črnimi prticami so pričala, da je bilo nekdanje zelenje, da še leži pod mrtvaškim prtom zemlja in čaka vstajenja. Vse tako se mu je zdelo. Sedel je doma pri gorki peči, zadovoljen in vesel in gledal skozi okno daleč ven čez polje. In prišel je v sobo star, visok človek z rjavo brado, z dolgimi lasmi, mogočnega telesa in črno oblečen. Na čelu je imel odprto rano, a ni ga bolela, in njegov obraz je bil vesel, dasi resen, in usta so mu šla na smeh. Andrejku se je zdelo, da je zelo star, a vendar ni bil star. Poznal ga ni, pa tujec se mu je smejal, kot da sta znanca.

"Dobro srečo," je rekel, ko je vstopil.

"Bog daj; kaj pa vi?"

"E, v vas sem prišel. Zima je okoli in mraz je; polje je pokrito s snegom in ni ga zelenega nikjer; osamljena drevesa stoje na polju in črne ptice jih obletujejo in kriče o nečem, kakor gavrani nad Kajnom, ko je ubil Abela. Vse čaka menda vstajenja. Jaz ga bom pa pri vas."

Andrejko se je čudil, kaj to pomeni. Čudil se je, da je tujec opisal naravo prav tako, kot jo je on poprej videl... Čudil se je, s kakšno pravico pravi tujec, da bo počakal tu vstajenja, ko ni ne znanec ne sorodnik.

"Mrzlo je," je rekel tujec; "povsod zebe in vendar je taka burja, pa ne odpodi zime; ko bi zavel milejši jug! Ali ni čudno, da burja ne odnese zime?"

Andrejko se je čudil tujcu, kaj da vprašuje tako neumno; kako naj burja odnese zimo, ko ravno burja dela zimo še hujšo? Kaj govori ta človek? In zagledal se je v njegovo rano na čelu, ki je kazala polno krvi, ki pa vendar ni tekla, in tujec se je smejal. Kako čudno!

"Tebi je toplo pri peči; greješ se kot belouška na solncu in se ne meniš, da ljudi zunaj zebe. E, ti Andrejko si čuden človek, da sam sebi kuriš peč."

"Saj se sme vsak pogreti. Tudi ti si se prišel," odgovoril je Andrejko, ki se je zopet čudil, kaj govori o ljudeh, ki

jih zebe, in zakaj ga primerja z belouško. Čudno se mu je zdelo, da ga tujec pozna, on pa tujca prav nič ne.

"Kaj me gledaš?" rekel je tujec. "Kaj me ne poznaš? Ali ne vidiš sad maščevanja?"

Andrejko se je zdrznil in stisnil se je k peči; zdelo se mu je, da ga zebe.

"Ne poznam te," rekel je in gledal tujčevu rano na čelu. "Jaz sem — ded Matej."

"Saj res," rekel je Andrejko in se je zopet čudil sam sebi, kako da je spoznal deda Mateja, ko ga vendar ni videl nikdar v svojem življenju.

"Saj si poznal deda Mateja. Pogledaj, celo življenje moram nositi črno obleko, ker sem bil maščevavec... In na čelu nosim odprto rano, ki je polna krvi; bolela je nekdanj, a zdaj več ne boli."

"Saj ste vendar umrli, ded Matej," rekel je Andrejko.

"A, kaj še. Zdaj hodim po zimi, ko je pokrito vse, ker je zelenega, in se grejem pri dobrih ljudeh, in čakam vstajenja, da potem izginem, ko zima mine."

"Jako čudno govorite, ded Matej," rekel je Andrejko.

"Vidiš, ti si dober človek," rekel je ded Matej. "Še pri nikomur se nisem tako dolgo grel kot pri tebi."

Andrejko se je spomnil, da je slišal, da so pastirji videli deda Mateja. Spomnil se je tudi, da je ded Matej padel, ko se je hotel maščevati. Hotel ga je nekaj vprašati, pa ni vedel kaj. Zunaj je šum napolnil vas. Vse je tulilo in vpilo — burja je tulila ob vogalih — in cela tolpa ljudi se je privabila zakajena med snegom po vasi.

"Kaj je to?" vprašal je Andrejko.

"Pustne šeme so. Hodijo okoli, žive lahkomišljeno in ne mislijo nič. Povsod me preganjajo..."

"Saj ni pustni dan," rekel je Andrejko in gledal začuden na deda. Zunaj pa so rjuli in vpili: "Proč z dedom Matejem, proč z njim," in vpitje je rastlo in množica se je valila dalje proti hiši...

"Kaj vam hočejo?" vprašal je Andrejko.

"Vidiš, ne puste, da bi se nje ogrel, ti postavači."

Naenkrat se je prizor izpremenil. Ko so prišli do Andrejkove hiše, izpreminjali so svoje obraze; namesto različnih cunj, so bile na glavah naenkrat polhovke, obrazi so bili resni, in Andrejko je videl pred seboj svoje upornike. Vpili so in kričali in hoteli ga med se in, ko jih je gledal ves vesel, je pozabil na deda Mateja, in ko se je ozrl po njem, ga ni bilo nikjer... In uporniki so vpili in množica se je množila...

On je hotel ven, a v tem trenutku je nekdo planil med upornike — bil je železen vitez na konju, in bežali so na vse strani, a ne uporniki, ampak tiste pustne šeme, ki se prej prišle po vasi. In bežali so z velikim smehom in krohotom in vsi kazali na njegovo okno, in vitez je obrnil konja proti hiši; po vasi pa je korakal s poniknjeno glavo ded Matej. In od nekod je vpil glas: "Tako se naredi vsakemu, ki se da pogreti pri njegovi peči dedu Mateju..."

On je gledal pretenje viteza, ki je stegnil svojo roko po njem. Ustrašil se je in med groznim ropotanjem je izginjalo vse v megli, zakaj vitez je zadel ob streho, ki se je podrla, pri tem pa je sam padel pod njo. V groznem strahu se je prebudil, popravil se na slabem ležišču in zaspal dalje.

In prišlo so druge sanje. Vse je šumelo; v daljavi reka, po cestah ljudje, vozovi, konji vse križem. On je stal med prijatelji. Dobro je poznal vse: Pisik, Guza, Jurko

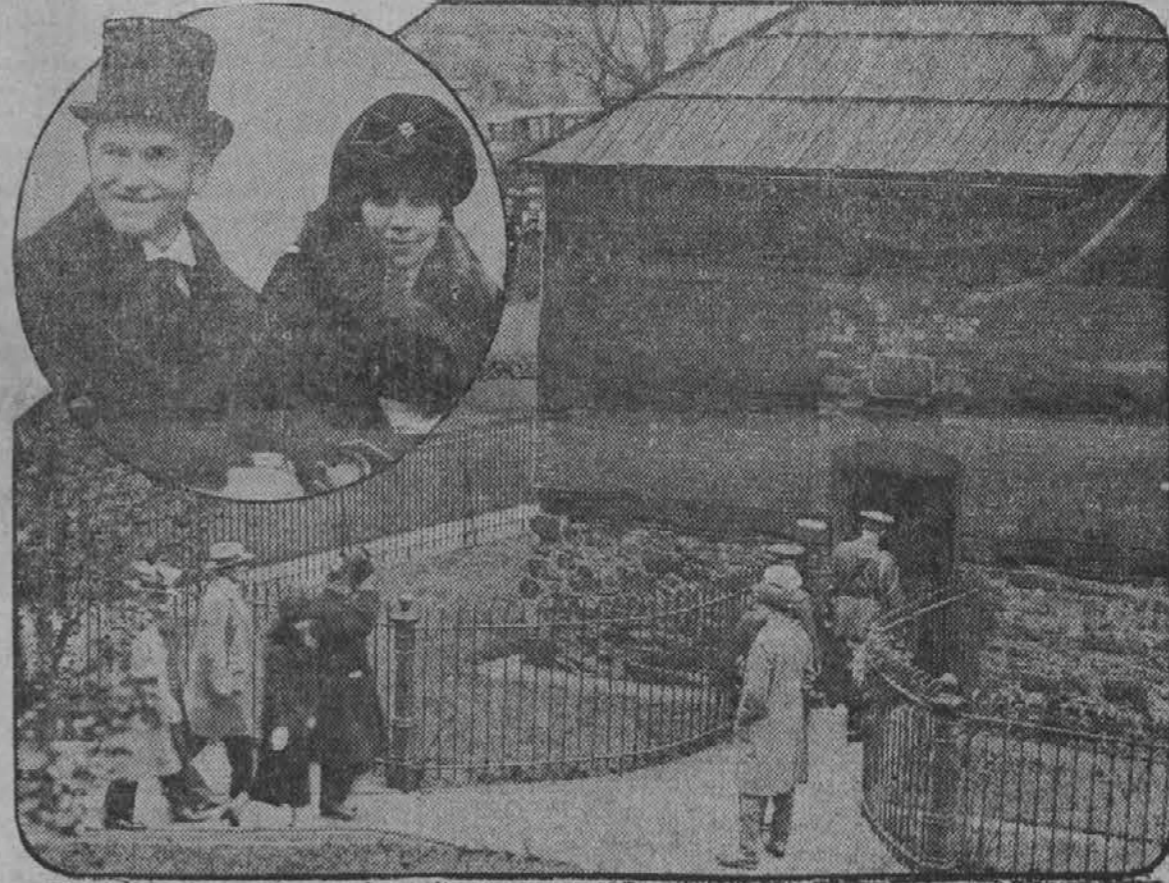
Baja, Bogatec, Reščak in drugi. Pili so skupaj pred gostilno in okrog so odmevale vesele pesmi... Prišla je množica ljudi. Deklica v na-

rodni obleki je stopila predenj. Vsi so se smejali in odstopili, kot da so mu pripravili nenadoma to veselje. Deklica je govorila in se mu

priklanjala. Pri tem pa so množice zašumele in obsule hišo. "Kaj hočete?" vprašal jih je.

"A MERRY CHRISTMAS"

Predsednik Coolidge se je pred kratkim pripeljal na obisk v bližino Pittsburgha, kjer stoji napol podrt, zgodovinski fort, kjer se je pred mnogimi leti George Washington postavil v bran proti Indijancem.

Machine Solves Problems Too Deep for Men

The "product integrator," an electrical machine which thinks for itself, solving mathematical problems too complex for the human mind to master, was the recently announced invention of Dr. Vannevar Bush of the Massachusetts Institute of Technology. Problems in advanced electric theory are worked out faultlessly by the machine. The observers are shown above, watching the operation of moving tables on which are plotted the conditions and equations of a problem. — The insert shows Dr. Bush adjusting the integrator.

Ali se Rusija otrese boljševikov?

Zadnji ruski car Nikolaj Romanov.

Zadnji ruski car Nikolaj II. žina neusmiljeno postreljena, ni bil slab vladar, toda je bil car, carinja, tri hčere in mladi carjevič!

Ko se je car odpovedal prestolu in izročil nasledništvo velikemu knezu Aleksejevu, slednji ni hotel prevzeti prestola. Ta trenutna omahljivost je povzročila, da se je Aleksander Kerenski polotil ruske vlade! Kerenski je bil anahronizem prve vrste, to je, da absolutno ni bil na svojem mestu v onih resnih dnevih, brez primere v zgodovini je bilo, da se je po padcu "silnega" carja polotil vlade slabič. Kerenski je bil enostaven domišljivec, mislil je, da bo narod Rusije rešil s frazami, s teatraličnimi gestami. Kerenski je bil pač slaven in sijajen govornik, toda vaju je bil le poskanja galerije, in kakor hitro je galerija nehala pljuskati, tedaj je bil zopet Kerenski — mož brez cilja in idej.

Mislil je, da bo z navdušenimi govori rešil rusko armado. Naenkrat je hotel imeti mir, a ob istem času se je pripravil na novo ofenzivo. Ob istem času je hotel vladati, a obenem je drugim pripustil vladati. In ko je bila zgodovina najbolj žejna po resnih dogodkih, tedaj ni imel ničesar ponuditi zgodovini, da bi se proslavil, da bi rešil Rusijo pred grabežljivimi kremplji boljševikov, ki so se že začeli kazati iz daljave. In zato je prišel — 7. november, 1917!

Čete revolucionarnega vojaškega odbora, ki so bile pod tajno komando boljševikov, med katerimi je bilo tedaj največ židov, so zasedle v isti noči kolodvore, elektrarne v mestih, mostove, poštne in brzjavne urade, telefonske centrale in urade. In vse se je zgodilo brez vsakega upora, šlo je kot namazano. Kerenski je mislil, da vlada, toda bil je že teoretični jetnik boljševikov. In kje je pomoč, kje so zvesti stražniki, zveste čete!

Kozaki nečejo streljati na upornike, ljubljenci carja, kozacka v potokih. In v noči 3. julija, 1918, je bila carjeva družina neusmiljeno postreljena, ni bil slab vladar, toda je bil car, carinja, tri hčere in mladi carjevič!

skijemu prisegli zvestobo! Kje so? Ob pravem času zve Kerenski za izdajstvo. Kar je naredil on s carjem, to se mu je sedaj vrnilo o boljševiki! Se ob pravem času se mu posreči, da se odpelje iz carjeve palače, kjer ga usoda še ni dohitela. Odpeljal se je z avtomobilom, na katerega je dal položiti ogromno ameriško zastavo! Ameriška zastava, med boljševiki, v noči silnega punta, bi imela biti najboljši potni list za varno potovanje!

In Kerenski se pelje z ameriško zastavo na fronto, misleč, da je tam še dosti milijonov ruske zveste armade, s katerimi se vrne v Moskvo in Petrograd ter prisili upornike k predaji! Medtem pa boljševiki v Moskvi in Petrogradu proglasio padec vlade Kerenskija! Boljševiki so imeli v rokah telefon in telegraf. Brzjavili so nemudoma po begu Kerenskija, da je vlada v rokah revolucionarjev, brzjavili so na fronto! Na fronti zvedo, da je Kerenski pobegnil, da njegove vlade ni več. V Petrogradu govori Lenin za novo vlado! Zaprti boljševiki zapuščajo ječe. Boljševiki zavzamejo vladno palačo in zapro vse vladne uradnike!

In ob 10:45 zvečer se že sestane kongres boljševikov! Nikolaj II. je padel, za njim je prišel Kerenski — hitro se sučejo dogodki, za Kerenskijem pride doba Lenina in boljševizma. In letos je doba Lenina in boljševizma praznovala desetletnico svoje krvave vlade v Rusiji. Ker le s krvjo in z največjim nasiljem se je mogla obdržati carska vlada stoletja v Rusiji, in le z največjo okrutnostjo in barbarizmom se more vzdržati današnja rdeča boljševiška vlada v Rusiji.

Kdo je kriv tega? Ali car, ali duma, ali Rasputin, ali korupcija, ali inteligenca, ali absolutizem, razmere, zgodovina? Na čelu vlade se iznajdejo nenadoma uplívni židje, ki zapovedujejo 150 milijonskemu ruskemu narodu! Ali je to za maščevanje velikih židovskih pogromov iz leta 1905? Ali pa je absolutno moralo priti do tako krvave rdeče revolucije, proti kateri se zdi jakobinska revolucija, proti kateri se zdi jakobinska revolucija Francije v letu 1792 le mala nedolžna igra? Odgovor na to je zelo težko podati. Boljši odgovor na to bo podala zgodovina, ta neizprosna učiteljica življenja. Tudi znanstveniki bodo to vprašanje obdelovali, in prišla bo resnica nã dan. Za nas, kot Slovane je pa najbolj važno vprašanje danes to-le: Ali pride Slovan kdaj na površje? Kje smo danes, mi Slovani? Francozi so imeli svoje dneve, imeli so jih Nemci, imajo jih Angleži, in kdaj pride 300 milijonski slovanski narod na vrsto?

Profesor Hoetsch, eden najboljših ruskih specialistov v Nemčiji, in predsednik zunanje političnega odseka nemške vlade, pravi:

"Rusi se trudijo, da dosežejo ono stanje, katerega so imeli pred vojno. In deloma so ga

že dosegli, deloma so ga pa prekoricali. O Rusiji se danes govori kot o deželi brezmejnih gospodarskih možnosti, govori se o njej kot o Ameriki. Morda bo to v stoletjih, kajti tudi Ameriko je vzelo stoletja, da se je razvila v to, kar je danes, toda politika pa s stoletji nikdar ne računa. Gospodarsko kolo se sicer neprestano vrtilo, toda to gospodarsko kolo se vrtilo tako počasi, da se nam skoro zdi, da neprestano zaostaja."

S tem misli specialist povedati, da zna Rusija pač v gospodarskem oziru napredovati, toda politika, ki je velika gospodarska gospodarskega položaja, zna obrniti to kolo, kadar koli nanesejo prilike. In kaj je s politikom v Rusiji in zunaj Rusije?

Svetovno znani češki politik, mož jako spoštovan pri inteligentnih narodih, dr. Kramar, je mnenja, da pride Rusija do normalnega stanja tedaj, ko bo zmagal panslavizem, kakor hitro si opomore meščanstvo, inteligenca, katero so boljševiki zatrli, kakor hitro se prebudi ruski kmet. Kakor hitro je v Rusiji dovolj inteligenca, dovolj brihtnih kmetov, ki se zavedajo, da so boljševiki zemlja, narod in ugled Rusije upropastili, tedaj, bo vstal ruski narod in pregnal naslednike carskih zatiralcev — boljševike!

A če iz splošnega, svetovnega stališča mirno in hladno presojamo Rusijo na mednarodnem političnem ali gospodarskem trgu, tedaj moramo reči naslednje:

Rusija je pod ženjalnim vodstvom diplomata Čičerina bivši carski imperializem celo razširila. Današnja ruska vlada je v evropski in tako tudi v svetovni diplomatski sistem upeljala noviteto, da njeni uradniki niso samo uradni zastopniki države, pač pa tudi razširjevalci boljševiških idej in protektorji revolucionarjev. Rusija je z boljševizmom podminirala svet, to je, upeljala je vsepovsod svojo propagando. Kjer hitro zalotijo to nesrečno propagando, jo takoj v korenini zdrobijo in uničijo. Ostala Evropa je preveč inteligentna, da bi se dala speljati od boljševiških židov na led, toda kdor ni čuječ, ta se mnogokrat vjame v nastavljenе ruske diplomatske mreže. Današnja ruska diplomacija je zanesla revolucijo že v Bolgarski, Madjarski, Nemčiji, Čehoslovaški, deloma v Italiji, toda vse dežele so imele spretno voditelje, ki so ob pravem času spoznali nevarnost in obrnili pozornost naroda na bodočnost, kaj bo z narodno prihodnostjo, če dajo svojo usodo krvnikom v roke! Hvala Bogu, da so bili narodi razumni dovolj, da so ob pravem času pometli z zapeljivci!

In da je boljševiška propaganda dosegla celo inteligentno in toliko previdno Anglijo, je dovolj znano čitateljem. Toda teško je Angleže speljati na led. Kakor hitro so zastopniki boljševiških židov postali nekoliko preveč predzniki, jih je dostojanstvena angleška roka pravi-

ce prišla za vrat in vrgla iz Anglije. Angleška vlada je dobro vedela, da si je s tem sicer trenutno napravila neprilike in neugodnosti, toda konečno bo pa Anglija vseeno triumfirala. Angleška politika še nikdar ni naredila napake, razven tedaj, ko je preveč pritiskala na ameriške kolonije, in tedaj si je takoj opekla svoje prste in si je to tudi dobro zapomnila.

Medtem se je pa boljševiški diplomaciji in propagandi posrečilo prodreti tudi v Orient, v Azijo, kjer so dvignili milijone azijskih narodov k rabuki, k uporu. V tej smeri ni podcenjevati zlasti rusko-perzijske pogodbe. Rusi nekaj nameravajo. Dolej je angleška oblast še močna dovolj, da vse pravočasno prepreči. Toda to je osebno delo Čičerina, ruskega zunanje ministra, ki je pristen Rus, ki sovraži žide, in ki služi boljševiški vladi le, ker ni druge postavne vlade v Rusiji, ker vidi, da bo nekega dne — slovanska Rusija imela druge gospodarje kot jih ima danes v židih. Menda je resnica, da je v Rusiji danes vsepolno "boljševikov," ki so rdečkarji le po zunajnosti, in ki le čakajo ugodnega trenutka, da rešijo slovansko Rusijo mednarodnih krvnikov, boljševikov, in ki pripravljajo, globoko sklonjeni pod boljševiškim jarmom — propast boljševikov in svobodo ruskega naroda.

Treba je torej počakati, kajti zgodovina se ne piše vsako leto, niti vsakih deset let, pač pa se že piše s precej sigurno gotovostjo vsakih 25 let. Kdor jo pozna, ta bo vedel, da je to resnica. Lloyd George, slavni angleški državnik, je pred nekaj leti prerokoval ruskomu boljševizmu od deset do dvajset let življenja. Razprtija med boljševiki samimi v Rusiji je že danes ogromna in se vedno bolj ostro izraža. Izključujejo se iz stranke danes može, ki so bili fundament in stebri boljševizma — viz. Trotzky, Zinovjev. Kje so danes v Rusiji odredbe, prislege, proti-kapitalistični ukrepi, kot so se pojavljali v začetku boljševizma? Odpravili so denar, danes ga sami več kujejo kot so ga kovali pod carjem. Prepodili so tujezemske velike družbe iz dežele in "porčevali" vse industrije, danes vabijo boljševiki tujezemski kapital z vsemi silami in molitvami, da pride v Rusijo in prevzame vodstvo industrij ter na rodne bogastva.

Za padcem boljševizma pride najbrž vojaška diktatura Trotzkyja, kot pripoveduje Lloyd George. Proces v Rusiji danes še ni končan. Z novo ekonomsko politiko iz leta 1921 se je boljševizem v Rusiji postavil na glavo in samega sebe uradno postavil na laž. Proti-židovski elementi v stranki se vedno bolj dvigajo. Beseda "Slovan" je močnejša kot komunist ali boljševik, ker — kri ni voda. Boljševiki danes še streljajo, in streljajo in bodo še streljali nekaj let. Konečno pa bodo sami postreljeni. Tedaj se bo Evropa zopet pretresla. Dočim je bila francoska revolucija neko-

kratkega. In ruska revolucija je bila politična. Tudi Rusija bo dobila svojega odrešitelja, ker preveč trpi pod tujci. In zgodovina se ponavlja, se je ponavljala od pamtiveka in se bo še ponavljala!

Dotlej pa slovanski narodi ključajo Rusom: Bedni narod, kdaj boš vstal!

Zadnja ruska carinja Aleksandra.

liko politična, a v pretežnem obsegu gospodarska, je pa bila ruska revolucija v glavnem politična, a le v malem obsegu gospodarska. In francoska revolucija, ki je bila gospodarskega pomena, se je končala, kakor hitro je prišel Napoleon!

Kaj bo šele z rusko revolucijo! Gospodarske razmere se teško ozdravijo, politične v

Božič v pravljicah in običajih.

Naše pravljice in pripovedke so vezane na poseben kraj ali čas. Največ jih kroži okrog božične noči.

Božična noč nas spominja skrivnosti Odršenikovega rojstva v betlehemskem hlevu, kamor sta pribežala Jožef in Marija, ker so jima Judje odrekli prenočišče. Njunega uboštva se spominja ljudstvo z mrzlo večerjo, kruhom in kuhanim sadjem namesto tople jedi. Tudi na siromaštvo pastirjev namiguje ta navada.

Skoro povsod je še v rabi kajenje s kadilom okrog hiš in gospodarskih poslopj. Izvrši ga gospodar z loncem in spremljevalec nosi posodo z blagoslovljeno vodo. Slednjo shrambo mora to noč prepojitj vonj po kadilu in zadeti vsako stvarco kapljica božičnega blagoslova.

Sveta noč je noč miru. Izostati mora vsako razgrajanje, tem živahnejše pa je v hišah, kjer se ljudje zabavajo z nedolžnimi šalami in ugibajo prihodnost. Vsaka vas ima za to posebne pripomočke. Ponekod se poslužujejo beljakovine, katero vliვაო v kozarec blagoslovljene vode. Snov se v vodi razobliči v razne podobe, ki jih je treba pravilno razložiti. Ako nastane oblika, slična mrtvaški glavi, pomeni smrt v družini tekom leta. Tudi pogled nazaj čez ramo v prvem svitu božične luči splava v bodočnost. Tako je nekdaj pogledal preko rame in videl svojo lastno rakev.

Sveta noč je edina v letu, ki je prasta polnočne groze. Angeli stražijo ob oglih človeških bivališč, zato mora vso noč goreti na mizi luč, pa tudi pri krizih

in v znamenjih na razpotjih. Neki kmet je nekoč opustil to navado ter se je podal k počitku. V spanju ga je nekdaj potresel za ramo in ga pozval, naj vstane ter prižge svetiljko, ker ga bo sicer zadela huda nesreča.

Tudi našim davnim prednikom je bila božična polnočna ura prosta strahov; namesto njih pa so se jim prikazovali dobri duhovi. Vraževerni ljudje hodijo v ris na križpotja, kamor ne sega glas zvona. Tam se jim odpirajo zakladi, dobi pa jih le tisti, ki prestane težko preizkušnjo. Stevilne pripovedke pričajo, kako je ta in oni podlegel izkušnjam.

Na sveti večer se pogovarjajo drevesa in živali, čuje in razume pa jih le tisti ki, nosi praproto seme in ne ve, da ga ima pri sebi. To noč diha skrivnosti iz slednjega grma, vsaka sapica in šuštenje ima svoj poseben pomen. Svetonočni veter napoveduje viharno leto, tema oznanjuje bogato letino, dočim pomeni mesečina svetle neobložene svišli in kozolce.

Praznoverje, pripovedke in običaji pa v luči sedanjega časa vedno bolj ginjevanj.

Najvišji ognjenik v Evropi

je Etna na Siciliji. 200 ugaslin žrel obdaja veliko žrelo, ki se v obliki piramide dviga visoko v nebo. Prvi izbruh, za katerega vemo iz zgodovine, je bil leta 476. pred Kristusovim rojstvom. Od istega časa so izbruh Etna več kakor stokrat uničili vso okolico. Leta 1693. je bil izbruh ognjenika zvezan s potresom, ki je uničil okrog 40 mest in usmrtil preko 100.000 ljudi.

Petična teta Liza in njena oporoka.

(Priredil za Ameriško Domovino L. Andolšek)

Ko je bilo tako-le okrog 80 spomladi preko ram tete Lize, so pričeli ljudje resno ugibati, komu bo priletna in petična teta zapustila svoje precejšnje premoženje. Najbližja po sorodu ji je bila po njeni strani njena pravnukinja Pepca Končanova, po njenem pokojnem soprogu pa pravnuk Joža Ogriček. Ker pa je njeno premoženje izviralo iz zapuščine njene pokojnega moža, bi potemtakem imel nekake predpravice pravnuk Joža. Ampak ljudje, ki so teto Lizo natančneje poznali, so trdili, da bo Joža ta "kratkega" vlekli. Saj so opazili, da je imela teta Liza v svoji sobici sliko pravnukinje Pepce v srebrnem okvirju izpostavljen na mizici, in o Pepci je često in rada govorila, medtem ko o kakšni Jožefovi sliki ni bilo ne duha ne sluha.

Med teto Lizo in daljnimi sorodniki po pokojnem možu pa je itak vladalo napeto nesoglasje iz enostavnega vzroka, ker se jih pokojni soprogo sam ni spomnil v oporoki, ampak je vso gotovino in nepremičnino zapustil njej — ženi Lizi, da jo po svojem prevdanku pravično razdeli med njegovo in njene sorodnike, seveda po njeni smrti. Ampak nesprejemljivo je ravnal pokojnik, so trdili ljudje. Saj bi bil moral slutiti, da bo krvna vez močnejše upljivala na stran njenih sorodnikov, ker kri ni voda, itd. . . .

Morda ne bo odveč, ako takoj začetkom nekaj natančneje seznanimo čitatelje o obsegu in izvoru precejšnjega premoženja tete Lize. Njen pokojni soprogo je bil eden naših prvih naseljenčev v Ameriki. Prišel je sem leta 1880. Delal je v rudokopih, topilnicah in tovarnah ter si je tekom let v potu svojega obraza in z vestno štedljivostjo prihranil nekaj tisočakov. Bilo mu je tedaj nekaj nad šest križev. Telesne moči so mu polagoma pojemale, pa je sklenil, da se preseli na kako farmo. Otrok z ženo nista imela, in preračunal je, da bo njegov prihranek zadostoval za skromne potrebe. Pri tem bi gojil nekaj kokošnjadi in kaj malega obdeloval zemlje in se tako preživel na stara leta. Ko je pokojnik vse to točno preračunal in pretehtal, je svoj načrt tudi izpeljal.

Kogar sreča išče, ga najde — je star pregovor, ki se tupatam še vedno uresniči. Novejša doba je ta pregovor radikalno spremenila, čes, da je vsak človek svoje sreče kovač . . . ali še radikalneje, da sreče sploh ni, ampak je vse odvisno od zmožnosti posameznika, ako jih zna na pravem mestu in ob pravem času uporabiti. Pa bodi že tako ali tako, v naši povesti je prišel še enkrat do moči in veljave prvo citirani izrek.

V bližini farme so namreč prospektorji odkrili močne žile premoga, katere so se raztezale tudi pod površino njegove zemlje. Organizirana je bila družba, kapital na razpolago, z eno besedo, vse je bilo v tiru, le da se še prej odkupi samotnega farmarja, predno bi se zavedel, kaj in kako. Ampak naš rojak je imel odprte oči. Opazil je, da so od časa do časa nastavili na raznih mestih nekake instrumente, merili na desno in levo, tupatam nastavili svedre na električno gonilno silo, ter v posebnih posodicah odnašali s seboj drobce prsti, katero so prinesli konci svedrov na površje. Bodo postavili kako tovarno krali, ali pa izpeljejo železnico, tako je ugibal naš penzionirani farmar. Ni trajalo dolgo in pričeli so se oglašati tuji in vpraševali, če bi jim prodal farmo. Obetali so mu dvojno in trojno ceno preko svote, katero je on plačal, toda je trdovratno odklonil vsako ponudbo, čes, da farma ni naprodaj. Potihnilo je za mesec ali dva, in zopet so se pojavili novi kupci.

Ponujali so mu 10, 15 in 20 tisoč, a tudi te ponudbe je odklonil. Bilo mu je sedaj jasno, da se gre za nekaj posebnega. Pravilno je zaključil, da gre pšenica v klasje in da je priporočljivo, da se počaka, dokler popolnoma ne dozori.

Prišli so končno zastopniki nameravanega podjetja ter mu zadevo predložili nekako tako-le: Pokupili smo vso zemljo v tvoji okolici, ker smo ugotovili, da se nahaja v globini plast premoga, ki je debela dovolj, da se vtegne splačati odprtje novega rova. Žile vodijo na naši lastnini proti površju ter se končajo v bližini tvojega posestva. Ko bo premog izkopen, je čisto naravno, da se bodo pojavile usipine okrog tvojega zemljišča, tako da ne bo varno prehajati iz in do tvojega posestva. Naravno, da boš iskal odškodnino sodnjim potom, ki bo odmerjena na podlagi prvotne kupne cene. Da pa prihranimo sodnje stroške tebi in družini in da ohranimo medsebojno prijateljstvo, smo prišli k tebi, da se pogodimo za primerno ceno in nakup tvoje lastnine.

Po daljšem prerekanju so se pogodili za ceno 75 tisoč dolarjev, daš bi bil naš rojak dobi dvojno ceno, da je prej na lastno roko in na svoje stroške ugotovil potome veščakov, kako in v koliki meri se premogove žile raztezajo pod njegovo zemljiško lastnino. Do tega mnenja je prišel nekaj dni pozneje, a kupna pogodba je bila zaključena in podpisana. Toda 75 tisočakov je tudi lepa svota, in čemu bi se čemeril, saj niti polovico svote ne bom uporabil, je modroval naš znanec. Temu primerno je uravnal tok svojega življenja v bodočnosti. Čemu bi se še naprej ubijal z obdelovanjem polja, je modroval. Pa je že tako v naravi: dokler je agilnost, je življenje, ko zapadeš v popolno brezdelje, mišice, obtok krvi pojema, baš kakor se usmrači voda, ako nima pretoka in dotike z zrakom, in lepega dne pozabimo dihati ali kaj pravimo v vsakdanjem življenju: umrli smo.

Baš tako se je zgodilo z našim znanecem tekom prihodnjih dveh let, ne pa z njegovo ženo Lizo. Dasi sama priletna in sedaj premožna gospa udova, bi si lahko privoščila služkinjo, pa je sama upravljala svoj dom, kuhala, krpala, krmila nekaj kokošnjega zaroda ter ostala ob svoji 80-letnici še vedno čila in zdrava.

No, pa se vrnilo sedaj k njenim sorodnikom, pravnuku in pravnukinji, Pepci in Joži. Vedela sta drug za drugega, da sta si nekaj v sorodu, a srečala se nista še nikoli. On je živel v Minnesoti, a ona v Ohio, premožna teta pa je bivala zadnje čase v Philadelphiji. Na redke čase je teta Liza povabila enega ali drugega za nekaj dni na posete ter jima poslala potrebno svoto za potne stroške, a nikdar obema kmalu. "Lahko trpim enega ali drugega za nekaj dni," je rekla, "a imeti okoli sebe oba kmalu, bi bilo preveč za moje žive. Sicer vem, da se oba hudujeta na mene, ker živim tako dolgo. Toda njima na ljubo se ne bom zastrupila. Živela bom tako dolgo, kakor mi je ljubi Bog odločil," je modrovala starka.

In res je teta Liza ob svoji 80-letnici pustila ljudem ugibati še celih 15 let, kdo bo podedoval njeno premoženje. Bilo je nekaj tednov po njeni 95-letnici, ko sta Pepca in Joža dobila istočasno brzojavko, ki je naznanjala, da se je teta Liza večno naveličala življenja. V brzojavki je bil seveda označen tudi dan pogreba, kakor se to že spodobi.

Pepca je smatrala poziv k teti Lizi, pa bodisi že živa ali mrtva, kot zapoved, kateri se je treba točno pokoriti. "Well," ji je rekla Pepca, "sicer domne-

vam, da je Joža dedič premoženja, kar ni nič več nego prav, ako upoštevam, da je tetin mož pripadal njegovemu pokolenju."

Ob istem času je pa tudi Joža razmišljal bržeč na vlakcu proti Philadelphiji o tetini zapuščini, ter si rekel:

"Čisto naravno je, da je dedinja njegova sorodnica Pepca, saj je bila teta Liza vendar v rodu njene krvi. In prav je tako, čemu bi se jezil. Moški je moški in si vedno laglje pomaga nego ženska."

Ta sentimentalna misel obojice bi bila obdovanja vredna, če bi bila popolnoma prista. Pa ni bila, kajti niti ona niti on nista bila angelja, ampak navadna smrtnika, kakor smo vsi drugi. Komaj uro pozneje so se Pepci že vrinile misli, kako bi bilo lepo, če bi bila ona dedinja ne pa Joža. Tako lepa svota; in Bog ve koliko so nanesle obresti v dolgih letih? Kako se mora ona kot učiteljica mučiti z neposlušnimi paglavci, da si zasluži za svoj obsto. Z zapuščino bi se lahko odpovala službi in bi samostojno živela.

Pa si je tudi Joža premislil, kaj je vso zadevo še enkrat preštudiral. Star je bil nekako 25 let, a tudi Pepci ni bilo menda več. Prišel je baš s trgovino na svojo roko. Dovolj dobro mu je šlo in je lepo izhajal. A če bi imel na razpolago nekaj tisočakov, bi razširil trgovino . . . ej, v nekaj letih pa bi postal premožen, da bi se ga povsod upoštevalo ter bi imel odločilno besedo v mestu, in kdo ve . . .

Praktičen kakor so navadno trgovci, je Joži šinilo na misel: "Čemu bi se ne poročil s Pepco, ako jo je teta odločila za glavno dedinjo? Nekoliko predrzna je bila ta misel, kaj ne. Kak povod je imel, da bi ga Pepca sploh hotela, njega, brez denarja, a ona lepa in imovita dedinja?"

Nekoliko predrzna je bila ta misel, kaj ne? Res, da je bil tudi Joža mlad in krasen deček, ali vsaj teh nazorov je bil glede samega sebe. Kaj niso dekleta v njegovem mestecu in okolici kar norela za njim? Če je bil nekoliko pokvarjen, ni bil temu toliko kriv sam, ampak dekleta, ki so se mu le preveč usiljevala. Odtod je torej izvirala njegov egoizem in samozavest z ozirom na Pepco in možnost, da bi se mu ne mogla upirati, če bi jo vprašal za njeno roko.

Pri teh mislih je izvedel iz žepa sliko, katero mu je bila pred letom poslala teta Liza.

"Lepo krasno dekle je sorodnica Pepca!" si je mislil Joža ter je ogledoval sliko od vseh strani. "Ampak," je dostavil natihoma, "morda bi me pa le ne marala, če bi jo resno po-baral."

Pepca in Joža sta dospela v Philadelphijo nekako istočasno. Ker sta bila edina ožja sorodnika na licu mesta, je bila seveda njuna prva dolžnost, da skupno preskrbita vse potrebno glede pogreba. Že pred pogrebem si je moral Joža natihoma priznati, da je njegova mlada sorodnica najkrasnejše dekle, dekle, kar jih je še kdaj srečal tekom svojega življenja. Vest mu je očitala, da je kdaj gojil pregrešne misli, da bi jo zasnubil samo radi podedovanega denarja po teti Lizi. Niti misliti si ni upal več, da bi pridobil to krasno dekle zase, četudi bi ne imela fidele dote ali dedovine.

Pa tudi Pepca se je ukvarjala z mislijo na novega znanca in sorodnika Joža.

"Kako gentlemansko nastopa, kako prikupljiva je njegova osebnost in kak značaj odseva iz njegovega govora," je priznala sama pri sebi. Če ji je kaj kajilo njeno ravnostojnost, je bilo to, da se je v mislih hudovala na pokojno teto, da ju ni že tekom življenja že davno seznanila medsebojno. Saj je vendar vedela za oba, in nikdar

dovolila, da se pri njej sestane istočasno na posetih.

Pogreb je bil končan, in pričela se je oporoka tete Lize v odvetniški pisarni. Odvetnik in oskrbnik pokojnice ju je povabil v svoj urad, odprl zapečateno pismo ter pričel s čitanjem, ki se je glasilo nekako tako-le:

"Po odbitku deset tisoč dolarjev v te in te namene (podrobnosti izpustimo) zapuščam vso svojo gotovino, premičnino in nepremičnino pravnuku mojega pokojnega moža Joži Ogriček, ki biva . . ." Odvetnik je nekoliko prenehal, se odkasljal ter nadaljeval s čitanjem testamenta: "Pod pogojem, da se pravnuk Joža poroči tekom enega leta z mojo pravnukinjo, Pepco Končanovo, stanujočo. . ."

Pepca se je po teh besedah naredno nasmehnila proti Joži, ki je bil očitno ginjen in nekako glup radi nepričakovane izida. Ko so se končno srečali njuni pogledi, sta bila oba rdeča v obraz. Pa je odvetnik nadaljeval z zaključkom zadnjega stavka oporoke, ki se je glasil: "Za slučaj, da bi dedič ne mogel ali ne hotel sprejeti pogoja, da se poroči z mojo rodno pravnukinjo, naj se z mojo zapuščino po preteku enega leta ustanovi sirotišnica za osirotele otroke črne polti!"

Skupno sta Pepca in Joža odšla iz odvetniške pisarne, oba zatopljena v globoke misli.

"Well," je povzel Joža po daljšem molku, "kaj praviš na to? Ali naj izvršiva tetino po-

godbo in njene želje?"

"Nisem pripravljena, da se na ta način razpolaga z mojo osebnostjo in mojo voljo, ne da bi se me prej vprašalo," mu je odvrnila Pepca. "Mislim, da je bolje, da se denar uporabi za sirotišnico, o kateri omenja oporoka. Z Bogom!"

Zasukala se je Pepca na peti ter odšla urnih korakov!

"Hej, počakaj vendar!" je kričal Joža za njo. "Pridi nazaj, da se natančneje pogovoriva ter mogoče napraviva kompromis. Kaj če bi na primer naredila tako-le: Poročiva se, da na ta način ustrezava želji pokojnice ter obenem kolektirava zapuščino, od katere lahko odstopiva polovico za sirotišnico, pa bo še dovolj za naju oba. Teta je bila bogata, saj si čula o naloženi glavnici in narastlih obrestih tekom let. Lahko si privoščiva ta 'spas'."

Ta predlog se je zdel Joži najbolj primeren iz trgovskega stališča. Da bi ji razkladal svoje srčne občutke, se mu ni zdelo primerno, ker je slutil, da bi mu Pepca ne vrjela.

"No," je rekla končna, "tvoj predlog ni ravno slab, in ker nečem, da bi radi mene zgubil vse, bom pristala."

"Zgubil vse!" se je zavzel Joža ves vznemirjen. "Pridobil sem vse, ako dobim tebe. Ni mi za denar, tega drage volje odstopim, samo da tebe ne zgubim nikdar več!"

In ni je zgubil, vsaj do danes še ne!

John Znidaršič & Son

Dobro poznana slovenska krojačnica
v Clevelandu

Že 16 let na enem prostoru.

Suknje in obleke po meri izdelane
garantiramo, da vam pristoje!

Vsem rojakom želim vesele
božične praznike!

1134 E. 60th Street

COLLINWOOD BOTTLING CO.

Slovenska izdelovalnica mehkih pijač

Želimo vsem svojim odjemalcem
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

14903 Sylvia ave.
Tel. Eddy 2029

JOS. PLANINŠEK

Slovenska grocerija in mesnica

Se priporoča vsem svojim odjemalcem
in jim želi vesele božične praznike!

14401 Thames ave.
Eddy 8048

JOHN BRUSS

SLOVENSKA GROCERIJA

Vsem svojim cenjenim odjemalcem
želim vesele božične praznike!

544 E. 152nd St.
Eddy 8438

JOS. FERLIN

GROCERY & MEATS

Se priporoča vsem odjemalcem in rojakom
ter jim želi vesele božične praznike!

15416 Saranac Road.
Eddy 6846-W.

ANTON PRINC

SLOVENSKA GROCERIJA

Se uljudno priporoča rojakom in jim želi
vesele božične praznike!

985 Addison Rd.
Penn. 2115-J.

LOUIS PRIJATELJ

SLOVENSKA GROCERIJA

Želi vsem svojim odjemalcem prav
vesele božične praznike!

6412 St. Clair Ave.

CHARLES LESJAK

GROCERY & MEATS

Želi vesele božične praznike
vsem odjemalcem!

15708 Saranac Rd.

Mladenič rešil kraljičino iz rok razbojnikov.
(Pripovedka)

Svoje dni je živela vdova, katera je imela edinega sina, ki je služil pri kralju v velikem mestu, daleč od svojega rojstnega kraja. Nekoč je dobil dovoljenje, da sme obiskati svojo drugo mater, ki je že dolgo ni videl.

Pot ga je vodila skozi velik temen gozd, v katerem ga je dohitela noč. Dolgo bega po njem, ne da bi mogel najti izhod.

Že misli leči ves truden in otožen pod drevo, da bi prespal temno noč, ko naenkrat opazi v neposredni bližini nekega moškega, ki ga spozna za lovca.

Mladenič ga nagovori in lovec mu pove, da je tudi on zgrešil pot v temnem gozdu in da se že več dni potika po njem. Pove mu tudi, da služi na kraljevem dvoru.

Mladenič spleza na visoko jelko, da bi videl kje luč in res; tam v daljavi je nekaj opazil. Nato kreneta oba proti luči in skoro dospeta do velikega poslopja, podobnega gradu.

V pritličju gradu gori luč in pri peči dremlje starka, ki izprava niti ne čuje njiju trkanja. Šele, ko stopi lovec k oknu in krepko potrka, se zbudi ženica pri peči in pride odpirat.

"Ali je to gostilna ali kaj?" vpraša mladenič.

Starka prikimava in ju povabi v sobo.

"No, če je gostilna," reče mladenič, "prinesi nama pijače in jedi."

Starka gre v klet in jima postreže. Mladeniču vse dobro tekne, lovca pa se ne ljubi ne jesti ne piti; zamišljen sedi za mizo. Mladenič mu prigovarja, a ko vidi, da besede nič ne izdajo, izpije sam prvi bokal vina in nato pokliče drugega.

Starka prinese drugi bokal

vina, nakar gre spat. Mladeniču se začne poslopje dozdevati zelo čudno. Ko zapazi na steni venec zvezanih ključev, gre ponje ter odpre vrata. Nato stopi v sobo, v kateri je polno raznovrstne obleke. Odpre druga vrata in pride v sobo, v kateri je samo orožje: meči, sablje, sekire, sulice, samokresi in podobno. V tretji sobi, ki jo je odprl, vidi vsakovrstno zlatino, srebrnino, čaše, monštrance in druge dragocenosti.

Že si hoče napolniti žepa, a si ne upa dolgo ostati v sobi. Gre dalje in pride v sobo, v kateri stoji velik bakren kotel, po tleh pa leže deli človeškega telesa. Takoj spozna, da je prišel s tovaršem v razbojniško hišo. Ali pogum mu ne upade.

Stopa še skozi več sob, v katerih so postelje. V eni teh sob je še luč in ko se ozira okrog, ugleda spečo deklico. Vzdrami jo in ona ga začudeno pogleda.

"Za Boga, mladenič," ga nagovori deklica, "kaj pa je tebe prineslo semkaj?"

"E, kaj neki," odgovori on, "zdrave in čvrste noge ter pogumno srce."

Deklica mu pove, da biva tu dvanajst razbojnikov, ki so sedaj vsi z doma kakor navadno vsak večer, po polnoči pa da se vrnejo domov.

Ko jo mladenič vpraša, kdo je ona in kako je prišla semkaj, mu pove, da je kraljeva hči in da so jo zajeli razbojniki, ko se je peljala na izprehod. Spremljevalce njene so pobili do zadnjega, njo pa privedli semkaj, kjer biva že pet let.

Ko ga deklica opozori, naj odide, ker bodo razbojniki vsak trenutek doma, jo mladenič sluša in se vrne k tovaršu, ki že trdno spi za mizo.

Mladenič ga vzbudi in mu pripoveduje, kaj je videl v tej hiši. Reče mu, da morata polagoma iti in pijači: "No, go-

govoril z ujeto kraljičino. Ko čuje lovec vest o tej deklici, mu zazarijo lice, oči se mu zaiskre in takoj je boljše volje; uverjen je, da je to njegova hči, ki mu je izginila pred petimi leti. Bil je namreč ta lovec kralj one dežele.

Ko vidi mladenič lovca nekoliko veselejšega, vzame prazni bokal z mize in gre sam v klet po vino.

Naenkrat se zasliši ropot pred hišo in skoro se vrata odpro. V sobo prihrumi tolpa razbojnikov.

"Glej, gospodje so že tukaj," pravi mladenič, ki se vrača z bokalom vina, "sedaj se mi ne drži več tako kislo. Dober večer, gospodje!"

"Le sebi želi dober večer," mu odgovori prvi, ki je vstopil, "mi smo ga že imeli!"

Ko zaklenejo duri, korakajo v drugo sobo, kjer sedejo k večerji.

"Halo bratec, pojdi, da greva k onim in jim želiva dober tek, morda imajo tudi kaj za najina usta! Le pogum!" pravi mladenič tovaršu, ga prime za roko ter potegne za seboj.

"Kakor se vidi, ste naju popolnoma pozabili," nagovori mladenič razbojnika. "A to ne gre tako!" Reki prime enega razbojnika, ga vrže s stola in sam sede nanj; poleg sebe pa odkaže prostor svojemu tovaršu.

"Kakšna bratec pa sta vidva?" reče poglavar razbojnikov, "da sta tako predrzna?"

"Midva sva taka dva brata," mu odgovori pogumni mladenič, "da bi rada kaj kupila brez denarja, če nama daste."

"Samo napijta se in si dobro postrežita z jedjo," pravi glavar in odide. Sel je naročit starki, naj zakuri pod kotlom in ga napolni z oljem. Ko se poglavar vrne, pravi onima dvema, ki sta medtem pridno segala po jedi in pijači: "No, go-

spoda, ki sta tako pogumna, da se kar sama povabita k naši mizi, gotovo bosta nočevala pri nas."

"Ako ste toliko prijazni, da naju prenočite," pravi mladenič, "srčno vam bova hvaležna; noč je in nerada greva dalje."

"Le pogum, bratec!" dragne tovarša, ko stopajo iz sobe v sobo.

Naposled pridejo v sobo, v kateri je kotel z razbeljenim oljem.

Razbojniki stopijo okrog kotla, njihov glavar pa veli enemu razbojnikov, naj prinese škaaf in kozarec.

Ko se to zgodi, veli glavar mladeniču, naj napolni škaaf z oljem. Razbojniki si jih namreč niso upali takoj prijeti in vreči v kotel, zakaj zdela sta se jim premočna; nameravali so ju tako pehniti v olje, da se ne bi nadejala.

Mladenič prime kozarec, zajeame olje in ga vlije v škaaf, drugič pa polije razbojnika, da pocepajo drug za drugim vsi opečeni po obrazih na tla.

Lovec v tem hipu pobegne, da bi se skril za zalogo drv pred hišo. Mladenič pa steče v sobo, kjer je prej videl toliko raznovrstnega orožja, po sabljo in neusmiljeno udriha po razbojnikih.

Ko jih vse potolče, gre v sobo, v kateri spi kraljičina in ji radostno naznani, da je rešena in da ni nobenega razbojnika več živega.

Sedaj šele zapazi mladenič, da mu je izginil tovarš.

Ko ga brezupno išče po hiši, gre na dvorišče in ga kliče, dokler se lovec ne oglasi izza kupa drv.

"Strahopetec, ti," mu veli mladenič, "pojdi v hlev, saj za drugo rabo itak nisi, in naprezi, da se odpeljemo!"

Lovec se razveseli, ko vidi, da ni nobene nevarnosti več in gre urno v hlev napregat. Mla-

denič pa se poda po kraljičino, češ, da se takoj odpeljejo. Hotel je pobrati dragocenosti, katera so imeli razbojniki, toda ona ga zavrne, da mu jih ne bo treba, saj dobi od njenega očeta kralja bogato darilo, da bo lahko živel brez skrbi.

Ko privede mladenič kraljičino, spozna lovec-kralj takoj svojo hčerko; ona pa njega ne spozna. Sedejo na voz; mladenič k kraljični, lovec pa mora voditi konje. Lovec odnosno kralja ni malo jezilo, da se mu je mladenič tako rogat; premišljal je, kako bi ga izplačal.

Ko se vozijo nekaj časa, pravi lovec, da se je konju odpel koma in veli mladeniču, naj ga gre popraviti. Toliko, da stopi mladenič iz voza, požene lovec konje v dir in odredra mladeniču izpred oči. To pa je storil zato, ker je dobro vedel, da se bo mladenič oglašil pri njem, ker mu je rekel, da je lovec na kraljevem dvoru.

Mladenič ne ugiblje dolgo, kaj bi storil, marveč sklene iti peš v mesto in stopiti pred kralja samega.

Ko se pripeljeta lovec in kraljična v mesto, pelje lovec mimo kraljeve palače. Kraljična mu veli, naj ustavi, ona nato skoči naglo po stopnicah v grad. V tem zapelje lovec v hlev, potem pa se gre urno preobleči v kraljevsko opravo.

Ugledavši očeta svojega, mu pade kraljična v naročje in ga poljubuje. Veliko veselje je bilo na kraljevem dvoru, ko se je zvedelo, da se že našla kraljeva hči.

Ker je kralj vedel, da se bo mladenič oglašil pri njem, je izdal povelje, da se mu izkaže kraljevska čast, kadar se pojavi na njegovem dvoru.

Ze drugega dne se zgleda mladenič v kraljevi pisarni, češ, da želi govoriti s kraljem.

Ko stopi pred kralja, se mu pokloni in mu pove, da je on re-

šil kraljičino iz razbojniških rok in kako ga je prevaril eden njegovih lovec. Zahteva torej, da se dotičnik ostro kaznuje. Kralj mu odgovori, da bo sklical vse svoje lovece in on mu bo pokazal dotičnika.

"Ali ste zelo jezni nanj?" ga vpraša kralj.

"Vaša svetlost," odgovori mladenič, "jezen pa tako, da bi ga zdrobil na kosce."

Kralj skliče lovec in pravi mladeniču, naj mu pokaže tistega, ki je tako nepošteno ravnal z njim.

Mladenič ogleduje lovece, ali pravega ne more najti.

Kralj se navidezno razsrdi, češ, da se šali z njim, ter mu zapreti, da ga bo dal obesiti, ako mu ne pokaže pravega loveca.

Ker mladenič ne more ustrediti kralju, ga veli ta odvesti v zapor, drugi dan pa obesiti.

Naslednjega dne so odvedli mladeniča k vešalom, kjer je že stal krvnik. Kralj ga vpraša, ali je še takih misli, da bi namreč raztrgal loveca, če bi ga dobil v pest.

"Vaša kraljevska milost!" pravi mladenič, "še sedaj bi ga zmllel, ko bi ga dobil."

Kralj zapove krvniku, da izvrši svoje delo; prej pa mu je na tistem rekel, naj ne stori mladeniču ničesar žalega.

Krvnik mu priveže vrv okrog vratu in migne hlapcem, naj ga potegnejo kvišku; takoj pa pre-

reže vrv in mladenič pade na tla, ne da bi se mu bilo kaj zgodilo.

"No, ali si še vedno tistih misli?" ga vpraša kralj.

"Kakor sem rekel," odgovori mladenič; "kjer ga dobim, na kosce ga raztrgam."

"Dobro! Pridi danes popoldne zopet k meni, morda ga vendar dobimo."

Popoldne obleče kralj vrhu svoje kraljeve oprave še ono lovsko obleko, katero je imel takrat v gozdu; potem skliče svoje lovece in stopi med nje.

Skoro spozna mladenič svoje tovarša in že ga hoče udariti, toda v tem hipu ga zgrabijo drugi lovci. Kralj pa sleče lovsko opravo in mladenič vidi, da oni lovec ni bil nihče drugi nego sam kralj.

Zdajci poklekne mladenič predenj ter ga prosi očiščanja in milosti.

"Vse ti odpuščam," govori kralj. "Plačati sem te hotel samo za besede, s katerimi si me psoval."

"Zato pa, ker si rešil hčerko in mene iz rok razbojnikov, te čaka bogato darilo. Sicer te ne morem dovolj poplačati, ali zadovoljen bodi s tem, da ti dam hčer za ženo."

Nekaj dni potem se je obhajala velika slavnost na kraljevem dvoru; praznovala se je poroka novega kralja s kraljevo hčerjo.

E. 66th ST. DAIRY
MLEKARIJA - Nick Spelic, lastnik.
1007 E. 66th Place.
Želi vesele božične praznike!

J. S. JABLONSKI,

Slovenski fotograf

Najmoderneje opremljen fotografski zavod v slovenski naselbini. Že 16 let poslujem s Slovenci in še nobene pritožbe nisem imel dosedaj. Naše delo vsakdo še drugim priporoča.

Zlasti se priporočam v izdelavo krasnih poročnih slik, katere izdelujem

točno in ceneje kot morete dobiti kje drugje, in ste z delom popolnoma zadovoljni.

Priporočam se tudi slavnim društvom in vsem posameznikom. Pri meni delajo samo strokovnjaki v fotografiji, in z našo postrežbo in cenami je vsakdo zadovoljen.

16 LET USPEŠNEGA DELA MED SLOVENSKI NASELBINI!

Vsem Slovencem in Slovenkam želim vesele božične praznike

6122 ST. CLAIR AVE.
Cleveland, Ohio

Naselniške postave se bodo še postrile.

Delavski tajnik ameriške vlade, James J. Davis, član predsedniškega kabineta, katerega uradna dolžnost je skrbeti, da se naselniške postave v Združenih državah spolnujejo, in ki ima zadnje besedo glede naseljenec, in ki ima poleg tega pod nadzorstvom naturalizacijo ali podelitev državljanstva pravice naseljenecem v Ameriki, je imel te dni važen razgovor z upljivimi poročevalci ameriških časopisov, v katerem je povdarjal, da je za bodočnost Združenih držav največje važnosti, kakšni naseljenci bodo prihajali sem.

Delavski tajnik Mr. Davis ni "delavski" tajnik kot bi si ga predstavljal povprečen delavec. On ni član predsedniškega kabineta iz vzroka, da zagovarja delavske interese v Ameriki. Delavski tajnik, ali kot se uradno naziva "Secretary of Labor," je član ameriške vlade. Njegova dolžnost je, da se naselniške postave spolnujejo, njegova dolžnost je delati predpise za podelitev državljanstva, nadalje skrbi on, da dobro pozna delavski položaj v različnih državah sveta, proučuje končno, kje primanjkuje delavcev v Združenih državah, in kje jih je preveč. Z delavstvom kot takim, zlasti organiziranim delavstvom nima nobenega stika, in se mnogokrat pripeti, da posluje "delavski tajnik" v direktnem nasprotju z delavstvom. Toliko smo smatrali potrebnim omeniti, da se bo razumelo nastopne vrstice.

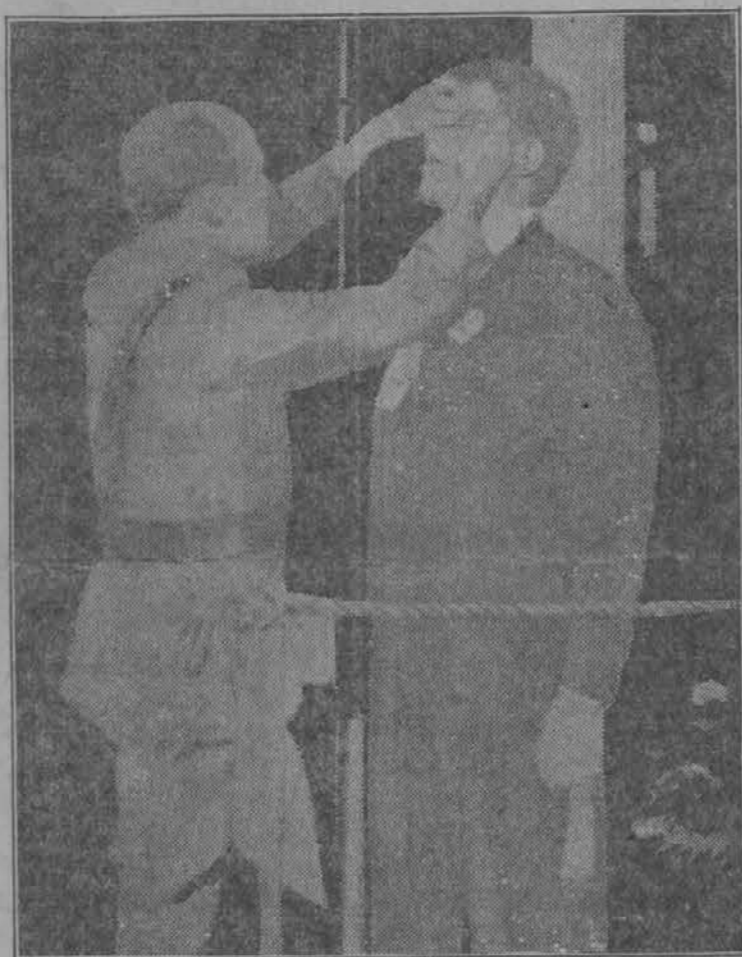
Naseljenec danes v Ameriki nihče ne gleda z lepim očesom, razven nekaterih izkoriščevalnih kompanij, ki bi rade imele, da bi prihajali doseljenci sem, katerim bi dajali delo po sramotno nizki plači. Takoj ko je bila končana svetovna vojna, je nastala v Evropi taka mizerija, da je milijone oseb sklenilo iti v Ameriko. Statistika prošelj za izseljenstvo iz leta 1921 nam pripoveduje, da je bilo v raznih evropskih državah leta 1920 pripravljenih nad 4.000.000 oseb, da pridejo v Združene države. No, seveda, Združene države so bile od nekada gostoljubne in so sprejemale naseljence iz vseh krajev sveta v trumah. Toda da bi ameriška vlada v enem letu pripustila v to deželo 4.000.000, in bogzna, koliko milijonov v letu 1922, 1923 in potem še naprej — je bilo enostavno nemogoče. Saj imamo danes, ko je naselništvo v Združene države skrajno omejeno, skoro poldrug milijon brezposelnih ljudi v Ameriki — in kam bi z vsemi milijoni, ki so hoteli priti sem po vojni? Prihajali bi vsakovrstni elementi, radikali, boljševiki, rdečkarji, anarhisti, vse bi drvelo v Ameriko, poplaval bi to deželo — in nastal bi pravcati kaos.

Iz tega vzroka je kongres Združenih držav naredil postavo, ki je silno omejila naseljevanje v Ameriko. Namesto štiri do pet milijonov naseljenecv prihaja danes letno v našo deželo komaj 360.000 novih naseljenecv iz vseh delov sveta. In še ti ne morejo vsi dobiti dela.

Toda pri vsem tem se je postopalo skrajno krivično, prvič od strani delavskega oddelka Združenih držav, drugič pa od strani kongresa. Naredila so je famozna postava v letu 1922, ki omejuje naselništvo po takozvani "kvoti." Toliko in toliko oseb vsake narodnosti sme priti vsako leto v Ameriko. Da so določili število, koliko oseb vsake narodnosti sme priti sem, so vzeli za podlago število oseb dotične narodnosti iz leta 1890. Ni čuda, da so glasom te podlage nam Slovencem, Hrvatom in Srbom določili 600 naseljenecv na leto, a Avstrijem, katerih je trikrat manj, pa 2.400 na leto. V tem oziru je naš narod deloma sicer sam kriv, da ni bolj upoštevan danes v Ame-

riki. Pred leti smo se izdajali za Avstrijce ali "Greinerje" povsod, za Slovence ni nihče vedel, niti za Hrvate. Smatrali so nas enostavno za "Austrians." Posledica tega je, da so danes "Austrians," to je Nemci, svobodno pripušeni v Zjedružene države, mi pa, Slovenci in Hrvatje, ki smo bili svoje dni pravcati "Austrians," pa smemo poslati le 600 naših ljudi v Ameriko na leto. In še danes se dobijo ljudje, naši ljudje, ki bodo vlekli z ranjko Avstrijo in cesarjem, dasi imajo v stari domovini sorodnike, ki bi radi sem prišli, toda ne morejo iz enostavnega vzroka, ker se naš narod ni smatral za slovenski narod, pač pa za avstrijski, v onih časih, ko se je delala ameriška naselniška postava. In tisoče naših ljudi se danes bridko kesa raditega.

Naselniška postava Zjedruženih držav, kot jo imamo danes, je skrajno stroga. To občuti danes tisoče naših rojakov in bratov Hrvatov po celi Ameriki, ki imajo svoje žene in otroke v stari domovini. Saj celo naše uredništvo dobiva vsak teden obupne klice otrok in žen iz stare domovine, ki imajo tu svoje očete in može.

Natančna preiskava naseljenecv od vladnih zdravnikov na Ellis Islandu.

Ni je bolj nemoralne postave kot je današnja naselniška postava Zjedruženih držav. Ako imate vi ženo v stari domovini, ne morete poslati po njo, niti po vaše otroke, razven ako ste državljani. Državljan pa ne morete postati, ako niste najmanj 5 let v Ameriki, greste potem skozi šool in vso uradniško mučeništvo od strani oblasti, tako da poteče 6 let, odkar ste sem prišli, predno smete delati prošnjo, da želite svojo ženo in otroke sem. Torej šest let vam postava Zjedruženih držav praktično prepoveduje živeti s svojo ženo.

Vi ste prišli iz stare domovine sami, ker niste imeli denarja dovolj, da bi vzeli sem tudi svojo ženo in otroke. Ko ste nekaj zaslužili, bi z veseljem poslali zaslužek v domovino, da pride za vami tudi žena in otroci. Toda ne smete! Vi živite tu, žena naj živi v starem kraju, tako pravi naselniška postava Zjedruženih držav.

Ampak, ko ste šest let v Ameriki in ste na pragu vrat, kjer se vam odpira ameriško državljanstvo, ko ste preštudirali vso šolo, ko ste hodili na razne sodnije, ko ste bili zapriseženi pred sodnikom, ko ste plačali tri dolarje tam, en dolar tja, štiri dolarje zopet drugam — saj veste vi, ki ste šli skozi to šolo — pa še ne morete dobiti žene sem, oziroma vam ne dajo državljanstva papirja. Hodili ste v šolo

naučili ste se ameriških postav, šeg in običajev več kot jih zna vsak tu rojen Amerikanec, ki je izvršil osem razredov ljudske šole, natančno znate koliko mora biti star kandidat za zvezinega senatorja, poznano vam je, kdo je državni tajnik Zjedruženih držav, vi veste kakšne dolžnosti ima county auditor v vašem okraju, sploh, temeljito ste poučeni o ameriški vladi, noben tu rojen Amerikanec, razven ako je študiral na vseučilišču, vam ne bo znal bolje odgovarjati na ustavna in postavna vprašanja naše dežele — pa pride sodnik in vam reče: "Dobro, vse znate — toda kje je vaša žena? Kje so vaši otroci? Zakaj jih ne dobite sem, da bi z vami živeli?"

Vi se čudite. Kako more biti stavljen tako vprašanje? Nihče na svetu ni, ki bi raje videl, da bi vaša žena in otroci živeli z vami kot vi sami. In sodnik vas vpraša, zakaj nimate žene pri sebi? Seveda, vi odgovorite, da nimate žene in otrok pri sebi, ker jih niste mogli dobiti sem, ker niste bili ameriški državljani. Potrudili ste se, da ste zadostili vsem postavam, vsem šolam, vsem predpisom, da postanete dr-

selniškimi postavami. V časopisu "New York Times" z dne 27. nov. 1927, priobčuje Mr. Davis daljši članek glede strožjih naselniških postav. Mr. Davis se boji star kandidat za zvezinega senatorja, poznano vam je, kdo je državni tajnik Zjedruženih držav, vi veste kakšne dolžnosti ima county auditor v vašem okraju, sploh, temeljito ste poučeni o ameriški vladi, noben tu rojen Amerikanec, razven ako je študiral na vseučilišču, vam ne bo znal bolje odgovarjati na ustavna in postavna vprašanja naše dežele — pa pride sodnik in vam reče: "Dobro, vse znate — toda kje je vaša žena? Kje so vaši otroci? Zakaj jih ne dobite sem, da bi z vami živeli?"

Vi se čudite. Kako more biti stavljen tako vprašanje? Nihče na svetu ni, ki bi raje videl, da bi vaša žena in otroci živeli z vami kot vi sami. In sodnik vas vpraša, zakaj nimate žene pri sebi? Seveda, vi odgovorite, da nimate žene in otrok pri sebi, ker jih niste mogli dobiti sem, ker niste bili ameriški državljani. Potrudili ste se, da ste zadostili vsem postavam, vsem šolam, vsem predpisom, da postanete dr-

žavljan. Toda ali vam sodnik podeli državljanstvo? No sir! Ko ste prestali ves križev pot na potu proti amerškemu državljanstvu in živite v sladkem prepričanju, da postanete državljani, pa vam zavajajo ogromno skalo pod noge in rečejo: "Ti ne moreš biti državljani, ker nimaš žene v Ameriki!"

Stvar je strašno smešna, toda skrajno tragična. Vi ne morete postati ameriški državljani, ker nimate žene pri sebi, toda žena ne more sem, ker niste ameriški državljani. In ameriškega državljanstva vam ne dajo, dokler ni žene tu, toda po ženo ne morete poslati, dokler niste državljani. Aboj! — "Ameriška Domovina" je v enakih slučajih že sto in stokrat posredovala. V marsikakem slučaju se nam je posrečilo prepričati oblasti, da so odnehale. Mnogo rojakov v Clevelandu je, ki so nam hvaležni zato. Toda koliko stotin trpinov naših je še v Clevelandu, koliko tisoč po Ameriki, ki si ne morejo pomagati, katerim preti teška, neizprosna in trda pest postave, ki pravi: "Ti, mož, živi v Ameriki, ti žena, bodi v stari domovini!" Postavno sicer ni tako zapisa, toda v praksi se take stvari do pičice izvršujejo.

In sedaj grozi ameriška vlada, oziroma delavski tajnik Mr. Davis se z ostrejšimi na-

selniškimi postavami. V časopisu "New York Times" z dne 27. nov. 1927, priobčuje Mr. Davis daljši članek glede strožjih naselniških postav. Mr. Davis se boji star kandidat za zvezinega senatorja, poznano vam je, kdo je državni tajnik Zjedruženih držav, vi veste kakšne dolžnosti ima county auditor v vašem okraju, sploh, temeljito ste poučeni o ameriški vladi, noben tu rojen Amerikanec, razven ako je študiral na vseučilišču, vam ne bo znal bolje odgovarjati na ustavna in postavna vprašanja naše dežele — pa pride sodnik in vam reče: "Dobro, vse znate — toda kje je vaša žena? Kje so vaši otroci? Zakaj jih ne dobite sem, da bi z vami živeli?"

Vi se čudite. Kako more biti stavljen tako vprašanje? Nihče na svetu ni, ki bi raje videl, da bi vaša žena in otroci živeli z vami kot vi sami. In sodnik vas vpraša, zakaj nimate žene pri sebi? Seveda, vi odgovorite, da nimate žene in otrok pri sebi, ker jih niste mogli dobiti sem, ker niste bili ameriški državljani. Potrudili ste se, da ste zadostili vsem postavam, vsem šolam, vsem predpisom, da postanete dr-

žavljan. Toda ali vam sodnik podeli državljanstvo? No sir! Ko ste prestali ves križev pot na potu proti amerškemu državljanstvu in živite v sladkem prepričanju, da postanete državljani, pa vam zavajajo ogromno skalo pod noge in rečejo: "Ti ne moreš biti državljani, ker nimaš žene v Ameriki!"

Stvar je strašno smešna, toda skrajno tragična. Vi ne morete postati ameriški državljani, ker nimate žene pri sebi, toda žena ne more sem, ker niste ameriški državljani. In ameriškega državljanstva vam ne dajo, dokler ni žene tu, toda po ženo ne morete poslati, dokler niste državljani. Aboj! — "Ameriška Domovina" je v enakih slučajih že sto in stokrat posredovala. V marsikakem slučaju se nam je posrečilo prepričati oblasti, da so odnehale. Mnogo rojakov v Clevelandu je, ki so nam hvaležni zato. Toda koliko stotin trpinov naših je še v Clevelandu, koliko tisoč po Ameriki, ki si ne morejo pomagati, katerim preti teška, neizprosna in trda pest postave, ki pravi: "Ti, mož, živi v Ameriki, ti žena, bodi v stari domovini!" Postavno sicer ni tako zapisa, toda v praksi se take stvari do pičice izvršujejo.

In sedaj grozi ameriška vlada, oziroma delavski tajnik Mr. Davis se z ostrejšimi na-

selniškimi postavami. V časopisu "New York Times" z dne 27. nov. 1927, priobčuje Mr. Davis daljši članek glede strožjih naselniških postav. Mr. Davis se boji star kandidat za zvezinega senatorja, poznano vam je, kdo je državni tajnik Zjedruženih držav, vi veste kakšne dolžnosti ima county auditor v vašem okraju, sploh, temeljito ste poučeni o ameriški vladi, noben tu rojen Amerikanec, razven ako je študiral na vseučilišču, vam ne bo znal bolje odgovarjati na ustavna in postavna vprašanja naše dežele — pa pride sodnik in vam reče: "Dobro, vse znate — toda kje je vaša žena? Kje so vaši otroci? Zakaj jih ne dobite sem, da bi z vami živeli?"

Vi se čudite. Kako more biti stavljen tako vprašanje? Nihče na svetu ni, ki bi raje videl, da bi vaša žena in otroci živeli z vami kot vi sami. In sodnik vas vpraša, zakaj nimate žene pri sebi? Seveda, vi odgovorite, da nimate žene in otrok pri sebi, ker jih niste mogli dobiti sem, ker niste bili ameriški državljani. Potrudili ste se, da ste zadostili vsem postavam, vsem šolam, vsem predpisom, da postanete dr-

žavljan. Toda ali vam sodnik podeli državljanstvo? No sir! Ko ste prestali ves križev pot na potu proti amerškemu državljanstvu in živite v sladkem prepričanju, da postanete državljani, pa vam zavajajo ogromno skalo pod noge in rečejo: "Ti ne moreš biti državljani, ker nimaš žene v Ameriki!"

Stvar je strašno smešna, toda skrajno tragična. Vi ne morete postati ameriški državljani, ker nimate žene pri sebi, toda žena ne more sem, ker niste ameriški državljani. In ameriškega državljanstva vam ne dajo, dokler ni žene tu, toda po ženo ne morete poslati, dokler niste državljani. Aboj! — "Ameriška Domovina" je v enakih slučajih že sto in stokrat posredovala. V marsikakem slučaju se nam je posrečilo prepričati oblasti, da so odnehale. Mnogo rojakov v Clevelandu je, ki so nam hvaležni zato. Toda koliko stotin trpinov naših je še v Clevelandu, koliko tisoč po Ameriki, ki si ne morejo pomagati, katerim preti teška, neizprosna in trda pest postave, ki pravi: "Ti, mož, živi v Ameriki, ti žena, bodi v stari domovini!" Postavno sicer ni tako zapisa, toda v praksi se take stvari do pičice izvršujejo.

Stvar je strašno smešna, toda skrajno tragična. Vi ne morete postati ameriški državljani, ker nimate žene pri sebi, toda žena ne more sem, ker niste ameriški državljani. In ameriškega državljanstva vam ne dajo, dokler ni žene tu, toda po ženo ne morete poslati, dokler niste državljani. Aboj! — "Ameriška Domovina" je v enakih slučajih že sto in stokrat posredovala. V marsikakem slučaju se nam je posrečilo prepričati oblasti, da so odnehale. Mnogo rojakov v Clevelandu je, ki so nam hvaležni zato. Toda koliko stotin trpinov naših je še v Clevelandu, koliko tisoč po Ameriki, ki si ne morejo pomagati, katerim preti teška, neizprosna in trda pest postave, ki pravi: "Ti, mož, živi v Ameriki, ti žena, bodi v stari domovini!" Postavno sicer ni tako zapisa, toda v praksi se take stvari do pičice izvršujejo.

Stvar je strašno smešna, toda skrajno tragična. Vi ne morete postati ameriški državljani, ker nimate žene pri sebi, toda žena ne more sem, ker niste ameriški državljani. In ameriškega državljanstva vam ne dajo, dokler ni žene tu, toda po ženo ne morete poslati, dokler niste državljani. Aboj! — "Ameriška Domovina" je v enakih slučajih že sto in stokrat posredovala. V marsikakem slučaju se nam je posrečilo prepričati oblasti, da so odnehale. Mnogo rojakov v Clevelandu je, ki so nam hvaležni zato. Toda koliko stotin trpinov naših je še v Clevelandu, koliko tisoč po Ameriki, ki si ne morejo pomagati, katerim preti teška, neizprosna in trda pest postave, ki pravi: "Ti, mož, živi v Ameriki, ti žena, bodi v stari domovini!" Postavno sicer ni tako zapisa, toda v praksi se take stvari do pičice izvršujejo.

In sedaj grozi ameriška vlada, oziroma delavski tajnik Mr. Davis se z ostrejšimi na-

FRANK J. MRAMOR

Slovenska
GROCERIJA in MESNICA

Se uljudno priporoča vsem rojakom in želi vsem vesele božične praznike!

1367 E. 43rd St.

JOHN OBLAK

VSEM ROJAKOM PRAV VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE!

Kadar se selite, želite kaj prepeljati, ali če želite seliti piano, obrnite se do nas.

1161 E. 61ST STREET Rand. 2730

JOS. GLAVAN

SLOVENSKA MLEKARIJA

Vsem našim odjemalcem želimo prav vesele BOŽIČNE PRAZNIKE!

1166 E. 60th St.

VICTOR DROBNIČ

SLOVENSKA GROCERIJA
Vedno pripravljena vam postreči v polno zadovoljstvo.
Vesele Božične Praznike!

1192 E. 61st St.
Penn. 3075

ANTON PRIJATELJ

SLOVENSKA GROCERIJA

Želi vsem svojim cenjenim odjemalcem prav vesele božične praznike!

6724 St. Clair ave.

JOHN ŠPEH

SLOVENSKA GROCERIJA

Dva prostora:

1151 Addison Rd. 1102 E. 63rd St.

Vsem Slovencem vesele božične praznike!

STEVE -- THE BARBER

1123 1/2 Norwood Rd.

Pri nas nič ne čakate. Trije brivci na razpolago. Fino striženje las. Moški ženske in otroci dobijo pri nas fino postrežbo!

Vesele praznike in srečno Novo leto!

Božični spomini.

Pred jaslice v domači kraj v zeleni mahovini — nazaj, nazaj v mladostni raj nočoj me vodijo spomini...

S pastirci sem na straži stal vso sveto noč pri čredi. Življenja nisem sence poznal pred Detetom, rojenim v bedi.

Ob jaslih sem ovčice štel na betlehemske trati in z angeli sem slavo pel krožečimi v višini zlati.

Nazaj v minulost zrem nočoj. Pastirci moji so pospali... Ni mičnih jaslic pred menoj, samo spomini so ostali...

Sotesčan.

Vsakovrstna božična darila za svojce si lahko nakupite v trgovini

FRANK MATOH

756 East 152nd St. Collinwood

Vesele praznike vsej širni javnosti!
Se priporočam!

NORTH COLLINWOOD GARAGE

Pooblaščen postaja Dodge Bros. za postrežbo in splošna popravila vsakovrstnih avtomobilov. V slučaju nezgode pokličite nas, po dnevu ali ponoči. Prodajam tudi rabljene avtomobile v dobrem stanju.

A. GERBIC, lastnik
E. 161. cesta in Waterloo Rd.
Kenmore 1932

Želim vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem!

FRANK KAPLA

Slaščice, mehke pijače, grocerija
Želim vsem prijateljem prav vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1063 E. 61st St.

JOHN ASSEG

Slovenska
GROCERIJA in MESNICA

Se uljudno priporoča našim rojakom in jim želi vsem skupaj VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE!

15638 Holmes ave.
Eddy 8139

FRANK AŽMAN

Dobro poznana
SLOVENSKA MESNICA

Vselej najboljše suho in sveže meso.
Se priporočamo in voščimo vesele BOŽIČNE PRAZNIKE!

6501 St. Clair Ave.
Tel. Randolph 2521

JOHN ČERNELICH

Najstarejša slovenska PEKARIJA
v Clevelandu.

Želi vsem svojim cenjenim odjemalcem vesele božične praznike!

6906 St. Clair ave.

ROGEL & LAUŠIN

Modna trgovina v Slov. Nar. Domu
Vesele božične praznike!

6407 St. Clair ave.

Formanek-Forman-Formanovič.

(Božična — resnična. Za Ameriško Domovino spisal V. J. V.)

Kakor vsakemu krščanskemu človeku, tako so tudi njemu, ko so ga krstili, dali krščansko ime. In od tedaj naprej nazivali so ga doma in tudi pri sosedih — Emil. Kajti "Emil" je dokaj imenitno krščansko ime, ki v jugoslovanskih pokrajinah ni tako vsakdanje, in ki se običajno "daje" le novorojencem imenitnejših in običajno tuje-rodnih obitelji, ki so se naselile v naše domače pokrajine iz domačega "c. & k." inozemstva nekdanje Avstro-Ogrske monarhije. In take imenitnejše rod-bine so se morale k nam nase-ljevati, da tako zavzamejo me-sta, katera z domačini na nikak način ni bilo mogoče izpopolniti. Pa vse to se ne nanaša na našega Formanek-Forman-Formanoviča, kajti, ko je — ne baš po svoji volji — ugledal takozvano luč sveta, njemu ni bilo mar, kako ga je svet tedaj nazival. In ko je bil šest let star, tedaj je vedel, da se naziva njegov priimek "Formanek."

Pa so prišli burni vojni časi, ko so Čehi in Madjari zahtevali neodvisnost — in vsled te želje po nezavisnosti, katero so gojili zatirani narodi, prišlo je do tega, da so takozvani avstrijski gosposki sloji smatrali končnice "ek" in "vič" nekako inferior-nim nazivanjem ljudskih imen, dočim so značile končnice "man" nemško pokolenje — in nemško pokolenje je zopet povzročilo izvanredno službeno na-predovanje dotičnika, ki se je posluževal te blažene končnice in tako dokazal cesarju in kra-lju svojo nemško lojalnost . . .

Tako je tudi prišlo do tega, da je Formanek Formanovič zgubil obe svoji končnici slav-janskega izvora hkrati — toda ne po svoji krivdi, ker tedaj je bil še mlad, pač pa po krivdi onega sistema, ki je tedaj vladal v monarhiji. Postal je torej Forman in kot Forman se je prav divno razvijal — tako v fizičnem kakor tudi v duševnem pogledu. In ker se je fizično kakor tudi duševno tako krasno razvijal, je povsem naravno, da se je tudi njegova slavjan-ska zavest razvijala v isti meri; pa' baš vsled tega za njega ni bilo mesta v tedaj zatirani do-movini, kajti, kjerkoli se je de-lovalo za narodni razvoj, tam je bil Emil prvi boritelj. In kakor je napredoval v narodnem pogledu, tako je nazadoval z ozirom na svojo cesarsko in kraljevo lojalnost.

Gorje pa onemu človeku v takozvani "domovini," čegar lojalnost je bila slavjanska, ne pa cesarsko kraljeva. Niti vsakdanjega kruha mu monar-hija ni privoščila in najboljši mladeniči one dobe so bili mo-ralično prisiljeni ostavljati tuž-no domovino kar trumoma ter si iskati vsakdanji kruh v ino-zemstvu.

Tako je tudi prišlo do tega, da je početkom decembra me-seca, leta 1884, baš ko je neki parnik srečno preplul štirideseti poludnevnik zapadne širine, naš Forman pazno poslušal pripove-dovanje nekega sopotnika o sprejemu doseljencev v new-yorški luki. Sopotnik, ki je bil že prej v Ameriki, je pripove-doval novincem o krasoti spre-jema doseljencev v newyorški luki. Povedal je, da doseljen-ce vedno in redno sprejme in po-zdravi posebni odbor mesta New York z mestno godbo ulič-nih pometačev na čelu. Da jih potem v omnibusih odvedo v posebne doseljeniške hotele v tedanjem irskem delu mesta na Washington Street, kjer jih de-lodajalci odprtih rok pričakuje-jo.

Baš na "svetega jutra" dan — bilo je ravno zjutraj, in "sveti večer" še ni nastal — je priplul parnik v kvarantinsko postajo Rosebank v newyorški luki. Po kratkem pregledanju potnikov, so prišli državni zdravniki do zaključka, da so vsi doseljenici popolnoma zdra-

vi, in da ako kdo ni baš dobre-ga zdravja, bo že umrl brez pluje pomoči — nakar je par-nik dobil dovoljenje pluti dalje proti newyorški luki. Potem so doseljenice, kakor vedno, na-kreali na manjše parnike in jih pripeljali v Castle Garden, ozi-roma na mali otok, ki je bil te-daj oddaljen le kakih 100 čev-ljev od kopnine, s katero je bil spojen z malim, lesenim mo-stom. Tam so posebni doselje-niški uradniki doseljenice vprašali, kako se imenujejo in kam gredo, nakar so jih izpustili na most in dalje v Ameriko.

Pa je naš Forman gledal na desno in levo, kajti poslušati je hotel govor mestnega odbora in slišati je želel zvoke godbe mestnih uličnih pometačev, kakor mu je pripovedoval sopot-nik, ko je parnik preplul štiri-deseti poludnevnik zapadne ši-rine. Zgledal je sicer paviljon za godbo, toda v njem ni bilo pometačev niti drugih umetni-kov, pač pa kakih štirideset pa-glavcev iz bližnjega irskega de-la mesta — in ti umetniki so pričeli metati krompir, tomate in banane na doseljenice baš ko so se ukrcovali na vozove, ki so jih pozneje odpeljali v irske ho-tele na Washington in Green-vich St. In irski dečki, oboro-ženi s krompirjem, tomatami in bananami, so potem sledili vo-zovom do hotelov ter marljivo metali "streljivo" na doseljen-ce, tako je sleherni doseljenec dobil "prvi ameriški vtis" ali v hrbet ali pa na glavo . . .

Naš Emil naravno ni ostal v New Yorku, kajti želel je odi-ti na "daljni zapad," in leta 1885 je že toliko napredoval, da je otvoril mali lunch-counter v St. Louisu, Mo. Prodajal je takozvane frankfurtarice, ki se bile njegova specijaliteta, vred-na njegove nemške končnice. Domači Američani tedanje do-be, in posebno še oni v St. Louisu, Mo., še niso poznali vi-lice ter so vedno rabili le svoje žepne nože, kadar so jedli krompir, fižol in salato. Kadar jim je Emil prodal kak frank-furtar, so slavno nemško kloba-so enostavno prijeli s prsti in jo povžili. Vsled tega so se se-veda čestokrat opekli. In od-jemalec klobas, ki si opeče svo-je prste, je dokaj nevhvaležen odjemalec, pa je naš Emil pričel misliti, kako bi odpomogel te-mu nedostatku.

Nakupil je par sto parov ro-kavic, in vsak kupec klobas je potem dobil po jeden par roka-vic zajedno s klobaso. Ta iz-najdba je bila nekaj časa po-voljna, toda Emil je kmalu opa-zil, da njegovi odjemalci tako

hitro jedo klobase, da običajno povžijejo tudi konce prstnikov njegovih rokavic.

Emil je nato najel kar tri šivilje, ki so ob nedeljskih po-poldnevih krpale rokavičine pr-ste; toda šivanje rokavic je bilo dokaj drago in ves dobiček klo-bas je odšel v žepu šivilj.

Emil je potem izumel neke vrste krpe, izdelane iz volne. Gostje so si zamotali prste v te krpe in jedli klobase — in tudi ako so pojedli klobase zajedno s krpami, je imel Emil še vedno lep dobiček. Končno se je pa tudi ta izum izjalovil, kajti Emil je opazil, da so njegovi gostje zajedno s klobaso pojedli tudi krpo, in da, ko so povžili prvo klobaso in krpo, so za-htevali še eno klobaso s krpo. To dejstvo je dovedlo Emila do novega izuma. Odšel je k so-sedu-peku in mu naročil, naj speče par sto podolgastih hleb-čkov kruha. Te hlebčke je po-tem prerezal po dolgem, polo-žil v vsakega po eno klobaso in tako pričel prodajati svoje klo-base ljudem, ki se otedaj na-prej niso več opekli, ko so jedli Emilove klobase.

Početkoma je bilo sicer te-žavno pričeti odjemalce na no-vo iznajdbo, toda polagoma se se pričeli zavživati dolge žem-lje s klobasami, in danes, leta 1927, je Emilova iznajdba tako splošna, da med nami ni niti enega 100-procentnega Ameri-kanca, ki bi jedel klobase dru-gače, kakor po Emilovej iznaj-bi. Emil je dobil od urada no-tranjih zadev poseben patent na svojo iznajdbo, toda dotične uradne listine so mu zgorele v St. Louisu, baš predno je odšel s svojo prvo ženo v Primero Segundo in Tercio, Colo., kjer se je zopet pečal z novimi iz-najdbami vse do štrajka v Tel-luride, Colo., ko mu je prva že-na umrla, nakar je moral iskati drugo.

In iz Colorade se je vrnil v New York, in ko sva lani na božični večer prišla od Battery do Cortlandt St., povedal me je v lepo okrašeno Nedickovo pro-dajalno klobasic na vogalu Cortlandt in Greenwich St. ter me podvoril s frankfurtaricami njegove iznajdbe in s časo orangeide Nedickovega izvora. Češ: "Srečen Božič — in vso srečo onim, ki prodajajo kloba-se na Cortlandt St. . . ."

Op. uredništva: Zgodba o Mr. Formanu je resnična, in imamo tako mi Jugoslovani za-vest, da smo tudi nekaj iznašli v Ameriki "za splošno upora-bo." Mr. Forman je najstarej-ši jugoslovanski doseljenec v Ameriki, višji uradnik zvezine vlade v New Yorku, ki je že mnogo storil za naše ljudi.

Joseph Stampfel

SLOVENSKA MODNA TRGOVINA

Želim vsem cenjenim odjemalcem in odjemalkam prav vesele

Božične praznike
in
Srečno Novo leto!

6129 St. Clair Avenue

LOUIS MEDVED SLOVENSKA MLEKARIJA

Želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike!

1368 E. 53rd St.

FRANK FABIAN SLOVENSKA MESNICA

Želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike!

1385 E. 53rd St.
Tel. Randolph 5008

MIKE ZELE

SLOVENSKA GROCERIJA
SE PRIPOROČA GOSPODINJAM
ZA PRAZNIKE IN ŽELI VSEM SKUPAJ
SREČEN BOŽIČ!

6314 St. Clair ave.

MIKE PIKŠ

Lastni slovenske grocerije

Se priporoča slovenskim gospodinjam za praznike in jim želi

VESELE BOŽIČ!

1383 E. 53rd St.

VALENTINE HABJAN

Slovenska pekarna z dobrim pecivom

Se priporoča za praznike in želi vsem srečen Božič in veselo Novo leto!

6026 St. Clair Ave.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

in srečno Novo leto
želim vsem znancem in odjemalcem.
Zahvaljujem se vam za naročila v preteklosti in se tudi v bodoče priporočam!

MIKE UDOVICH
GROCERY & MEATS

16016 Parkgrove ave.
Tel. Kenmore 2862-R

JOS. GOBEC

Slovenska popravljavnica čevljev
Vesele Božične Praznike!

6026 St. Clair ave.

N. BOHAR

Moderna brivnica v slovenski naselbini
V istem poslopju kot Grdinova dvorana
Se priporočam za praznike v obilen poset.

Vsem Slovencem in Slovenkam
prav vesele božične praznike!

6023 St. Clair ave.
Randolph 8141

Anton Gubanc

Slovenska trgovina z modnim blagom

DRY GOODS STORE

Se priporoča vsem Slovencem, katerim
želim vesele božične praznike!

16725 Waterloo Rd.

Jos. Metlika

SLOVENSKA GROCERIJA

Se uljudno priporoča slovenskim

gospodinjam za obila naročila dobrega

GROCERIJSKEGA BLAGA
za praznike!

Vesel Božič vsem našim odjemalcem!

1287 E. 55th St.
Randolph 0923

John Smrekar

Prvi slovenski
"VARIETY STORE"

Velika izbira skoro vseh božičnih potrebš-
čin. Pridite v našo trgovino, tu imate ve-
liko izbero in prijazno postrežbo.

6112-6114 St. Clair ave.

Louis Lavtizar,

GROCERY & MEATS

Vsem svojim odjemalcem in Slovencem
splah, želim
vesele božične praznike!

1193 E. 60th St.

Florida 3468-J

Spomini dveh svetih večerov.

Mrzla zimska megla se je
na večer še bolj zgostila; po
cerkvah je zazvonilo "Zdravo
Marijo", nastopil je sveti ve-
čer!

Kakor drugod so tudi Gor-
nikovi iz Zahriba opravili sta-
rodavni krščanski svetovečer-
ski običaj: da so med molitvi-
jo šli okrog vsega hišnega po-
slopja in kadili ter kropili z
blagoslovljeno vodo.

Po tem običaju so se vrnili
v toplo zakurjeno hišo, sedli
za belo javorjevo mizo in ve-
čerjali običajno mrzlo večerjo
kuhano suho sadje.

V kotu za mizo so bile ljub-
ke jaslice.

Brhka osemnajstletna hči
Zalka je pred jaslicami priž-
gala lučko; ko je to storila, pa
se je oglasil ded izza toplega
zapečka:

"Jaka, ali nas boš res zapu-
stil in odšel v Ameriko? To ti
rečm: Nikoli več ne bomo vsi
skupaj obhajali svetega več-
ra."

Zelo neljube so bile te bes-
ede za postavnega štiriindvaj-
setletnega vnuka. Sestra nje-
gova je zajokala, materi so
prišle solze v oči, a oče Gor-
nik je menil:

"Jaka, pa ne hodi tako da-
leč! Se bomo že kako prežive-
li!"

"Saj veste, oče, kako je.
Mlad in močan sem. Doma bo-
ste ta čas že kako delali. Dolg
moramo poravnati in zato bo
dobro, ako kaj zaslužim."

Nekaj časa so vsi molčali
spričo resničnosti teh besed.

Ded si je na toplem zapeč-
ku zažgal tobak v vivčku. Ko
mu je tobak dobro gorel, se je
znova oglasil in začel pripo-
vedovati:

"Kakor vidim, ima Jaka res-
no voljo, da odide v Ameriko.
Bog zna, ali bomo se kdaj
skupaj praznovali sveti večer
ali ne. Jaka, da se boš v dalj-
ni Ameriki kdaj spomnil na
svojega deda in da ne bomo
govorili samo žalostne stvari,
poslušajte, bom jaz povedal,
kako se je prigodilo pred dav-
nimi leti Končnikovemu Gregi
na sveti večer.

Tega Grego sem jaz še do-
bro poznal; na stara leta je
pletel koše, sejavnice in izde-
laval razne lesene predmete.
Prav dobro se mu je godilo,
vam pravim!

Otroci smo bili vedno pri
njem, ker nam je pripovedo-
val razne pripovedke. Baš na
temle zapečku, kakor sedim
jaz, je sedel on pred več ka-
kor petdesetimi leti in tudi na
sveti večer je bilo. Pa nam je
pripovedoval:

"Še sedaj se rad spominjam
na svoja mlada leta; močan
sem bil, uren kot veverica in
tudi dekleta so rada z menoj
govorila. No, potem že veste,
da nisem bil baš puščoba.

Pa sem se zagledal v Gode-
ževo Francko. Oh, ves zatele-
ban sem bil vanjo, pa tudi ona
me je rada videla.

V tistih letih je v naši sosed-
nji podgriški vasi živel znani
Zumrov stric. Ljudje so sploš-
no govorili o njem, da ima
Kolomanove bukve.

Pa sem jaz enkrat povedal
temu Zumrovemu stricu, da se
imava rada z Godežovo Fran-
cko, pa tudi prosil sem ga, naj
mi svetuje, ali naj jo vzamem
ali ne.

Stric se je popraskal za uše-
si kakor vselej, kadar je kaj
važnega povedal, in dejal:

Fant, ali znaš molčati?

Tisto pa, tisto, stric!

Naj bo! Toda, kar ti povem,
tudi svojemu dekletu ne smeš
zaupati! Ali mi to obljubiš?

Obljubim!

Torej, Grega, zadnjih devet
dni pred svetim večerom si iz
devetih raznih grmov dobodi
palice; iz njih naredi majhen

stol. Na sveti večer nesí ta stol-
ček s seboj v cerkev in pri pol-
nočni maši ob povzdigovanju
poklekni nanj, pa boš videl
vse čarovnice iz devetih fara
pri oltarju. Samo nikomur ne
smeš o tem črhiniti besede!

Tudi svojemu dekletu ne?
Bog ne daj! Ako se ne boš
tega držal, ne boš ničesar vi-
del!

Prav težko sem čakal svete-
ga večera, a še težje sem mol-
čal o vsem tem. Tisti stolec
sem seveda delal čisto naskri-
vaj.

Ko sem šel z drugimi vred
k polnočnici, sem ta stolček
imel stisnjen v kožuovom že-
pu in ves čas sem ga skrbno
stiskal z roko.

Povzdigovanje je bilo. Jaz
sem klečal za vratmi na nes-
rečnem stolčku, ne da bi kdo
to opazil. Naenkrat se mi zdi,
kakor bi se nad župnikovo
glavo prikazal še en svet; vi-
del sem samo zeleno ravan in
pa grde babe v belih srajcah,
gologlave z razmršenimi las-
mi. Jezdile so na brezovih me-
tlah. Nekaj sem jih takoj sp-
znal. Toda, groza, tudi moje
dekle, Godeževo Francka, je
bila med njimi. Ko sem njo
zagledal, sem izgubil zavest.

Več fantov me je prijelo in
spravili so me k mežnarju v
hišo.

V zmedenosti sem tamkaj
vse povedal in še tisto noč so
ljudje daleč naokrog vse vede-
li, kaj sem počenjal v cerkvi.

Seveda je bilo potem z na-
jnim prijateljstvom s Fran-
cko pri kraju. Zenske so se mi
tako zamerile, da sem ostal
kar stric.

Pa te zenske so se maščeva-
le nad menoj. Dokler je kate-
ra izmed teh čarovnic živela,
se nisem smel ponoči sam pri-
kazati zunaj. Če sem kdaj
kam šel ponoči, takoj se mi je

vse zmešalo v glavi, pa nisem
nikamor več znal. Blodil sem
čisto po znanih krajih po več
ur, ne da bi mogel priti do ci-
lja.

Ded v zapečku je končal
svojo pripovedko.

Pet let pozneje.

Znova so pri Gornikovih
praznovali sveti večer.

Jaka se je srečno že v je-
seni povrnil domov iz Ameri-
ke, pa tudi oženil se je že.

Pri Gornikovih so bili vese-
li in dobre volje.

Brhka Zalka je vsa srečna
sedela poleg svojega ljubega
fanta Priprtnikovega Tomaža.
Kaj ne bi bila vesela, saj se
bosta vzela še ta predpust in
na dobro kmetijo bo prišla
Zalka, kajti brat Jaka ji je
dal, ko se je povrnil iz Ame-
rike, toliko denarja, da nobe-
na druga ne bo imela večje
dote v vsej fari.

Le zgovornega deda ni bilo
več v zapečku; umrl je že pred
treimi leti, a vendar so ga ime-
li skoro ves večer v mislih.

Oče Gornik je med drugim
pripovedoval ono pripovedko
o Zumrovemu stricu, Končniko-
vem Gregi in Godeževi Fran-
cki.

Veseli in šaljivi ženin Zal-
kin je ob koncu te pripovedke
govoril dekletu:

"Le boj se me, Zalka, tudi
jaz imam stolček od deveterih
lesov in bom nocoj klečal na
njem!"

Dekle mu je z nasmehom
odgovorila:

"Veš, ti Tomaž, saj jaz sem
še hujša od Francke, jaz sem
ti že sedaj zmešala vsa tvoja
pota, pa tako, da so vsa k me-
ni vodila!"

Tako se zabavajo in praznu-
jejo naši ljudje svete večere.

A. S.

Frank Krašovec

Imejitelj dobro poznane
Grdinove dvorane

Na razpolago je velika dvorana za
plese, igre in družabne prireditve.
Cene za najemnino so jako nizke.
Lep oder v veliki dvorani za igre.
Več drugih dvoran za društvene se-
je in sestanke. Cenjenim društvom
se uljudno priporočam za njih prire-
ditve v Grdinovi dvorani v prihod-
njem letu, ker sem prepričan, da bo-
ste dobili prvovrstno postrežbo za
jako zmerno ceno.

Vsem cenjenim rojakom želim
vesele božične praznike!

6025 St. Clair Ave.

Tel. Randolph 8141

FRANK KRAMER

SLOVENSKA MESNICA

Najfinejše vrste suho in sveže meso.
Se priporočam Slovencem za praznike in
želim vsem skupaj
Vesel Božič in srečno Novo leto!

1147 Addison Rd.

JOS. JANŽEVIČ

SLOVENSKA MESNICA

Se priporočam vsem odjemalcem za nakup
vsake vrste mesa, šunk in klobas.
Želim vsem skupaj vesele božične praznike
in srečno Novo leto!

542 E. 152nd St.
Tel. Eddy 5832

FRANK PETROVČIČ

MLEKARIJA

Se uljudno priporočam rojakom in jim
želim vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

682 E. 162nd St.

Eddy 1105-R

GEORGE KUJAR

Najstarejša slovenska
GROCERIJA

Se uljudno priporoča Slovencem in
Hrvatom za obila naročila.

Vesele božične praznike!

3846 St. Clair Ave.

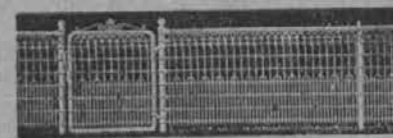
JOHN BRADAČ
PEKARIJA

V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU

6413 St. Clair Ave.

Vsem svojim odjemalcem želim vesele
božične praznike!

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO
NOVO LETO!

Izdelujem, popravljam in barvam vsakovrstne
ograje in mreže za na okna.

LOUIS ŠPEHEK

1120 E. 67th Street
Tel. Penna 1297 W.

ANTON BAVETZ

VARIETY STORE

Za Božič imamo vsakovrstna darila in igrače za
otroke in odrasle. — Voščim vesele božične praz-
nike in srečno Novo leto in se priporočam
še znanprej.

15605 Waterloo Rd.

Acme Dry Cleaning and Dyeing Co.

SLOVENSKO PODJETJE

Čistimo, likamo in popravljamo moške, in ženske obleke.

FRANK JUREČIČ, lastnik

Želim vsem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Vogal 152. ceste in Holmes ave.
Tel. Eddy 3608

Louis Mayer

Slovenska trgovina
S ČEVLJI

Se uljudno priporoča vsem cenjenim

Slovincem in Slovenkam in jim želim vesele

BOŽIČNE
praznike!

7508 St. Clair ave.

Louis Gregorič

SLOVENSKA GROCERIJA

Se lepo zahvaljuje vsem odjemalcem tega leta, se priporoča še v nadalje in želi vsem skupaj prav vesele

BOŽIČNE PRAZNIKE!

1171 E. 74th St.
Penn 1015-R

Anton Svete

Želim vsem odjemalcem in prijateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Grocerija, candy, cigare, cigarete, mehke pijače, izvrsten sladoleđ. Se priporočam za obilen obisk, točna postrežba! Pripeljem tudi na dom, ako naročite.

1184 E. 60th St.
Rand. 7254

Matt Kobal

Slovenska
GROCERIJA in MESNICA

Želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike in srečno Novo leto ter se priporoča še naprej za naklonjenost.

1148 E. 71st St.
Florida 385-J

Za jedan časak radosti . . .

Well, pa začnimo. Družega sploh ne vemo kot kar tiskajo časopisi v Ameriki. In če bi časopisov ne imeli, pa sploh ne bi vedeli, da obstoji časopisje. So far, so good. Ampak kdor čita "Prosveto," ta je pa kunde nad vsemi kundeti. V Clevelandu imamo enega Kundeta, toda uredništvo "Prosvete" ga daleko nadkriljuje. Način, kako piše "Prosveta" dnevnice novice, se ne da primerjati pripovedim nobenega kraljevega norca. Norci so boljše.

Ampak, da ne boste nas dolžili, da ne boste rekli, da pišemo iz hudobije ali nasprotstva, no sireeee, nikakor ne! Mi vam želimo — za vaš blagor in boljše življenje v Ameriki — da se nekoliko posmejete, da se vaše ustnice raztegnejo na smeh in da se potem, ko vam bo smeh zginil iz vaših ustnic — krepko primojrušite in daste podporo slavnemu nemškemu pesniku Goetheju, ki je nekoč zapisal "auch solche Kautze muss es geben!"

Torej! Pred nami leži številka "Prosvete" z dne 12. novembra. Gospodovega leta 1927. Njena številka je označena kot 267. Ampak, da ne boste trdili, da imamo mi kaj proti našemu kolegu gospodu zavrtniku! No sireee! Mr. zavrtnik je naš kolega, torej, tovariš, star znanec, katerega smo vsak dan veseli, kadar slišimo o njem. Urednik "Ameriške Domovine" mu da ves kredit, saj smo vendar stanovski tovariši! Ampak, ančeš, malo se lahko pošalimo med seboj! Saj tudi nas vzamejo na piko in muho, kadar se jim zljubi. No, pa si jih še mi malo privoščimo, pa naj bodo ježice ali bodice — malo gore — malo dole — stari doktore!

Mr. zavrtnik je eden izmed veteranov na slovenskem časniškarskem polju. Seveda je — Bog mu odpusti, toda ker je moramo z njim računati. In če je Mr. zavrtnik urednik "Prosvete," je kot tak podvržen javni kritiki, kakor je naš mestni manager Hopkins, kakor je podvržen javni kritiki "Lojze" — ? lepo se nam zdi, ker našega urednika tako familiarno ali družabno titulirajo, oziroma naslavljajo! Pa naj bo! Clovek, ki je naučil 7.000 naših ljudi, kako se pridobi državljanska pravica, je pač bedak, bedak svoje vrste in tudi bedaki so ljudje.

Pravimo, da leži pred nami "Prosveta" z dne 12. novembra, 1927. Nam se zdi, da kdor čita ta časopis, ta ne bo samo zgrešil svetovnih novic, ampak bojimo se, da bodo morali voliti za nove davke, da se dobi več denarja, v vseh onih državah, kjer se čita "Prosveta," ker bodo morali postaviti toliko več norišnic. Kako bedasto pita "Prosveta" svoje čitatelje z "dnevnimi" novostmi, boste imeli priliko citati takoj za temi vsticami!

In kaj bi mislili, ako bi "Ameriška Domovina" na prvi strani prinašala sledeče bedarije: "Mezdno gibanje tiskarskih delavcev" — "Prizadeti so le akcidenčni delavci" — "Delavec," ki je naročnik "Prosvete," mora imeti že višje akademijske študije, da izračuna, kdo je "akcidenčen" delavec. To je lahko delavec, ki kar pade v šapo, je lahko delavec, ki je svoj poklic izgubil, "akcidenčen" delavec je lahko Rockefeller, ki si vzame čas in "za špas" pride v tovarno ter nekaj naredi — akcidenčni delavci so oni, ki se zavarujejo proti slučajni nesreči, akcidenčen delavec je na primer Kunde v Clevelandu, ki se včasih zmoti in popije kozarec vode, no, in kaj še! Napisali bi se lahko dosti tega, in Mr. zavrtnik naj nam bo hvaležen, da smo mu pojasnili vsaj deloma, kaj je "akcidenčen" delavec. Pravzaprav bi nam moral plačati, ker mi razlagamo za

njim njegove enciklopedistične, epohalne, ultrakvintesenčne, futuristične, toda — žalibog — da se ne bomo zmotili kot oni ki je delal za Vehovca kot "akcidenčnega" kandidata — prismodarije.

In to je šele začetek. Kaj nam pripoveduje po-sili učena tetka "Prosveta"? "Fašistovsko omrežje ameriških delavcev!" Tako se glasi naslov v "Prosveti." Da pa nam ne bo zmanjkalo omrežja, piše "Prosveta" nadalje, da je "italijanski grof prišel v Ameriko nabirat priče!" Priče — zakaj? Da gleda, kako delamo mi v Ameriki "fence!" No, ja, zakaj pa, saj nadaljuje "Prosveta" tako-le: "Protifašistovske (lepa beseda, up. ured.) sile tudi ne drže križem svojih (čegavih pa, če ne svojih, op. ured.) rok." No, očka zavrtnik, fašisti ne bodo prav nič "omrežili" naše Amerike. Nič se ne bojte, ker mi ne bomo "križem držali svojih rok," kot to delajo Italijani — po vašem mnenju. Amerika se bo že znala zavarovati proti fašistom!

Ampak, da zdravniki danes dobivajo "batine," to nam pojasnjuje "Prosveta," ki piše dobesedno:

"Čudežno zdravljenje dobilo trdo batino od merodajne oblasti." Prvič, očka zavrtnik, pustite batine pri Srbih in Hrvatih, pa prinesite v naše "inteli-

genčne kroge" pristno slovensko brezovko. Zakaj bi "batinali" po zdravnikih in "čudežnih ozdravljenjih," saj je vendar vaš lastni sin dober zdravnik. Le ne mešajte se v njegove posle, očka zavrtnik!

"Prohibični zakon" je tudi beseda, na katero imajo očka zavrtnik patent. "Prohibičen" je tako kot "jezičen," "besedičen," "krivičen" — eto ga! Zakon je pa zakon, očka zavrtnik, ne pa postava! Ali ni lepa beseda "postava" namesto "zakona." Menda se postav bojite, a zakona se ne branite, četudi je "prohibičen."

Zelo lepa je tudi ta-le: "Pacijent skočil v smrt!" Buzarona! Je moral že imeti salamsko hudega zdravnika, da se je raje v smrt zaletel kot da bi še nadalje pacientiral pri padarju! Ampak takoj dalje zopet pišete: "Moški so pošteni, dokler ne pridejo v dotiko z ženskami!" Aha! Sedaj pa vemo. Zato je oni pacient skočil v smrt. Prišel je torej v dotiko z žensko.

No, in koliko enakih je vsak dan v "Prosveti." Najprvo rabi tako množico slabo skovanih ptujk-besed, da jih težko kdo razume, drugič pa rabi te ptujke v tako čudnih zvezah, da je cloveku črno-rmenordeče-zeleno pred očmi! Ni čuda, da ima "Prosveta" vsako leto zgubo, in kar je čitateljev, jih je prisiljenih. Kdo bo razumel česar niti očka zavrtnik sami ne razumejo! Pa na svidenje do prihoduje Velikenoči!

Charles Levec

Slovenska
GROCERIJA in MESNICA

Želi vsem odjemalcem vesele božične praznike!

6614 St. Clair ave.

John L. Mihelich Co.

6303 St. Clair ave.

Želi vsem radosti in veselja polne božične praznike in Novo leto in ob enem se priporoča:—

Onim, ki nameravajo potovati v stari kraj, Onim, ki žele dobiti koga iz starega kraja, Onim, ki pošiljajo denar v stari kraj, in Onim, ki rabijo notarske listine za tukajšno ali starokrajsko uporabo.

Vsa pojasnila brezplačno!
Postrežba točna in uljudna!

Matt Arko

Slovenska
MESNICA

Vedno v zalogi
DOMAČE PREKAJENE KLOBASE
SUNKE
in drugo
OKUSNO MESO!

3852 St. Clair ave.
Vesele božične praznike vsem!

CHARLES SKEBE

Slovenska HARDWARE trgovina

Želi vsem rojakom vesele božične praznike!

16301 Waterloo Rd.

LOVKO BROS. GASOLINE & OILS

Slovensko podjetje. Se priporoča rojakom Voščimo vesele božične praznike in srečno Novo leto!

ANTHONY F. LOVKO, lastnik.
Vogal E. 55th St. in Homer ave.
Tel. Randolph 5858

CUT RATE MARKET

SLOVENSKA MESNICA
ANTON PERKO, lastnik

Želim vsem rojakom vesele božične praznike!

1423 E. 55th St.
Tel. Randolph 1559

DOMINIK KRAŠEVEC

Slovenska trgovina z dobro in okusno GROCERIJO

Želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike!

1425 E. 55th St.

WILLOW FARMS DAIRY

SLOVENSKA MLEKARIJA
L. URBANČIČ, lastnik

1172 Norwood Road

Želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike!

JOS. DEŽELAN

6124 Glass ave.

SLOVENSKA PEKARIJA

Se uljudno priporoča domačinom, katerim želi vesele božične praznike!

VICTOR BERNOT

Slovenska mesnica in grocerija

Vsem odjemalcem vesele božične praznike!

16001 Holmes ave.

Kam po božična in novoletna darila?

Kot v preteklosti, ravnotako tudi to leto so nas ljudje vprašali, kam in h komu naj bi šli nakupovat zlatino ter druga božična in novoletna darila. Ker pri nakupovanju takih daril je potrebno, da imamo opravka z zanesljivo osebo, izbrali smo izmed številnih drugih trgovcev tudi našo staro, zanesljivo korenino zlatarja — Frank Černeta. Mnogo, mnogo trgovin smo obiskali, a tako moderne in z vsakovrstnimi darili spopolnjene zaloge nismo iztaknili nikjer. Človek se kar čudi in ugiba, kje neki je dobil vsa ta praktična in lična darila. Sploh, najraje bi jih vse od kraja odnesel s seboj — saj sorodnikov in prijateljev je dosti.

Pri priporočanju njegove trgovine upoštevali smo dejstvo, da naš France prodaja svoje blago ravno tako poceni kot katerikoli drugi, bodisi v osrčju mesta, ali pa v nasebini. To je neizpodbiten fakt. Potem smo upoštevali tudi dejstvo, da on je eden izmed prvih, kateri globoko poseže v lasten žep, kar se gre za prireditve naših društev ali katerekoli kulturne ustanove, in nemalo smo upoštevali fakt, da je on aktiven kjerkoli mogoče, da podpira vsestransko vsa naša društva, bodisi z darili ali gmojno. In takega trgovca menda ja ne bomo prezrli, ko bomo nakupovali svoja darila! Ne, če hočemo, da nas bo še zanaprej podpiral kot v preteklosti, tedaj je naša dolžnost, da tudi mi njega.

Sicer čemu nadaljno priporočanje? Sami si oglejte in prepričajte iz oglasa zraven te kolone, da-li je tako kot smo zapisali. Pa si oglejmo diamantne prstane. Pravi da jih ima po vseh cenah — od \$10.00 do \$1,000.00. In koliko! Dovolj za vsa naša ljubekana dekleta, za vse naše neveste, fante ter matere in očete. Kdor misli kupiti diamantni prstan, ta bo sebi dobro storil s tem, da si ga kar gre takoj izbrati pri Francetu, zakaj pri njemu bo dobil v resnici diamantni prstan prvovrstnega izdelka. Isto drži za moške in ženske ure. Teh ima vsakovrstne: od ponižne in skromne, a dobre, švicarske do mogočnih in ponosnih Elgin, Illinois in Hamilton — od 7 do 23 kamnov. Cene pa primerne za najskromnejšo možno. Njegov oddelek muzikalij je krasen. V njem lahko izberete svojim otrokom vsakovrstne instrumente. Če tako želite, lahko kupite celokupni družini radio najboljšega izdelka, radio, kateri prejema celo programe iz daljne Evrope. Tega, ali pa fonograf ali piano, s katerim se lepo pozabavate ob dolgih zimskih večerih.

Ker Božič je takorekoč že tukaj, pohitite še danes v Černetovo trgovino, kjer lahko izberete svoja darila sedaj, plačate pa na majhne obroke drugo leto. Čemu bi hodili drugam, če pa ne dobimo nič ceneje kot pri naših trgovcih — največkrat dražje in slabše. Černe je pripravljen dati kredit vsakemu človeku proti malemu odplačilu na darilo, ki si ga izbere. Nikjer drugje ne dobite boljše in cenejšega blaga kot pri njemu.

Da, pohitite in izberite karkoli, zakaj vaš kredit pri njemu šteje kot denar. Pohitite tudi zato, da vas drugi ne prehitijo, kajti trgovina je zadnje čase skoro vedno napolnjena z odjemalci, ki neprenehoma izerpavajo nenavadno veliko in bogato zalogo božičnih in novoletnih daril.

Karkoli ste se odločili kupiti svojim dragim in svojim prijateljem, ne kupite, predno greste k Černetu in si ogledate kakovost ter nenavadno nizke cene njegove stotitosčdolarske božične in novoletne zbirke!

BOŽIČNA DARILA!

Diamanti, ure, zlatina, srebrnina in druga vsakovrstna in cenena darila.

Vaš kredit je dober!

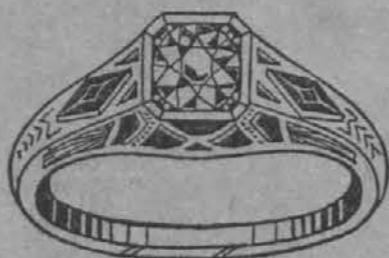
FRANK CERNE

Vaš kredit je dober!

Par dolarjev plačate takoj, drugo na tedenska ali mesečna odplačila. **NAJBOLJŠE BLAGO--NAJNIŽJE CENE**

Diamanti po nepretiranih cenah. Garantirani diamanti

Diamantni prstani: moški in ženski — od \$10.00 do \$1000.00

Ženske ure. Garantirane. Od \$10.00 do \$175.00

Time of Times for this Gift of Gifts . . . for sixty years a cherished token of affection, and daily treasured as it ticked the time away . . . A watch wonderfully loyal, truly handsome, as chaste and exquisite as a cameo . . . An Elgin, for the pocket or the wrist, and at a price range most liberal.

MOŠKE URE

od 7 do 23 kamnov. Hamilton, Elgin, Illinois, Waltham, South Bend in druge

MOŠKE ZAPESTNE URE

Naša zaloga teh ur je popolna. Švicarske, Elgin, Illinois, Waltham in Hamilton. Od \$10.00 naprej. Vse garantirane

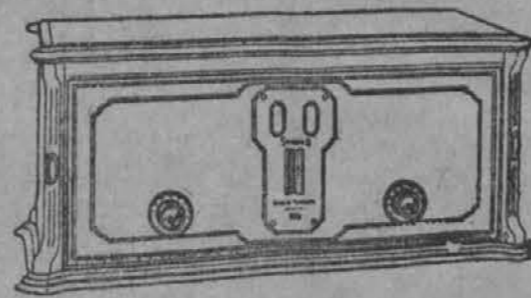
PIANE

Najmodernejša darila za vse člane v družini in prijatelje. Za malo vplačilo vam shranimo vsako darilo, ki si ga izberete. Pridite takoj in izbirajte si iz polne zaloge daril.

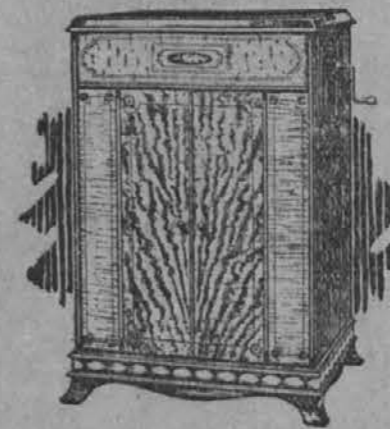
Weser Player-piane. — Prej \$550, sedaj \$450

RADIO

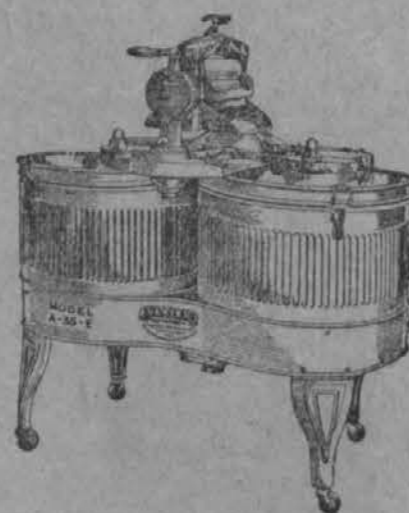
Kolster, Sonora, Spartan in druge od \$40.00 do \$375.00

FONOGRAFI

Columbia, Sonora in Edison. Od \$55.00 do \$475.00

Predno greste drugam, primerjajte naše cene z drugimi. — Ceneje kot kjerkoli drugod! Prodajamo na lahka odplačila. Prvovrstna postrežba je naša vodilna želja.

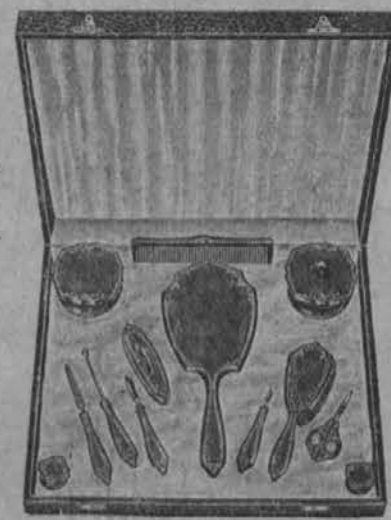
Mi smo zastopniki Dexter pralnih strojev. Single Dexter \$125.00. Double Dexter \$175.00

Samopojna peresa vseh izdelkov — od najcenejših do najdražjih

Ne pozabite si ogledati naš nov moderni oddéek daril: Porcelan, brušeno steklo, usnjeni izdelki. — Sploh vse, kar si človek poželi v obliki daril

Toaletne zbirke vseh vrst. Nenavadno bogata zaloga

GLAVNA TRGOVINA:
6033 St. Clair Ave.
Randolph 0465

FRANK CERNE

PODRUŽNICA
11512 St. Clair Ave.
Glenville 2649

Sedem let slovenske sužnjosti v zasedenem ozemlju v Primorju.

Vasallo, poslanec popularne stranke, je pred sklepom rapalske pogodbe v pogovoru z jugoslovanskimi zastopniki v Dalmaciji rezko povdarjal, da Italija mora vendar nekaj dobiti!

"Angleži in Francozi si delijo svet in ustvarjajo sijajno bodočnost, ali naj samo Italija

pride praznih rok iz vojne?"

Londonskemu paktu so bila izpodbita tla z rimskim dogovorom, ki je sledil katastrofi pri Kobaridu. Takrat so bili Italijani ponižni in govorili so o novi politični orientaciji. Na osnovi rimskega pakta je Amerika prva priznala naše nacionalne zahteve. Za njo Angle-

ška in Francija ter konečno Italija, ki je tako sama ovrgla vse, kar je bilo v londonskem paktu proti našemu ujedinenju. Glas o rimskem paktu je segel na fronto in učinek ni izostal. Zatirani narodi so storili svojo dolžnost. Razkrojitev avstrijske armade ob Piavi je popsešla konec vojne. Milanski "Corriere della Sera" je pred par leti pripovedoval, kako so Italijani poslali češke legionarje v Trident, da poizvedo, kak je v resnici položaj v avstro-ogrijski monarhiji. Junaški Čehi so prinesli točna poročila. Ko se je vse rušilo in je bilo gotovo, da ne bo od nikoder odpora, so "udarili" Italijani in "premagali" sovražnika, ko je vrgel puške od sebe. Leta 1920 si niso upali dosti naglašati svojo "zmago" pri Vitoriu Venetu, ker bi bili slabo nateleti pri svojih zaveznikih. Navajali so le ogromno število svojih žrtev, okoli 500.000 italijanskih junakov je padlo, in potrebo odreditve "italijanskih pokrajin" ob Adriji. To slednje še potem, ko je bilo prevladalo načelo samoodloče in ko je jasno govorila krfska deklaracija, ki je izključila italijansko posest ob Soči.

Stvari so se razvijale za Jugoslavijo neugodno in Wilson je začetkom maja, 1919 trem slovenskim članom pariške delegacije napovedal, da bodo primorski Slovenci prisojeni Italiji. Italijani so jadikovali glede meje in kazali, kod mora teči strateška črta, da bo Italija varna. Wilson je bil opozorjen, da je že Napoleon videl ob Soči prirodno mejno linijo Italije ali melanholično je odvrnil: "Jaz nimam Napoleoneve moči..."

Pa je vendar Wilson razlagal, da je zvenelo po svetu: "Narodi in dežele naj se ne premikajo od države do države, kakor da so kamenčki v kaki igri. Nihče ne sme obvladati ali vladatai kak narod, ako narod sam tega ne dovoli!"

Ali je kdo vprašal primorske Slovence, kateri državi se želijo pridružiti? Nihče. Sami pa so se po svojih veljavnih zastopih jasno izrekli, da hočejo združiti z enotno, samostojno državo Jugoslavijo. Zakaj se ni vpoštevala ta njihova izjava? Pač zato ne, ker so glavni zmagovalci radi pustili zaveznike ob "italijanstvu" Gorice in Trsta, da jim le niso segali v razdelitev svetovnega gospodarstva in za italijansko udeležbo v vojni-

ski in Francija ter konečno Italija, ki je tako sama ovrgla vse, kar je bilo v londonskem paktu proti našemu ujedinenju. Glas o rimskem paktu je segel na fronto in učinek ni izostal. Zatirani narodi so storili svojo dolžnost. Razkrojitev avstrijske armade ob Piavi je popsešla konec vojne. Milanski "Corriere della Sera" je pred par leti pripovedoval, kako so Italijani poslali češke legionarje v Trident, da poizvedo, kak je v resnici položaj v avstro-ogrijski monarhiji. Junaški Čehi so prinesli točna poročila. Ko se je vse rušilo in je bilo gotovo, da ne bo od nikoder odpora, so "udarili" Italijani in "premagali" sovražnika, ko je vrgel puške od sebe. Leta 1920 si niso upali dosti naglašati svojo "zmago" pri Vitoriu Venetu, ker bi bili slabo nateleti pri svojih zaveznikih. Navajali so le ogromno število svojih žrtev, okoli 500.000 italijanskih junakov je padlo, in potrebo odreditve "italijanskih pokrajin" ob Adriji. To slednje še potem, ko je bilo prevladalo načelo samoodloče in ko je jasno govorila krfska deklaracija, ki je izključila italijansko posest ob Soči.

Številni pa ni bilo nobene pravičnosti in nobene svobode. Pretopali so jih, surovo zmerjali in zaničevali, vklepali kot razbojnike, pehali v ostudne zapore, izganjali in ubijali. Narodni domovi so bili požgani, izropana imetja.

Sledile so izjave v rimskem parlamentu v novembru, 1920. To, kar je govoril conte Sforza, je bilo zvižaja. Govoril je o zagotovitvi najširše svobode jezika in kulture Slovincem v Julijski Krajini ali označil je Gorico in Trst za njihova naravna pa čisto italijanska središča in vprašal je: "ali bi bilo modro, ako bi Italija preko neizgibne mere pretvorila svoj veličastno enoten značaj naroda in aii bi bilo previdno, kjer hočemo imeti svobodne in mirne poti prevoza?"

Giolitti je proslavljal Italijo, da je vedno radodarno priznavala tajcem pravice in svobodo lastnih sodržavljanov, naj bodo kakršnekoli narodnosti.

Luzzatti je kot poročevalec v aneksijskem zakonu rekel, da se morajo drugorodci čutiti svobodne in izvajati kulturo, verskega čuvstvovanja v upravnem in gospodarskem življenju, pri čemur naj se Italija ravna po tradicijah starih Rimljanov... ki so hoteli vse podjar-

nega jarma italijanske vojaške zasedbe, pa je padlo v še hujše gorje. Ko so prišli, so govorili, da bo sijal iz Rima na Julijsko Krajino solnčni žarek in njeno prebivalstvo bo uživalo pravo svobodo. Italija bo lojalno spoštovala pravice manjšine.

"Danes vladajo novi zakoni pravičnosti in svobode. V res-

mi in potujčiti. Treba premotriti govore v rimskem parlamentu, pa razvidiš iz besedne igre, da je bilo napovedano to, kar sedaj izvršujejo fašisti, ki imajo tudi vedno polna usta "enakih pravic in enakih dolžnosti." Ali zveni kaj drugega iz Sforza-Giolitti-Luzzattijevih izjav?

V resoluciji k rimskemu pak-

Molitev za neodrešene brate.

O, Človek-Bog, če si bil rojen tudi za nas, poslušaj nocoj naš drhteči glas in daj nam vere, silne ko naše gore.

in daj nam moči v te žuljave kmetske pesti!

Iz ljubezni za ljubezen na sveti si prišel, da celil bi rane, tolažil zavržene in jih otel in nosil si vsega, o j vsega človeštva gorje. A zdaj, poglej, poglej na Kras, zaradi sebe usmili se nas!...

Razbičan naš rod je in v sužnjost teptan: Primorje in Istra in naš Korotan O, jagnje nebeško, kaj vidiš solze, nedolžno prelivano kri nedolžnih naših ljudi?!

Med nami ne more razrasti se palma miru, dokler bo naš rod moral v takem peklu zaklepati v kamen svoje gorke prošnje... Sin božji, dobrotnik vsega sveta, o, daj nam moči iz neba!

Vsevečni glasnik najsvetejša resnice, oti naš Herodov in reši krivice, da združeni z brati s svobodne zemlje pridružimo lahko se klicu miru: "Mir bitjem na zemlji in slava Bogu!"

Ivan Albrecht.

Deviški narod.

Petrograjska Akademije Znanosti je odkrila v zakatalskem gorovju na Kavkazu do sedaj nepoznani narodič "jafaji", kar pomeni "dekleta." To ljudstvo ne pozna svoje preteklosti in nima niti imena za svoje uboge vasi. Jasavej je samo par tisoč. Zanimivi so, ker pri njih ne sme moški ničesar delati. To se smatra kot velika sramota. Če bi se kdo lotil kakega posla, bi ga zasmehovali sosedje, ki cel dan kadijo, zlekneni v senci orjaškega oreha. Tudi lastna žena bi mu to prepovedala, ker bi bilo moško delo zamera in ponižanje za gospodinjstvo. Ženska je mati in gospodinja kakor povsod in opravlja poleg tega vse težko moško delo. Zemlja ni rodovitna. Nekaj prosa zadostuje samo za domačo porabo. Zaslužek nudi samo gozd. Ženske ves dan sekajo bukve, žgejo oglje in nosijo vrče 10 km daleč na trg v Zakatalle. Osel je redkost. Imata ga samo dve hiši, ki zato slovita kot bogati. Če srečate upehano, izdelano žensko s tovorom, poleg katere leno koraka rdečelični krepki mož z nožem ob pasu — to so jafaji. Vsi poizkusi sovjetskih oblasti razbremeniti ženske so se izjalovili. Jasajke se upirajo. Njih edina pravica je odkriti obraz, ne nosijo tenčice kakor vse druge muslimanke. Če grejo na trg, oblečejo boljšo nošo. Sicer pa so te ženske usmiljenja vredne.

Londonški pakt (1914) in sedanja (1919) meja
Wilsonova črta (april 1919)
Črta Lloyd Georgea s samostojno reško državo

Pogled na Postojno, kjer danes po turško gospodarijo Italijani.

Pogled na solnčno Gorico, katere so se polastili Italijani.

Pri izviru Kamniške Bistrice.

Ivan Zorman.

V dolgih letih bivanja v Ameriki sem se večkrat vprašal, al ime spomini na domovino, ki sem jo gledal le kot brezskrben otrok, morda ne varajo, ali sem morda sebi in drugim pretiraval njeno lepoto. No, predlanskim sem zopet videl deželo mojih najlepših sanj. Uveril sem se, da se moje otroške oči niso varale. Preživel sem zopet nekaj krasnih dni v podnožju staroslavne Triglava. V teh dneh sem napravil mnogo izletov in razne slikovite kraje naše domovine. Več teh izletov sem napravil v družbi s prijateljem dr. Ivanom Lahom, našim pisateljem. Dolgoletno prijateljstvo najinih očetov je naju hitro združilo in povedlo v iskrene prijateljske odnose. Prijazna usoda je hotela, da sva se takoj prvi dan mojega bivanja v Ljubljani slučajno na cesti srečala in se po fotografijah spoznala.

Nekega dne je prijatelj Lah sprožil misel, da bi bilo dobro, napraviti izlet k izviru Kamniške Bistrice. Zatrdil mi je, da je to ena najlepših slovenskih tur. Takoj sva se odpravila na pot. Vozila sva se s kamniškimi vlakom mimo krajev, ki so mi bili po večini znani iz tiste moje kratke, prekratke otroške dobe, ki sem jo preživel v domovini. Kakšna sreča, zopet gledati kraje, po katerih sem hrepenel toliko let tam daleč onstran morja! Ljudje se včasih ponorčujejo s počasnimi kamniškimi vlakom. A meni je vprav ta ne prenagla vožnja posebno ugajala. Saj se nam ni nikamor mudilo in vrhu tega mi je počasna vožnja dala priložnost, da sem si boljše ogledal vse slikovite pokrajine, po katerih sva se vozila. Prekmalu sva bila v Kamniku. Preden sva nadaljevala pot, sva krenila v udobno gostilno, kjer sva se pokrepčala z izbornim vinom in prigrizkom.

Na poti skozi Kamnik sva si ogledala spominsko ploščo na rojstni hiši pesnika Antona Medveda. Pravijo, da je to najnižja hiša v Kamniku. Jaz sem se tedaj spomnil na naše velike kulturne delavce, ki so se večinoma rodili v skromnih nizkih hišah. Menda je to poglaviti vzrok, da smo Slovenci tako demokratičen narod. Pri nas so duševni voditelji naroda vstali res iz ljudstva. — Ob tej priliki nisva s prijateljem utegnili obiskati pesnikov grob na Zalah, a storil sem to sam nekaj tednov pozneje.

Bila sva kmalu zunaj Kamnika. Tedaj sem prvič v petindvajsetih letih okušal vso slast brezskrbnega romanja po solčnih belih cestah. Vso pot je ob naju skakljala in šumljala Bistrica, ki res zasluži to krasno ime; saj je res bistra, kristalno čista. Bila je tako vabljiva, da sva večkrat postala, pripognila se k njej in srkala njeno hladno vodico. Kmalu sva stopala skozi bukove in smrekove gozdove. Prijazne stezice, dišeča drevesa, žvrčljenje ptic in šumeča Bistrica v bližini — vse to se je spajalo v čudovito harmonijo.

Prišla sva do kočice ob izviru Kamniške Bistrice, ko se je večerilo in so se zvezde užigale nad planinami. Večerjala sva, a predlogo se nisva mudila v koči. Carobna zvezdnata noč je naju vabila na prosto. To je bila noč, kakor se jo more le čutiti; ni mogoče naslikati te tihe poezije, ni je mogoče opisati. A neko mehko razkožje ostane še dolgo v srcu in se vzdrami ob spominu nanjo. S prijateljem sva stopala in postajala na zeleni ravnici v bližini kočice, prijetno kramljuje in lahko popevaje slovenske pesmi. Bili so to prelepi, tajnstvene poezije polni trenutki, ki mi ostanejo za vedno v spominu. Ker sva pa vedela, da bo

treba z oskrbnico kočice urediti glede postelj in naročiti še nekoliko božje kapljice, preden se oskrbnica poda k počitku, sva se vrnila v kočico.

Drugi turisti so bili že v posteljah. Moška spalnica je bila tik obednice. Treba je bilo torej govoriti tiho, da ne bi motila spečih gospodov. Sicer bi morala biti tudi midva med njimi, a sva bila oba preveč dobre volje, da bi šla že spat. Kot zadnje naročilo je nama oskrbnica odkazala postelje. Razumela sva tako: dr. Lahova postelja je tik stene, moja pa nasprotni njegove. Dobro. Oskrbnica je odšla. Midva sva še dolgo ogledovala krasne slike naših planinskih pokrajin, ki so visele po stenah, in si med drugim tudi pripovedovala razne zgodbe. Ko sem pa prijatelju pripovedoval neki ameriški "vic", sva se začela malo preveč glasno smeјjati, in glej, vrata v spalnico se odpro!

Pred nama stoji postaren gospod; izvolil je naju počastiti v samih gatah. Obraz se mu kremenč. Z rokami drži gate gor in v zastoka z očitajočim, skoro jokajočim glasom: "I, kakaj pa ne gresta spat! Kaj ne vesta, da se vse sem noter slīši!"

Potuήnila sva se kot dva poredna fantička, si nadela resne obraze in pokimala, češ, da bova ugodila njegovi prošnji. No, čez nekaj časa sva res upihnila luč in šla v spalnico. V spalnici je bila tema kakor v rogu. Prijatelj Lah se je kmalu dotipal do svoje postelje; jaz sem se pomikal v nasprotno smer, češ, moje ležišče je nasprotni njegovega. Dotipal sem se do postelje in posegel po blazini. Toda, o groza! Moja roka je obtičala na glavi človeka, odnosno na njegovi pleši. Zarjul je preplašen ter bojovito mahal z rokami. Spoznal sem ga po glasu. Bil je gospod, ki je pred pol ure naju prosil miru. Sedaj sem ga jaz iz dna duše prosil odpuščanja za svojo strašno pomoto. Ko sem gospoda potolažil, sem stopil nazaj k prijatelju in mu na uho povedal, kaj se je zgodilo. Zakrohotal se je. Ko sem slednji tudi njega pomiril, sem začel nadvse previdno otipavati posteljo poleg prijateljeve. Bila je prazna. Legel sem in kmalu sladko zaspal. Menda je bila ta postelja namenjena zame.

Zjutraj sva šla k Izviru, ki je prav blizu kočice. Lepo je gledati, kako voda pricurlja izpod skal in se prične pomikati v svet kot Kamniška Bistrica. Nato sva se podala v bližnje gorovje, ki pelje na veličastne Kamniške planine. Šla sva mimo Rokovnjaških jam in prišla do kraja, odkoder je slikovit razgled na gorske stene, soteske in grape. Prijatelj mi je zatrdil, da ima tukaj glas trinajstratni odmev. Ko je glasno zaukal, je res mnogo odmevov božalo uho. Tudi jaz sem zaukal, a kako! Nekam čudno me je prijatelj pogledal, a rekel ni nič. Mene pa je bilo sram in sem pri tisti prič sklenil, da se čimprej naučim lepega, krepkega ukanja. In res. Preden sem zapustil domovino, sem znal zaukati kakor pravi fant od fare.

Obrnila sva se in šla nazaj proti koči. Blizu kočice sva videla človeka, sedečega na solncu. Zdel se je nama znan. Da, to je bil turist-mučenik prejšnje noči. Misliła sva, da je sitni gospod že najmanj na Grintovcu, a je še vedno tod posedal. Čuden svetnik. Vendar upam, da mi je tisto početje (ko sem ga v temni noči zagrabil za glavo) že davno velikodušno odpustil. V Kamniku na postaji je naju doletelo nadvse prijetno presenečenje. Čakala sva na vlak, ko stopi pred naju — Oton Zu-

pančič, naš pesnik-prvak. Prejšnji dan sva ga iskala na gradu Zapreca, a ga nisva našla. Bil je tako ljubezniv, da je sedaj on naju poiskal. Pristržno smo se pozdravili, prijazno pokramljali in se poslovili. Kmalu sva se s prijateljem pomikala nazaj proti beli Ljubljani.

Kakšen užitek nudi tak izlet človeku, ki je preživel skoro vse svoje dni v amerškem velikomestnem vrvenju! Kolikokrat sem v tihih nočeh sanjal o naših solčnih planinah in cvetnih dolinah! In sedaj so se odkrile mojim očem v vsej svoji krasoti. Resnica je bila lepša nego sanje.

Da si mi srečna, domovina, le malo dni je moj tvoj raj, a v moji duši bo ostala podoba tvoja vekomaj.

Slovenska imena ameriških mest.

Janko N. Rogelj.

Zadnje čase, ko mi ameriški Slovenci čestokrat naglašamo, da smo dosegli višek našega razvoja, nam prihaja tudi na misel, da naša pot vodi le nazaj, in da bo prišel čas, ko bodo Slovenci redka prikazen v Ameriki, morda le predmet kakega zgodovinarja. Kako se bo takrat sodilo o našem naseljevanju in bivanju, kje bodo zgodovinarji iskali originalne sledove našega življenja. Postavili smo si svoje narodne domove, kateri bodo pričali nekaj let, toda ta doba bo najbrže kratka, če pomislimo, kako hitra je minljivost marsikate stavbe v ameriških mestih. Toda če zasledujemo zgodovino narodov, ki so izumrli, večinoma najdemo prve sledove v imenih posameznih krajev, rek, gora, mest in vasi.

Tudi mi Slovenci v Ameriki, skoro neverjetno, bomo zapustili enake sledove. Kdor je imel priliko, da je prelistal The U. S. Official Postal Guide, potem The Official Directory of the American Railway Express Co., in The Official Guide of the Railways, temu je oko gotovo obstalo, ko je videl med imeni mest in vasi pristno slovensko ime.

Naš star slovenski pregovor pravi: Kranjca in vrbca najdeš po vsem svetu. Tudi v Ameriki smo tako raztreseni, da ga menda ni mesta ali vasi, da ni bil tam Slovenec. Iz gotovih podatkov tudi vemo, da so bili prvi slovenski naseljenci zelo nestalni in nemirni. Slovenska radovednost ni obstala na enem kraju, naši pionirji so šli kar posamezno ali pa po dva ali trije proti Zapadu, kjer se je kopalo zlato kot v bajni deželi. Marsikateri Slovenec se je izgubil, ne da bi prišel nazaj med Slovence, ne da bi še katerikrat slišali o njem. Mogoče pa je vendar, da je bil on tisti, ki je dal ime naselbinim, kajti mnogoštevilna imena ameriških mest pričajo, da je moralo biti tam nekaj slovenskega, morda slovanskega, ker slovenske besede ne govore drugi narodi. Naj se je že dogodilo na ta ali oni način, jaz hočem le podati uradna imena teh mest kot dokaz, da so v Ameriki že precej stalni sledovi slovenskega priseljevanja.

V Pennsylvaniji imamo mesto Slovan, kjer še danes stanujejo Slovenci, potem imamo v državah Washington in Pennsylvanija mesto po imenu: Krayn. V državi Missouri in North Carolina imamo naselbino: Log, v državi California naselbino Mesto, Idria, Kosova, Vino, Reka, Narod, Oliva in List.

V štirih državah (Georgia, Idaho, North Carolina in Washington) imamo bivališča po imenu: Mica. V državi Michigan imamo naselbino: Baraga, Vega, Koss, prava slovenska imena.

V državi Minnesota stoji naselbina, ki nosi ime: Jed, omeniti tudi lahko naselbino: Na-

da. Mesta istega imena najdemo v državah: Arizona, Kentucky, Colorado in Utah. V državi Kansas je mesto: Voda. Mesta po imenu Tabor so v 20 različnih državah, kar je lahko verjetno, da se tudi Slovenci postavili par takih "taborov." Tako je v Združenih državah 21 mest, katerih ime je beseda: Vera. Mesto Vida je v državah: Alabama, California, South Carolina in Texas.

V državi Tennessee je naselbina po imenu: Vidmar, v državi Washington pa naselbina: Kalan. V državi Virginia je mesto: Adria. V državi Tennessee, Missouri in New Mexico naselbina: Zora. V West Virginijo je prišel menda Slovenec, pa se je vprašal: Kam, in sedaj imamo naselbino istega imena. V državi Nebraska je dosti divjačine, zato je mogoče tam ime naselbini: Jelen.

Imamo Slovence, ki se pišejo Justin, tako imamo v državah Wisconsin in Texas mesti istega imena. V državah Alabama, California, South Carolina in Texas so mesta: Vina. V Virginiji je mesto: Nace. Mesto Nebo je v 16 različnih državah.

Kdor se zanima še nadalje, se mu lahko pove, da imamo še precej drugih slovenskih imen, pa jih kar naštejemo, čitatelji, pa jih lahko najdejo in vstavijo v države, kamor spadajo. Tako imamo v Ameriki mesta in naselbine z imeni: Mesta, Meta, Jud, Kadar, Kalish, Kaplan, Ka-

Fina mala božična darila

Krasni ženski predmeti

ki so v resnici primerni za božična darila in katerih bo vsako srce veselo!

Darila nežne ljubkosti — sleherno osebno izbrano in namenjeno, da razvedri srce obdarovanke. Oglejte si našo zalogo, ki bo rešila kočljiv predmet prave izbere

božičnih daril

Se vam priporočamo in želimo vsem cenjenim odjemalkam vesele božične praznike.

GRDINA'S SHOPPE,

6111 St. Clair ave.

JOS. PERME SLOVENSKI KROJAČ

Vsem prijateljem in rojakom želim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

7505 St. Clair ave.

KARL MRAMOR SLOVENSKA GROCERIJA

Želi vsem svojim cenjenim odjemalcem kot tudi ostalim rojakom vesele božične praznike!

1140 E. 67th St.

JOHN ROŽANC

Slovenska modna trgovina Želi vsem rojakom vesele božične praznike in srečno Novo leto!

15721 Waterloo Rd. Kenmore 1308

FRANK MRAMOR SLOVENSKA GROCERIJA

Se uljudno priporoča rojakom v obilen poset in želi vsem vesele božične praznike!

6710 St. Clair ave.

F. RACE SLOVENSKA MLEKARIJA

Se uljudno priporoča slovenskim odjemalcem in želi vsem vesele božične praznike!

1028 E. 61st St.

BOŽIČNI POZDRAVI!

Hvala vaši podpori, smo z uspehom dokončali poslovno leto! V upanju, da se bomo še naprej veselili vaše naklonjenosti in zaupanja, vam želimo veseli Božič in srečno Novo leto!

MIHALJEVICH BROS. CO. 6201 St. Clair ave.

IGNAC OKORN SLOVENSKI KROJAČ

7013 St. Clair ave.

Vesele božične praznike!

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

NEODVIŠEN ČASOPIS ZA SLOVENSKI
NAROD V AMERIKI

NO. 147. PART IV.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY, DECEMBER 19TH, 1927

LETO XXIX.—VOL. XXIX.

Ob tridesetletnici "Ameriške Domovine" -- 1897-1927

Iz davne prošlosti "Ameriške Domovine." Prizor iz starega urada in tiskarne iz leta 1906. Spredaj na levo je uredniška miza, pri kateri pa ne sedi gospod urednik, pač pa gospod poslovodja onih časov, Mr. France Jauh, danes dr. Frank J. Kern. Le poglejte kako mlad dečko je! Takoj zraven, naslonjen na uredniško mizo je gospod urednik Mr. Rajko Feigel. Poleg urednika je neki nepoznan tiskar, zraven njega je stavec Mr. Vitous in zadnji je strojnik, ranjki Paul Pierce. Uredništvo ni bilo nič ločeno od tiskarne, in kadar je začel stroj tiskati, tedaj je ropotalo kot ob potresu. Da, to so bili časi!

Neki drugi naš dopisnik v boženi številki letošnjega leta omenja, kako silno potrebujemo Sloveni v Ameriki, posebno pa še Slovenci v Clevelandu svojega zgodovinarja, ki bi zbral podatke o dohodu prvih Slovencev v Zedinjene države ter bi nasledoval od onega časa pa vse do danes naše družabno, društveno, kulturno, dramatično, sportno, narodno in politično življenje. In dotični marljiv rojak ima prav. Slovenci v Ameriki od svojega prvega prihoda v to obljubljeno deželo smo v tem pogledu silno malo ali pa skoro ničesar ne naredili. Preveč je bilo bojov za obstanek, zlasti v prvih časih, premalo smo imeli v začetku naseljevanja inteligentnih ljudi, ki bi vodili prve naseljence. Predolgo časa smo uporabili za malenkosti in podrobnosti, ker smo imeli premalo brihtnih glav, ki bi našim ljudem lahko enake malenkosti takoj raztolmačile, imeli smo pa od početka pa do danes dovolj kričave med nami, ki so trdili, da razumejo vse, ki so se vtikali v vse, zanimali za posle vsakega drugega, le za svoje ne.

V takih razmerah je nastala nekaka narodna otopelost, nezauznanost, brezbriznost. V tem toku našega slovensko-ameriškega življenja smo drveli naprej, skoro vsak za sebe, malo skupnosti smo poznali, tičali smo vsak v svoji naselbini, ustanavljale so se jednote in Zveze za individualne koristi posameznikov. Bili smo leta nazaj kot so danes v Jugoslaviji. Imeli smo strank, da se nas Bog usmili! Svobodomiselci, socialisti, komunisti, boljševidni, liberalci, gospodarjevci, neodvisni, avstrijski, protiavstrijski, čisto slovenski, jugoslovanski, čisto ameriški, slekerji, počasneži, brezbrizniki, vse polno tabrov smo imeli. Kdo bi ta narodni kaos ali mešanico mogel natančno prečiniti, zasledovati in napisati sproti tekoče dogodke,

Eno zlo, ki smo ga imeli v Ameriki, odkar so prišli sem prvi naši naseljenci, je bilo tudi to, da oni, ki so se povzpeli na površje, niso imeli značaja, karakterja dovolj, da bi narod v naslednjih, poštenih smernicah vodili naprej. Hvala Bogu, da enakih je danes, razven v Chicagi, primerno zelo skromno številko med nami. Narod jih je izpregledal, jih obsodil — in umaknil so se. Toda zle posledice takih nastopov se poznajo še danes, ker je narod postal skrajno nezaupljiv napram skoraj vsakomur, in vzame leta in leta silno naporena dela na gospodarskem, političnem ali društvenem polju, da se danes zaupa enemu ali onemu resnemu, poštenemu in iskrenemu rojaku, ki v resnici misli značajno s svojim narodom in mu skuša pokazati pravo, boljše pot za napredek v Ameriki.

Druga velika napaka naša tekom prvih 20 let našega obstanka zlasti v Clevelandu, ker za druge naseljence ne moremo avtoritativno govoriti, je ker smo imeli vse preveč debat pri kozarčinah, namesto pri resnih sestankih z inteligentnimi ljudmi. Med kulturnimi ljudmi je navada, da se snidejo oni, ki imajo smisel za napredek naroda, četudi niso dovolj izobraženi, in ti priprosti ljudje dajejo voditeljem navodila kaj pravzaprav želi narod. Jasno je, da vsi govoriti ne moremo, zato potrebujemo shode, sestanke, da slišimo, kaj narod želi. In predlogi vseh tudi sproti ne moremo ampak se mora manjšina podati večini, a slednja mora gledati, da zadovolji kolikor pač more tudi manjšino. Debatte pri vinu tekom 45 let obstanka clevelandске slovenske naseljence so prinesli sicer več idej, zlasti ako se niso zbirali skupaj vročekrvni ljudje, toda take debata so največkrat zamorile boljše ideje, povzročile, da smo postali vsakdajni in — veliki dogodki tekli mimo nas ter nas nikdar pripravljenih niso našli.

Govorili smo preveč o malenkostih, preveč je bilo "vaških zadev," da smo pozabili na deželne, to je, skupne potrebe. Danes to popravljamo, in če ne napremo vseh sil, je mogoče prepoznati. Sile pa imamo dovolj v sebi kot Slovenci, da če smo složni, da marsikaj se naredimo. Saj nam je ravno clevelandska naselbina zadnja leta pokazala, da če smo složni med seboj, da napredujemo. Naše banke, narodni domovi, Zveza, profesionalisti, slovenske tovarne, trgovine, društva, skupen narod slovenski v Clevelandu je tekom zadnjih 5 let več napredoval kot v vseh prejšnjih 40 let od postanka slovenske naseljence.

Ta uvod naj služi kot nekaka moralna pridiga, katere smo vsi potrebni od časa do časa. Pisec teh vrstic take pridige rad poslušam in jih tudi sliši od časa do časa, zato jih pa v splošno dobro podaja naprej. Toda ker od dobrih pridig samih ne moremo živeti, in je bujno naše življenje potrebno tudi vselejše, obenem pa poučne strani, naj omenimo v teh vrsticah nekoliko humoristično-resne zgodovine življenja naših Slovencev v Clevelandu. "Ameriška Domovina" je praznovala, po zafridilu Mr. Ivan Zorman, aprila meseca letošnjega leta — 30 letnico svojega delovanja na časnikarskem polju Slovencev v Clevelandu. In ta zgodovinski dogodek bi radi uporabili, da se seznanimo kolikor se pač moremo v tej negotovosti, z osebami, ki so tekom 30 let delovale na polju slovenskega časnikarstva in tiskarstva v Clevelandu. V kolikor tiskamo v naslednjih vrsticah podrobnejše podatke, so vsi zanesljivi, kjer pa omenjamo "mogoče" ali "baje" ali "kot pripovedujejo" — smo navedli dotične stvari le kot smo jih slišali od drugih. Narodna škoda je, da prvi začetniki slovenskega časopisa v Clevelandu niso spravljal vseh števil, tako da imamo prve avtentične podatke šele iz leta

1906, tiskarne črno na belem. Pisec teh vrstic osebno pozna vse osebe, ki so bile uposajene pri prvem slovenskem časopisu v Clevelandu zadnjih 22 let. O drugih so mu podali podatke naši ljudje, ki so verodostojni, nekaterih pa nismo sigurni, in to se bo tudi vselej povdarjalo, kadar se piše o taki osebi, tako da poznejši nabiralci zgodovinskih podatkov naše naseljence, kar se tiče slovenske žurnalistike, se lahko precej zanesejo na ta priprosti spis.

Zaslugo ustanoviti prvi slovenski časopis v Clevelandu ima Mr. Anton Kline, ki je, kot nam zatrjuje Mr. Ivan Zorman, dal tiskati prvi slovenski časopis v Clevelandu, z imenom "Naša Beseda" aprila meseca, 1897. Mr. Kline je bil nenavadno delaven slovenski naseljencec v Clevelandu. Ustanovil je Slovenskega Sokola, družil je pevce, bil je javni notar, poleg tega je za ljudi tolmačil, jih lepo učil sloge, po poklicu je pa bil stražnik mostu, katerega so tedaj nazivali "Superior Viaduct," in kateri viadukt je odtodaj že pozobal zob časa. In za Mr. Klinec je prišla dolga vrsta naših rojakov, tekom tridesetih let obstanka časopisa. Iz nadaljnjih vrstic boste videli, da so pri našem časopisu delovali inteligentni, pri narodu priljubljeni ljudje, katerih nekateri so pomrli, nekateri odšli v staro domovino, zopet drugi so pa danes v najbolj odličnih službah in pozicijah pri naših gospodarskih, družabnih ali političnih zavodih.

Mr. Klinec sam se nahaja danes v stari domovini, kjer kot vestni župan in gostilničar že dolga, dolga leta pošteno streže svojim ljudem, in vsak starejši slovenski Amerikanec ga z veseljem obišče, kadar se poda na obisk v staro domovino. Kot župan vodi svoje ljudi v Gornji Straži na Dolenjskem, in kot je bil pamenten in izvrsten vodja prvega slovenskega časopisa v Clevelandu, tako je tudi še danes, kljub visokim letom dober gospodar svoje občine. Spominja se pa tudi še danes slovenskega Clevelanda, ko vsako leto vožči vsem Clevelandskim Slovincem vesel Božič in Velikonočne praznike! Odkar je odšel v staro domovino leta 1904 te svoje navade še enkrat ni opustil. Torej med bivšimi uredniki "Ameriške Domovine," kot se časopis danes imenuje, imamo enega se danjega župana v stari domovini.

"Naša Beseda" naročnikom najbrž ni ugajala, kajti leta 1902 se je ime spremenilo v "Novo Domovino." Eden prvih urednikov "Novo Domovine" je bil Rev. Frank Kerže, tedajni župnik fare sv. Lovrenca v Newburghu, jako izobražen, navdušen Slovenec, toda precej kolektivnega značaja. Urejeval je list izvrstno. Vendar se mu je delo najbrž omaložavilo, skratka, pustil je vse skupaj, in kot se nam pripoveduje je prišel k "Novi Domovini" za Rev. Keržetom jako učen gospod urednik — profesor iz Ljubljane, Mr. Janko Mulaček. Kolikor je nam znano še nikdar noben slovenski časopis v Ameriki ni imel toliko študiranega urednika. Pa tudi

ne profesorja, ki je opravljal skoro vsa težaška dela v Ameriki, na železnici, kot kurjač, kot odlični urednik, dokler ni tudi on hrbet obrnil demokratični in prozaični Ameriki, pa se je vrnil v staro domovino, kjer še danes odlično posluje kot izboren prevajalec angleških del na slovenski jezik. Prof. Mulaček je na gimnaziji v stari domovini poučeval latinščino, grščino in slovensščino, in "Nova Domovina" mu je pač dolžna spomina ob 30. letnici obstanka časopisa v Clevelandu.

Ob istem času, ko je uredoval list prof. Mulaček je bil vodja podjetja Mr. Joseph Svete, ki še danes biva v Lorainu, Ohio, kot eden prvih in najbolj spoštovanih državljanov v Lorainu. Je direktor prve banke v Lorainu, mestna vlada ga vselej upošteva pri važnih dogodkih in načrtih za mestni napredek. Mr. Svete je vodil podjetje kot vesten in zmogel poslovodja, pa je bil tudi šegav in prebrisan, kot je ostal živahen in prijazen vse do današnjih dni, vedno sledeč z največjim zanimanjem razvoju našega časopisa.

Leta 1902 je prišel k uredništvu "Novo Domovine" študent Mr. Jakob Seliškar, ki je odtodaj postal splošno poznan in upoštevan zdravnik v Clevelandu, oziroma prvi slovenski zdravnik v Clevelandu — dr. James Seliškar. Tudi on je uspešno oral ledino slovenskega časnikarstva v Clevelandu s svojim naravnim, suhim humorjem, zlasti pa s svojo resnostjo in navdušenjem za vsako dobro čisto delo. Oh, on ti zna še danes povedati resnih in španskih zgodbic — in samo žal nam je, ker imamo omejen prostor za to pripoved iz grenkih in veselih dni slovenskega časnikarstva v Clevelandu, sicer bi kaj več omenili. Iz pomožnega urednika Mr. Seliškara je danes postal dr. Seliškar, obenem pa prvi predsednik prve slovenske banke v Zjed. državah, The North American Bank, kjer je od obstanka banke pa do danes bil vsako leto skoro enoglasno izvoljen predsednikom radi svojega progresivnega konservativizma in splošnega ugleda.

Nekako ob istih časih se je nahajal v Clevelandu pri "Novi Domovini" še neki drug odlični ameriški Slovenec, ki tudi danes še živi in obvlada odlično mesto — Mr. Joseph Dunda, ki se nahaja danes v Jolietu kot blagajnik največje banke ondotnega mesta. Ta spis ne bil bil popoln, ako ne bi omenili njegovega imena. Žal, da zveze z njim odtodaj niso bile kaj polne, da bi mogli kaj natančnega pisati o njem. Vseeno mu želimo vse najboljše ob 30. letnici slovenskega časnikarstva v Clevelandu.

Kmalu za gorej omenjenimi prišel v Cleveland študent teologije, poznejši dobro poznani Rev. Sodja. Pomagal je pri uredništvu. "Nova Domovina" je medtem postala dnevnik, pa ne samo dnevnik za 6 dni, ampak dnevnik tekom celega tedna, izhajala je tudi ob nedeljah, tako da je bila med vsemi slovenskimi in hrvaškimi časopisi v Ameriki, edini list, ki je izhajal sploh kdaj vsak dan v tednu, ob

delavnikih in nedeljah. Ni čudno, da so imeli toliko urednikov. "Novo Domovino" je tedaj izdajala nekaka tiskovna družba, pri kateri so se zlasti zanimali Ignac Stepic in ranjki Louis Lausche, toda podrobnosti o organizaciji nam niso znane, dokler ni leta 1905 prevzel pod-

dina je namreč takoj, ko je nastopil kot lastnik in zastopnik svojega očeta pri časopisu, kupil linotype, črkostavski stroj, za katerega je dal \$2900.00. Ogromna svota za one čase, ko se je računala naročnina \$2.00 na leto za časopis, ki je izhajal vsak dan — Daily & Sunday —

Sedajna lastnika podjetja "American Home Publ. Co." pred pročeljem tiskarne: Mr. James Debevec (levo), Louis J. Pirc.

jetje mladi John J. Grdina, sin enega najstarejših ameriških Slovencev v Clevelandu — starega Johna, kot smo ga nazivali v onih letih.

No, John J. je bil tedaj mlad, ameriško izobražen, Jurčič, Koseski, Levstik, razmere v stari

katere časti še noben drug slovenski ali hrvaški časopis v Ameriki ni bil prej deležen.

Nekega dne je za Johnu kar zmanjkalo — urednikov. Sicer tiste dni ni bilo tako natančno, kaj se je pisalo v ameriško-slovenski časopis, toda pisati se je

Nekaj izmed sedanjih uslužbencev v tiskarni "Ameriške Domovine," in sicer spodaj, sedeči: Mr. Ivan Zupan, ki sicer ni naš član podjetja, potem sledi Mr. Leon Pucelj, oskrbnik hiše, Mr. Anton Fortuna, naš zastopnik, Mr. Frank E. Lunka, linotypist. Zgorej od leve na desno: Mr. John F. Jadrnich, strojnik, Mr. Ivan Puyzdar, tiskarski učencec, Mr. Wm. Dabac, forman, Mr. John Gavagan, poštni ekspeditor, Mr. Tom Gavagan, poštni ekspeditor, Mr. Victor Jadrnich, linotypist in Mr. Michael Kolar, pomožni strojnik. Na sliki manjka še Miss Mary A. Kolar, knjigovodkinja in Mr. Charles Dorsett, poštni ekspeditor.

domovini so mu bile španske vasi, toda imel je dobro voljo, precej izobrazbe in marljivost ter resno voljo, da dvigne časopis na dobro trgovsko podlago. Cela vrsta danes živčih, še dobro poznanih slovenskih Clevelandčanov se je tedaj pridružila časopisu. Med prvimi naj omenimo njegovega brata, Mr. Math Grdina, ki je bil zaposlen kot stavec na linotype. John J. Gr-

vseeno moralo, in list je potreboval urednika. Brihtni John je dal v razne slovenske časopise oglas, da išče — urednika. In dobil — jih je! Trije so se oglasili, in vse tri je poklical v Cleveland, misleč, ni vrag, da bi vsi trije v resnici prišli. Toda prišli so — honest! Iz Minnesote je dospel v Cleveland študent filozofije in teologije — stavec na linotype. John J. Gr-

(Dalje na 2. strani)

Naša bodočnost.

Janko N. Rogelj:

Mi ameriški Slovenci smo dosegli svoj višek, bodisi v naselejanju, kakor tudi v razvoju naših gospodarskih ustanov. Pojavi današnjih dni, zabeleženi v naših slovenskih listih, nam očitno in dalekovidno kažejo, da prihajajo druge razmere, s katerimi moramo računati že danes, če hočemo, da si ustvarjamo boljše in zaželeno bodočnost. Mi smo že v zadnjih desetih letih saj delno pričakovali to "nevidno bodočnost," pa smo združevali naše podporne organizacije, potem smo organizirali angleška društva, a danes gledamo, kako si pridobimo mladino v naša podporna, kulturna in narodna društva. Mi hočemo na vsak način premostiti vrzel, ki je nastala med nami naseljenici in v Ameriki rojenimi Slovenci. Mi danes združujemo vse mogoče sile, da bi podaljšali življenje slovenski zavesti in krvi, kar je pač le znak, da nekaj umira, da nekaj izginja, da nastopa smrt, ki je neizogibna.

Naša bodočnost je dvojna: Prva je bodočnost naših mladih Slovencev, ki so rojeni v Ameriki, ki si takorekoč sami znajo bolje ustvarjati svojo bodočnost, ko si moremo mi misliti; druga bodočnost pa je nas naseljenec, ki ne vemo: ne kod, ne kam; ki smo z vsakim dnem večji tuji s tisto veliko bojznijo: Kdo bo prevzel naše Domove in podporne organizacije.

Bodočnost naše mladine v Ameriki je ipso facto bodočnost vse ameriške mladine. Dokler otrok ne gre v šolo je večinoma še vedno "član" velike slovenske družine, ko ga objame šola z ameriško zgodovino, običaji in navadami, postane del ameriškega življenja. To je naravno: Vsak ljubi zemljo, na kateri je rojen in katera mu nudi obstanek in razvoj do življenja. Samo eno vprašanje: Kako bo ljubil in upošteval našo domovino, katere ne pozna in o kateri je slišal le več slabega kot dobrega. No, tudi če bi opisali našo nekdanjo domovino kot dobro in bajno deželo, vprašali bi nas ti mladi Slovenci: Zakaj ste nekoli prišli v to novo deželo?

Bodočnost naše mladine naj nas ne skrbi preveč. Brigajmo se za to bodočnost le toliko, v kolikor bi bila nam v pomoč, recimo v naših podpornih organizacijah; zanimamo se lahko tudi tedaj, če upamo, da je naša mladina toliko zavedna, da jim lahko izročimo naše narodne in kulturne ustanove kot narodovo dedščino. Da smo se mi zavedali te velike resnice še pred leti, gotovo bi ne bili taki optimisti, gotovo ne bi šli v ekstreme, ki počasi, toda gotovo nasedajo kot teško breme na ramena vseh onih, ki dedujejo odgovorna mesta narodove lastni ne. Teško se človeku le vidi, ko se ta epidemija še ni ustavila ter ustvarja turobno situacijo na račun napačne analize naših slabih matematikov. Da smo vzgojili našo mladino narodnozavedno, kot so jo v gotovih slučajih naši bratje Čehi, bi bili bolj opravičeni do enakih dejanj. Napaka in malomarnost zahtevati svoj račun, z nami gre prevelik kos našega življenja in delovanja v ničevost, ostaja le meglen spomin.

Mene danes zanima bodočnost, ki je moja bodočnost in bodočnost marsikaterega drugega Slovencev v Ameriki. Sicer bi bila tudi zanimiva statistika letne umrljivosti naših Slovencev v Ameriki, odnosno v Clevelandu, ki bi morebiti nekaterim optimistom olajšala vest, meni, ki sem kolikortoliko pesimist glede naše bodočnosti, bi dala natančnejše podatke in načrte o naših pripravah za vse one, ki ostajajo in umrjejo v tej novi zemlji. Pri vsem tem pa bi z gotovostjo računali tudi na "nekatera," morda na mnoge (to nam pokaže bližnja bodočnost), ka-

terim bo dolčas in kd bodo imeli še toliko sredstev, da se bodo vrnili v našo domovo, novo domovino, Jugoslavijo.

Slovenci, ki ostanejo tukaj, so danes povečini zavarovani in preskrbljeni, ako ostane stabilnost naših podpornih organizacij zadostna, da preživi naše naseljenice. Vprašanje je tudi, če bodo ti Slovenci imeli dovolj sredstev, da plačajo asesmente, kajti brez dolarja se je nehalo že marsikatero bratstvo v Ameriki. Resnica je danes tudi ta, da mi Slovenci nimamo nobene sirotišnice, ampak smo odvisni od ameriških sirotišnic. Kako nam bodo šle na roke, to vidimo danes, ko smo tako čudno disorganizirani. Samo en slučaj: Ko mesto Cleveland pobira vsako leto podporo za "vse, ki so potrebni," je zelo verjetno, da damo mi Slovenci do 50 tisoč dolarjev, ker nas drugi organizirajo, da dajemo, toda ali smo sami v toliko organizirani, da bi dobili za naše reveže saj 10 eisočakov našega denarja?

Po več letnem opazovanju prehajam do spoznanja, da se naše vrste v družabnem in društvenem življenju vedno bolj in bolj krejijo. Zanimanja ni več, društva, ki štejejo par sto članov ali še več, jih na sejo pride tako počlo število, da manjka često potrebni kvorum, da se otvori zborovanje. To je vse povsodi, le berite dopise in vabila v decemberskih listih. Življenje in mladostna energija umira, nastopila je topost in skrb, pretežna večina živi sama za sebe doma in čaka, kaj pride. Kjer so dolarji, ne štejejo dosti, kjer jih ni, šteti ne morejo. Domovina nas ne pozna, krivi smo vsi; zveze z domovino so tako neusmiljeno kratke in nepoznane, da se res čudimo vsi tisti, ki mislijo na novo domovino kot svobodno mater, katero veže naravna in materinska dolžnost, da skrbi za nas izgnance in trpine. Čez trideset tisoč samih Slovencev je v Clevelandu, toda nimamo konzularnega zastopnika iz Jugoslavije. Pred leti je bil že na poti v Ameriko, prišel je do New Yorka, morda do Washingtona, D. C., moral je nazaj. Zakaj? Če tako skrbi Jugoslavija za svoje rodne brate, potem je tudi nekoliko njene krivde, da ne poznamo nove domovine.

Mi clevelandski Slovenci imamo trojno bodočnost: Naša mladina ustvarja svojo bodočnost. Mi jim dosti ne moremo pomagati, vplivamo lahko na nje, da prevzamejo kar bo ostalo za nami: Ustanove in grobove, dolžnosti in dolgove. Bodočnost tistih, ki ostanejo tukaj ne bo z rožicami posuta, treba to situacijo zamisliti, razpravljati o nji, da se tem zaostalim selivkam olajša zadnja leta turobnega življenja v tujini.

Bodočnost "nekaterih," ki se vrnejo v domovino, tudi ta bodočnost je še zelo nepoznana, ako se ne ogledajo pota in ne izboljšajo razmere in vezi. Čas prihaja, bojim se, da že ni malo poznano, ko bi morala Jugoslavija malo z večjo pozornostjo obračati oči na jugoslovanske izseljenice. Marsikatera ugodnost je danes v domovini, ki bi jo lahko izrabili ameriški Slovenci, ako bi vedel za njo in če bi država odobravalna in vabila pridne slovenske roke in prihranjeni dolar ameriškega Slovencev. Gotovo ostane pribita resnica, da bo marsikateri odšel na stara leta v domovino, in če bi vzgledni vlekli, Jugoslaviji bi to ne bilo na škodo, ampak v korist pri njenem gospodarstvu in mednarodnem občevarju. Res je, da smo mnogi že ameriški državljani, toda kri in jezik, srce in misel, vse je ostalo še slovensko in naše, vse je prikrojeno tako, da ne moremo tega zatajiti. Toda sami smo, skušamo najboljše v tujih razmerah, med tujimi obrazi, vsak po

Država Ohio - vzgled Slovincem širom Amerike.

(Priredil John Zulich)

Na tisoče in tisoče naših rojakov hodi s trebuhom za kruhom po zapadnih državah, in sicer v državah, kjer so navadno odvisni od ene same industrije, dočim vlada v državi Ohio večje blagostanje kot po kateri drugi državi, ako izvzamemo eno ali dve. Država Ohio se lahko vzdržuje s poljedelstvom ali pa z mnogoterimi industrijskimi izdelki, in je za to bolj sposobna kot katera druga država v uniji. Država Ohio preživi svoje ljudi s poljskimi pridelki in industrijo, kar ne more kaka druga država storiti istočasno. Naj navedem nekaj podpore v resničnosti mojih trditvev:

Vrednost države Ohio se cenijo po statistiki iz leta 1924, in mora biti danes še veliko večja — na \$18,490,000,000. To je večja vrednost kot je znašala vrednost vseh Zedinjenih držav pred 50 leti.

55 odstotkov vse državne vrednosti znašajo ohijske farme ali skoro \$10,000,000,000 in razne druge naprave. Tovarniški izdelki v državi znašajo letno vrednost približno \$3,655,000,000. Površina države Ohio znaša 40,740 kvadratnih milj, torej pride nekaj nad 141 oseb na vsako kvadratno miljo. Prebivalstvo države Ohio se šteje na 7,500,000.

V naši državi imamo poleg tega 80 mest, in sedem mest izmed teh osemdesetih ima nad 100,000 prebivalcev vsako. Poleg tega pa ima država Ohio 256,695 farm, in povprečna površina vsake farme je 91 akrov. Samo štiri procenote vse ohijske zemlje je danes še neobdelane. Farme v državi Ohio so vredne nad štiri tisoč milijonov dolarjev. Goveje živine se nahaja v Ohio nad 2,000,000 glav, poleg tega imamo nad 1,000,000 konj, nad dva milijona prascev, in 1,500,000 ovac. Nad deset milijonov funtov volne pridelamo letno v državi Ohio, poleg tega nad 30,000,000 funtov surovega masla in nad 100,000,000 ducatov jajec se prodaja letno v državi.

Pa niso samo farme, ki štejejo. V Ohio imamo tudi 2382 premogovnikov, ki so vredni z naravnim plinom, premogom in apnenecem v letnem pridelku \$134,518,505. V državi Ohio se nahaja nadalje 16,125 tovaren, med njimi 86 ogromnih livaren za železo, 44 avtomobilskih tovaren, 42 topilnic, 141 klavnic, 189 delavnic za razne električne potrebščine, 117 delavnic za železniške potrebščine, 577 mlinov za moko, 1621 pekaren, 62 izdelovalnic za čevlje, 102 izdelovalnic raznega orodja, 794 tiskaren, itd, itd, itd.

In ali veste, da ima država Ohio nad 1,250,000 avtomobilov, in da pride skoro en avtomobil na vsako družino v državi Ohio? To spričuje statistika v uradu državnega tajnika v Columbusu.

Vlada države Ohio je podelila dovoljenje poslovati 30,000 korporacijam. To so domače in zunanje korporacije. 94 različnih železnice vodi skozi državo Ohio. V državi Ohio posluje 117 plinovih družb in 495 telefonskih družb, ki so sicer sorodne med seboj. Poleg tega pa imamo bogato finančno podlago, kajti v državi posluje 1110 državnih bank, ki imajo skupno premoženje \$3,000,000,000 ali toliko n. pr. kot znašajo letni proračuni svoje in človeško, kdo nam more zameriti.

Naša bodočnost je potrkala na vrata.

cele Jugoslavije skozi 25 let, nadalje imamo pa še nad 900 stavbinskih in posojilnih družtev. 840 zavarovalnih družb posluje v državi Ohio. Tem kompanijam so posamezni člani plačali v enem letu nad \$200,000,000 v asesmentih ali premijah. Saj je samo Slovenska Dobrodelna Zveza dobila v enem letu \$129,000 premije od svojih članov. Zavarovalne družbe so plačale državi Ohio v enem letu nad \$4,000,000 samega davka.

Država Ohio lastuje sama za sebe 15,000 akrov gozda, 30,000 akrov vodne površine in 611 milj irigacijskih ali plovnihih kanalov. 27,519,634 ton premoaga se producira letno v državi Ohio, in ta premog je vreden \$90,000,000.

Država Ohio zavaruje delavce v tovarnah proti ponesrečenju in za smrtno v slučaju ponesrečenja. Ako se poškodujete v tovarni, tedaj vam država Ohio plača dvetretinsko plačo vsašega zaslužka na teden do najvišje svote \$18.75 na teden, poleg tega vam plača vse zdravniške stroške, operacije in bolnišnico. In k vsemu temu delavci ničesar ne prispevajo, pač pa morajo plačevati asesmente za delavce kompanije same. Ako umrjete za poškodbami, vam država izplača \$7500.00, ali pa po \$50 na mesec, dokler živite, kar hočete. In vsa ta zavarovalnina delavce niti centa ne velja.

Država Ohio ima 85,500 milj tlakanih cest, in sicer 12,500 milj tlakanih z opeko in konkretom, drugo je macadam in enako dobro tlakanje, a 25,300 milj tlakanja se sedaj nahaja v delu.

Ohijska orana zemlja je vredna približno 70 dolarjev na akro, dočim ceni United Stated poljedelski oddelek povprečno vrednost orane zemlje v Uniji le \$63.00 od akra. Ohio producira vsak mesec 300,000,000,000 kilovatnih ur električne sile, torej več kot katera država v Uniji, izvzemši državo Pennsylvanijo. Ljudstvo države Ohio plača vladi Zed. držav eno dvajsetinko vsega dohodninskega davka v Zedinjenih državah. V državi Ohio plača ena oseba izmed vsakih sedmih dohodninski davek, kar je znamenje, da je ljudstvo v naši državi precej pridobitveno.

Leta 1924 so farmarji v državi Ohio pridelali pridelkov v vrednosti \$365,000,000, kar so tudi lahko prodali. Država Ohio ima dovolj lastnega premoaga za prihodnjih 1000 let obstanka. Pristanišče v Clevelandu ima n. pr. več tonaže, to je, se več izpelje in pripelje v Cleveland kot n. pr. iz svetovno znane angleške luke Liverpool, in kakor hitro bo Cleveland zvezan z morjem potom reke sv. Lovrenca, postane drugo največje pristanišče v Ameriki.

To je kratek, nepopolen opis države Ohio. Lahko bi se pisalo še ogromno drugega, kdor bi natančneje gledal v uradno državno statistiko, toda naj zadostuje to za naše ljudi. Malo je držav, ali pa nobena, v Uniji ameriških držav, ki bi lahko toliko nudile svojim ljudem kot naša država Ohio. Zivite torej v državi, ki ima dovolj naravnega bogastva v sebi in dovolj naravnih pogojev, da vidi pred seboj najlepšo bodočnost. Ne hodite iskat kruha tja, kjer je samo ena industrija, od katere ste odvisni. V Clevelandu je vsak Slovenec dobrodošel, imamo dovolj hiš in stanovanj, da se sprejme sleherni družina, ako ima le koga poznanega tukaj. Tu imamo domače trgovine in med domačini v Clevelandu se Slovenec počuti kot v rojstnem kraju. Tu lahko vsak Slovenec napreduje ravno tako kot v

drugi državi, ali pa še bolje. Ugodnosti v mestih kot tudi na kmetijah so veliko boljše kot kje drugje. V resnici je Ohio najboljša za slovenski živelj v Ameriki, kot mesto Cleveland metropola vseh slovenskih naselbin v Ameriki!

State of Ohio—Executive Department

BY GOVERNOR VIC DONAHEY.

As Governor of Ohio, I congratulate "The American Home" on its thirtieth anniversary, and extend to all its readers the compliments of the season.

"The American Home" is among the largest among the largest citizenship class in the State of Ohio, and as a result of his effort many thousands of Slovenians have become American citizens. "The American Home" has done this without financial reward but have the satisfaction that they have made a contribution to their fellow men and that many through their efforts have become prosperous, home loving,

foreign affairs and European quarrels, "The American Home" has always kept in the foreground the thought of assisting Slovenians in becoming Americans, to know American institutions and to become a part of American life. "The American Home" for thirty years has taught patriotism. It has advocated observance of our laws, encouraged thrift and the building of homes, and has always advocated what it deemed best in our social, educational and political life.

I especially congratulate the editor, who in connection with "The American Home," for the past sixteen years has conducted the largest citizenship class in the State of Ohio, and as a result of his effort many thousands of Slovenians have become American citizens. "The American Home" has done this without financial reward but have the satisfaction that they have made a contribution to their fellow men and that many through their efforts have become prosperous, home loving,

and loyal American Citizens.

The people of Ohio join "The American Home" in the thirtieth Anniversary celebration with the hope that its usefulness and influence may increase in the future and that it may continue in its work to help those who have come to our state to live and make a living.

Smola.

France: "Ali vidiš tistole divno žensko bitje? Jaz si jo bom skušal pridobiti za prijateljico."

Jože: "To ti pa resno odsvetujem, ker bi te njeno prijateljstvo stalo ogromno denarja."

France: "Kako to ves?"

Jože: "Prav lahko, saj je moja žena."

Družinski prepri.

Špela (ki je nabila svojega moža): "Ali si človek, ali osel?"

Miha: "Ah, samo človek, ko bi bil osel, bi ti bil z davno ušel in se ne skrill pod posteljo. . ."

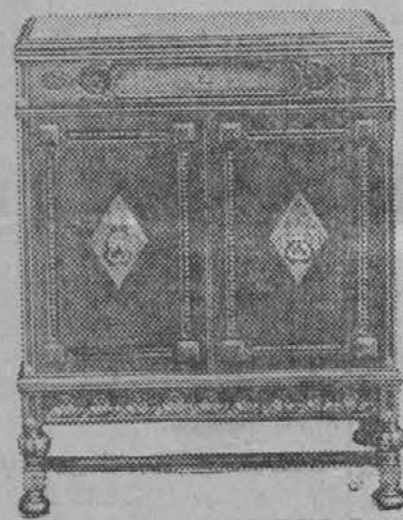

Vesele božične praznike

želim vsem mojim prijateljem in odjemalcem. Zahvalim se vam za dosedanje naklonjenost in se priporočam za prihodnost. Jamčim, da bo vsak prav po domače postrežen po najboljši možnosti v vsakem oziru.

NAJNOVEJŠI GRAMOFON

Columbia-Kolster, električno produktivni fonograf. Ta instrument in "električno zvezo" novega vzorca, ki ima posebne in ekskluzivne prednosti. Kolster Power Cone Speaker, znotraj v kabinetu je elektro-dinamičnega tipa. Instrument je opremljen s 5 tubami ali cevmi. Visok je 40 1/4 palca, in 3 1/8 visok. Vsi važnejši kovinski deli so z zlatom platinirani. Eden najfinjših gramofonov v deželi.

Mi smo pripravljene vam pokazati ta krasni gramofon. V zalogi imamo tudi vse druge Columbia grafone od \$50.00 do \$475.00. Naprodaj imamo tudi najnovejše plošče, 10 palcev 75c

- 25073 F Zakaj svetlobe — poje kvartet Jadran
- Zveličar se rodi — poje kvartet Jadran
- 25071 F Regiment po cesti gre — Hojer Trio s petjem
- čebelska koračnica — Hojer Trio s petjem
- 25072 F Stajerska — Hojer Trio
- Polka, ki se pod mizo pleše — Hojer Trio
- 24057 Gorenjska polka — Hojer Trio
- Veseli valček — Hojer Trio
- 24059 Italijanski valček — Strukel Trio
- Ne bom se možila na visoke gore — Strukel Trio
- 24060 Črniška polka — Strukel Trio
- Nemški valček — Strukel Trio

Najnovejše role za piano, Q. R. S. cena \$1.00

WF 9283 Pomlad — WF 9282 Ljubeči spev — WF 9272 v davnih starih časih

HARMONIKE

Imam veliko zalogo importiranih harmonik za otroke in sicer po zelo znižani ceni od \$3.25 naprej. Priporočam nove vrste harmonike lastnega izdelka, delane iz celoloida. Pravkar sem dobil nove vrste celoloid.

Velika zaloga muzikalnih instrumentov

kot orglice, mandoline, gosli, kitare, ukelele, strune za vse instrumente, vse po zmerni ceni.

Da vam bolje postrežem, bi priporočal, da ne odlašate do zadnjega dneva z nakupovanjem. Lahko si prej izberete in vam spravimo.—Se priporočam!

Anton Mervar

IZDELovATELJ NAJBOLJSIH HARMONIK IN TRGOVINA Z MUZIKALIJAMI

6919 St. Clair ave. Cleveland, O.

Predpustna filozofija.
Za "A. D." Victor J. Valjavec.

Takoj pričetkom te storije moram izjaviti, da naši slovenski zgodovinarji niso dosledni in da njihova dela niso temeljita — sploh pa — bodisi to ali onstran Atlantika — imamo premalo zgodovinarjev, oziroma pravih zgodovinarjev, kateri bi bilježili za naš narod in tudi za naš naraščaj najpotrebnejše statistične podatke glede množitve in ploditve našega naroda, tako v matematičnem, kakor tudi v historičnem pogledu. Pa je povsem naravno, da množitev in ploditev vsakega pojedinega naroda na našem planetu ni odvisna od matematikov in tudi ne od statistikov, kateri skušajo dokazati potom številke nepobitno istino na podlagi formule "2+2=4".

In baš vsled matematikov in statistikov, je število naših slovenskih zgodovinarjev tako majhno; kajti ta vrsta naših

ljudi se ne briga mnogo za številke, pač pa za istinite podatke, katere tuhtam nabero med našim ljudstvom.

Oba moja prijatelja in sodržavljana — McAndy in Me Rogels — sta z menoj na dolgo in široko debatirala glede množitve ljudi in se posebej glede množitve slovenskega naraščaja v Zjedinjenih državah. Pa smo po parurnem in pargalonskem premišljevanju ter po "paryardnem" in "parčevaljskem" debatnem pogovarjanju prišli do jednoglasnega zaključka, da naraščaj vsakega naroda na našem planetu, ni odvisen niti od matematikov, niti od statistikov, pač pa od ljubavi obojespolnih ljudi vsakega posameznega naroda, katera se običajno pričinja pojavljati takoj po jenskem ekvinokciju. In čimbolj se krajšajo dnevi po jenskem ekvinokciju — tembolj se daljša stara in vednova ljubav; dokler ne nastane predpustna doba, katera

zopet pomenja daljšanje dnevov v pobožni dobi.

Pa je med nami Slovenci že od pamtiveka, oziroma od Perunovih časov nadalje, ostala navada, da se najraje ženimo v predpustni dobi, katera pomenja daljšanje dnevov — in ker daljšanje dnevov pomenja istodobno tudi daljšanje mizerije, je povsem naravno, da se, kar nas je pravih in polnokrvnih "pedigri-Slovencev" običajno le po enkrat v življenju "oženimo". In med nami je le malo rojakov, kateri so se modernizovali v toliko, da so na svojo srečo prišli in prijadrali do končne ločitve zakona. — kar je sicer dandanašnji moderno, toda skrajno neumno ...

In ko sem s zgoraj omenjenima prijateljima debatiral o ženitvi; in ko smo debatirali o vsaki mogoči in nemogoči točki glede ženitve, tako iz stališča "pro" in "con", — smo koncem konca prišli do

slededih jednoglasnih zaključkov:

Zenitev je povsem dobra trgovska transakcija — saj na prvi pogled in tekom prvih — takozvanih medenih tednov.

Toda za to transakcijo se skriva dokaj prevare, dasiravno je ženitev starejša navada, nego so egipčanske piramide. Kajti razloge ženitve je težje razumeti, nego egipčanske hierogliffe.

Svetovna zgodovina tudi ne navaja imena onega človeka, ki je bil prvi, da se je oženil in istodobno obljubil, da bo zajedno s svojo takozvano "boljšo polovico" delal in živel v dežju in solnčnem sijaju, na ravninah in planotah, v gozdovih in močvirjih, v gorovju in grmovju itd.

Toda kedorkoli je bil oni človek, ki je bil istodobno tudi prvi ženin, je s svojo ženitvijo bil zadovoljen. — ker inace bi se njegovi potomci sploh ne ženili. Vendar je pa le malo ljudi na svetu, kateri so zjedinili svoja pozemska bogastva potom ženitve tako, da potem, ko postanejo stari, zamorejo zadrževati, da so bili tedaj, ko so to storili — pametni ljudje.

To dejstvo pa zamoremo smatrati jednostavnim slučajem, ki se dogodi baš tako slučajno in naravno, kakor polet mladih ptic iz svojega gnezda, kadar jim dorastejo peroti, dasiravno mladiči ne vedo, čemu ostavijo svoje gnezdo.

McAndy pravi, da se nekateri ljudje oženijo kar tako vsled naravnega nagona in da te vrste ljudje nikdar ne pronajdejo svoje zmote — ti ljudje so običajno srečni. Zopet drugi se poročé vsled denarja, katerega pa nikdar ne vidijo. Med nami je tudi vse polno ljudi, kateri se ženijo vsled plemenitosti pasme. Te vrste ljudje so tekom prvih šestih mesecev svojega zakonskega življenja izredno srečni — potem se pa prepričajo, da so bili neumni, ko so se ženili.

In McRogels je dejal, da se nekateri ljudje ženijo le vsled tega, da tako udovoljijo željam svojih sorodnikov — in da potem, ko so že oženjeni, na svojo žalost spoznajo, da se sorodniki sploh ne brigajo zanje.

Zopet drugi ljudje se oženijo, da tako dražijo svoje prejšnje zaročenke, katere so se poročile z drugimi — in še drugi ljudje so tako neumni, da se ženijo vsled ljubavi, dasiravno jim slednja ne prinaša niti jednega centa, niti prijatelja, niti polnokrvnega potomstva.

In nekateri možki se oženijo, ker so prepričani, da bo ženska letina naslednjega leta dokaj slaba tako, da jih bo le malo na razpolago — in potem, ako žive še par let, se prično čuditi, ko vidijo, da je na svetu čimdalje več žensk. Nekateri ljudje se oženijo, da se znebe samih sebe, nakar se prepričajo, da sta se oba zakonska skušala znebiti samih sebe.

Pa so tudi taki ljudje na svetu, kateri se v drugič oženijo, da se tako osvetijo svoji prvi ženi, odnosno svojemu prvemu možu. To je povsem navadna hazardna igra, pri kateri se obojestranska igralca prepričata, da zamoreta sicer oba igrati to igro, katere pa ni eden ne more dobiti.

In med nami so tudi taki ljudje, kateri se oženijo vsled prepričanja, da bodo srečni; ko se pa uverijo, da niso srečni, potem prično premišljati, kateri vrag je odnesel srečo, ko jih je ostavila. — Nekateri ljudje se poročé kar tja vendan ter žive nadalje, ne da bi vedeli čemu. Drugi se zopet poročé v naglici, nakar premišljajo, čemu so se oženili — in še drugi najprej premišljajo o

poroki, nakar se oženijo, ne da bi vedeli čemu. —

Na svetu imamo tudi ljudi, ki se oženijo zgolj radi tega, da poboljšajo svoje boljše polovice. Te vrste ženitve so dokaj riskantne in so sične slabim farmam, ki so polne "mortgage".

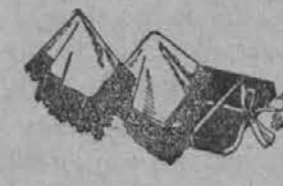
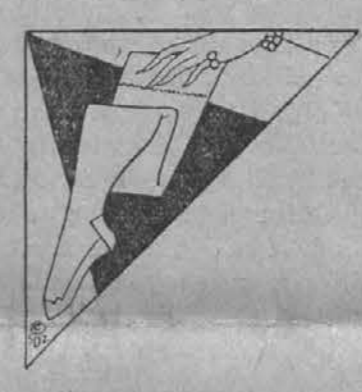
McAndy je dejal, da je prišel do zaključka, da je zakonsko življenje slično stavam in igranju na borzi: vsakdo upa, da bo imel vsled ženitve kaj dobička — toda pojasnil sem mu, da med nami ni mnogo ljudi, ki pridejo tem potom do dobička.

Dejal sem, da je na svetu mnogo ljudi, ki se nikdar ne oženijo, kar je pa ravno tako riskantno, kakor če bi se oženili, kajti človek, ki stoji na bregu reke in se ne upa skočiti v mrzlo vodo, se še preje prehladi, kakor oni, ki skoči v vodo. In vsled tega sem stariima prijateljema svetoval, naj se oženita, dokler sta mlada, kajti tudi jaz sem se oženil, ko sem bil še mlad. In svetoval sem jima, da ako jih slučajno kedo vpraša, čemu sta se oženila, naj mu — ako je baš potrebno — odvrneta, da se tega sploh ne spominjata. Povedal sem jima tudi, da je ženitev najvarnejša igra na svetu; ako je igra dobljena, potem človek mnogo dobi; ako pa igro izgubi, ni pri tem prav nič izgubljenega ...

Intimni predmeti

To so darila katerih je vsako dekle gotovo veselo!

Spalni plašči
Chemises
Pajamas
Seti za ples

Toaletni predmeti
Compact
Parfumi
Puder

Robci
čisto platno
ali drugo blago.
Beli ali v barvah
kakor izberete.

Lepa izbira
ročnih torbic
po zelo nizkih cenah.

Vseh barv
krasne nogavice, šifon
ali drugi materijal
To je darilo,
katerega je
vaša žena ali dekle
vesela.

GRDINA SHOPPE,

6111 St. Clair Ave.

Na sliki vidimo kongresmanco Mrs. Langley iz Kentuckyja, ki zastopa svoj okraj v kongresu. Zgoraj prva je pa njena hči, ki je tajnica svoje matere. Mož od Mrs. Langley je bil tudi kongresman, toda so ga zaprli radi kršenja prohibicije, a narod je izvolil njegovo soprogo v kongres, in ona je imenovala svojo hčer za tajnico.

Mala nezdoda.

Dečko (teče za neko damo): Počakajte, počakajte, robec ste izgubili.
Dama: "Ah, saj ni robec, to je moja nova obleka!"
Pečenka za njegov pogreb.
Mešetar Ignac je ležal na smrtni postelji. Njegova žena je sedela poleg njega in ga tolažila, kakor je vedela in znala. Končno ga je vprašala: "Ignac, s čim ti naj še ustrezem, preden umrješ?"
Ignac: "Kakor voham, pečeš dobro svinjsko pečenko. Prosim te, daj mi je kos."
Žena: "Žal, ne morem. To pečenko bomo jedli po tvojem pogrebu. Kaj bi pa rekli pogrebci, če bi zvedeli, da si jo že ti prej pokusil..."

Bukovnik Studio Photographers

v Slovenskem Narodnem Domu
6405 St. Clair Ave.

Želim vesele božične praznike in srečno Novo Leto!

Tel. Randolph 5013

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO
ŽELIMO VSEM NAŠIM ODJEMALCEM

Jos. Kremžar

Trgovina s pohištvo in viktrolami
in
ATWATER KENT RADIO

6806 St. Clair Ave.
Tel. Penn 2252

1406 Hayden Ave.
Tel. Glen. 4622

Kako smo narodni.

(Za Ameriško Domovino napisal Anton Grdina.)

Pod tem naslovom želim nekoliko napisati o narodnosti, za katero se vse peha in drvi ter stavi samega sebe v ospredje. Vsak hoče biti prvi kot oni Ribničan, ki je bil na svatbi. Za narodno stvar se gre vsepovsod, vsak se ima za narodnjaka in se predstavlja, da je v vseh ozirih prvi. V tem narodnem vrvenju tudi sodelujemo vsi, se žrtvujemo in vztrajamo. Zidamo si domove, ustanavljamo organizacije, ogrevamo se za svoje tradicije, vsak hoče drugega prekositi, večkrat gremo daleč čez mejo pravice in resnice, čez mejo dostojanstva.

In v tem narodnem navdušenju si tudi skočimo v lase. Ker sebi prištevamo več narodnjakstva kot drugim, se radi zaletimo v sorojaka in ga obdelujemo in obrekujemo kakor cigana, da bi ga ponižali pred javnostjo še veliko bolj kot nam nepoznanega ptujca!

Naroden za nas ni oni, kateri v javnosti v ta namen široko ne kriči. Niti ni narodnjak oni, ki je katoličan. Narodnjak ni niti trgovec po mnenju nekaterih. Narodnjak je pa v prvi vrsti oni, ki je odločen zabavljaj proti veri. Narodnjak je oni — po krivem mnenju nekaterih — ki se ne vstraši v javnosti napadati vse druge stanove in jih teptati pod nogami. Tako se mnogokrat razume pri nas pojem — narodnjak.

Pa poglejmo kaj je tu resnica. Kaj pomeni beseda narod? Kdo tvori narod? Narod obstoji iz ljudi. Vse ljudstvo, ki ima isto govornico, ljudstvo ki prihaja iz ene dežele, to tvori narod. Ze to bi nam moralo odpreti oči, da smo vsi enako deležni narodnih pravic, da vsi enako tvorimo narod in da smo vsi enako vredni narodnega imena. Premislimo samo, kaj bi bil narod s samimi težaki, z ljudmi, ki samo

delajo s krampom in lopato! Ali ne rabimo absolutno tudi zdravnike naše, odvetnike, trgovce, častnikarje, mehanike, učitelje, itd? Toda kako smo ozkosrčni. Kako smo sami v sebe zaljubljeni, kako si nadevamo ono sladko besedo: delavec! In ko izgovarjamo to besedo, pravimo, da je samo delavec naroden, zavržemo vse druge rojake, trgovce, učitelje, zdravnike, duhovne ter druge stanove, ki se preživljajo z delom s tem, da nam pomagajo kadar smo v potrebi.

Pišem te vrstice iz bridke izkušnje, katere sem imel tekom mojega 30 letnega bivanja v Ameriki, opazujoč spletenje onih, ki so si znali prisvajati prednost naprednjaštva s tem, da so topli po drugih glavah, da so tako pobite lahko ropali narodnost iz njih in jo sebi nazrat obešali.

Ako pogledamo okoli sebe, takoj vidimo, da se še to godi med nami. Pojdite ven v sumljive družbe, kjer se taki možakarji narodnega imena zbirajo in slišali boste dovolj. Naravnost rečeno, človeka stresa mrz včasih, ko stopi v take družbe. In vendar pravijo: to so narodnjaki. Da bi se drznil vstopiti duhovnik med nje — dasiravno je duhovnik tudi član naroda, naroden sin in toliko vreden kot vsak drugi, če že ne več radi izobrazbe, ki jo ima, in kateri je posvetil dolga leta svojega življenja — bi vendar pljuvali pred njega, gledali bi ga kot čuka in slišalo bi se glasno pridruženje. Bolj ko bi kdo teh znal zabavljati preko duhovnika, bolj sladko bi se drugi smejali in ga hvalili kako naroden da je.

Kar je z duhovnikom to je tudi z obrtnikom in trgovcem. Naj mi služi sledeča skušnjava v dokaz: Ko smo se sprva začeli zavzemati za narodne domove so takoj ločili in delili narod na stranke in so rekli: Kdor ima ime na svoji hiši ta ne more biti delničar, dom je za delavca! S tem se hoče reči: Kdor je trgovec in ne pozna lopate, oziroma ne dela z lopato, ta je milijonar, in s takim kar ven iz naroda, kajti taki ljudje so narodni izkoriščevalci, pijavke! Zaviest, nevednost, narodna nezavest je šla tako daleč, da se je na shodih, na konvencijah in drugje predlagalo, da s trgovci ven iz Jednot, ven iz odborov, ven iz vseh uradov. Tega se marsikdo, ki ima trezno pamet in v resnici narodno čuteče srce prav bridko spominja. Mnogokrat trgovcem niti beseda ni bila dana, dasi je trgovec lastoval ravno toliko delnic podjetja kot kdo drugi ali pa še več, in vendar so "kikarji" sami sebe nazivali narodnjake, ostali so pa bili — oh, kaj so bili, vse drugo kot človek!

Se danes imamo med seboj sledove iste zavisti. In s takim početjem delamo sami sebi veliko sramoto, ostanemo majhni, ne pridemo naprej, ker se sami med seboj ne spoštujemo. Tako se ponižuje narod, zaustavlja se napredek naroda. Ko se je pisec teh vrstic poganjil za enakost pri delnicah, se mu je odreklo besedo pri delniški seji. In vendar pri trgovcu so bili "narodnjaki" neprestano pri njem in ga prosili podpore, vedno je bil zmožen darovati cel voz pohištva iz trgovine za narod. In v koliko sto slučajih se to pripeti trgovcu, da mora neprestano v žep in dajati in dajati. Ako bi bil navaden delavec v tovarni, bi seveda kaj sličnega storiti ne mogel. Koliko storiijo naši slovenski trgovci za narodno stvar, se sploh ne da izračunati. In koliko ima danes trgovec pri Narodnem domu priznanja? Petsto dolarjev leži tam v delnicah brez vsakih obresti, poleg tega mora pa še vedno in vedno prispevati, vedno novi davki, pri društvih se ga taksira, v trgovinah se ga prosi, v javnosti pa od narodnjakov vse križem kritizira. Vse to se godi, ker se premalo poznamo med seboj, ker nimamo tistega gentlemanskega duha in razuma, ki bi nas vodil po pravi poti medsebojnega sporazuma.

Ako ne bo med nami boljše, prave in resnične narodne zavesti, ako se medsebojno ne bomo spoštovali, ne po kričacih, ampak po priprostitih, toda za-

vednih ljudeh, ki imajo v resnici narodno prepričanje v srcu, ne pa v jeziku in v rdečih listih, tedaj nam bo slaba majka bodočnost. Mi le varamo sami sebe, ako mislimo, da smo narodni tedaj, kadar se krepko pridušamo čez "farje" in s tem kažemo nizko izobrazbo, da se ne znamo dostojno izražati. Vi ste še toliko lahko nasprotni eni stvari, toda eno vam mora biti sveto: dostojnost! Danes je pri nas tako, da smatramo one, ki so najmanj storili za narod — največjim narodnjakom, oni pa, ki so vselej dostojni, ki nas izobrazujejo, naši učitelji, učiteljice, duhovni in drugi izobraženi ljudje, ki so pa pri nekaterih "narodnjaških" ljudeh — nazadnjaki, iz vzroka, ker znajo dostojno se obnašati, a oni, ki kričijo in psujejo so — narodnjaki. Ogromna večina našega naroda je dostojna, razumna, v resnici bratskega mišljenja, toda imamo med seboj nekaj kričavcev, ki mislijo, da bodo s psovanjem, jezikom in natočevanjem rešili narod. Ne bo šlo.

To sem si štel v dolžnost povedati: kako narodni smo!

December 15th, 1927.
The American Home, City.
My Dear Sirs:—
It has been my privilege to be associated with the Slovenian People of Cleveland for 27 years and in all this time, I have had a fine opportunity to make some observations and comparisons. Your people form one of the largest groups that make up Cosmopolitan Cleveland; they are honest, industrious and always loyal.
Through your Leadership, and the influence of your paper, coupled with the characteristics noted above, their citizenship is of the highest standard and Cleveland is proud of them.
I want to congratulate you and your staff on having given Cleveland a paper for so many years that has been of so much value to all and with it goes my best wishes for a successful future.
Sincerely yours,
A. J. Damm, City Treasurer.

December 15th, 1927.
The American Home, City.
My Dear Sirs:—

Umetnost računanja.
"Povej mi, Janezek," je vprašala učiteljica, kako 11 ovc stoji pred ograjo in jih 6 skoči preko nje, koliko jih potem še ostane?"
"Prav nobena," je odgovoril Janezek.
"Saj je to nemogoče. Premisli dobro!"
"Ne, gospodična," je ugovarjal Janezek. "Na računanje se že razumete, toda ove ne poznate."

POZDRAVI OD St. Clair Tailoring

JOHN FEDOR, lastnik

6122 St. Clair ave. zraven Jablonskega.

Moške in deške obleke delane po meri. Dobre, močne hlače \$2.00.—Čistimo, popravljamo in likamo moške in ženske obleke.

Nizke cene in dobro delo nam daje vedno dosti zaposljenosti.

En poskus vas bo prepričal.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE ŽELIM VSEM SVOJIM OBISKOVALCEM IN PRIJATELJEM!
SLOVENSKO-HRVATSKA BRIVNICA
GEO. KOVAČIČ
lastnik
Hvala za dosedanjo naklonjenost in se priporočam tudi za bodoče.
6214 St. Clair ave.

JOS. LIKOZAR FINE MEHKE PIJACE

Dvorana na razpolago za društvene veselice in enake prireditve.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želim vsem prijateljem in znancem!

6006 St. Clair ave. Rand. 7472

John Potokar

6511-19 St. Clair ave. Tel. Rand. 4629

VSEM ROJAKOM ŽELIM PRAV VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

Frank Belaj,

6205 St. Clair Ave.

SREČEN BOŽIČ — VESELO NOVO LETO!

Božična darila:--

IZBIRA:

Moške srajce, kravate, monogramne pase, rokavice, robci, nogavice, gumbi, podveze za nogavice, ovratnice, itd.

KRASNA DARILA ZA ŽENE IN DEKLETA!

DVA NAŠA PRIJATELJA

(Napisal Madison.)

Bilo je menda enkrat maja meseca letos, ko smo sedeli zvečer na prijaznem poroču Mr. Lovrenca Petkovška na Richmond Rd. v So. Euclid, Ohio, kjer ima Lovrenc že dolgo vrsto let fino farmo z vsemi modernimi udobnostmi, kjer rastejo češnje, ki dvakrat na leto rodijo, kjer imajo koze po štiri mladiče, kjer se stari Vidic počuti kot Španci v Floridi, kjer raste najboljša trta, in kjer v Lovrenčevi hiši prebiva prijazna, domača družina. Mimogrede omenjeno naj še povemo, da je Lovrenc eden najstarejših naših naseljencev v Clevelandu, ki je prišel v Cleveland tedaj, ko se je delalo za 12 centov na uro, pa so mislili, da so bogatini. Ni čuda, da Lovrenca vsak otrok pa tudi odrasli pozna v Clevelandu in po vsej severni Ohio, kajti

da, da bo Lovrenc imel že svojo Lizzy napreženo, kajti pot je dolga in se ne sme kaj preveč muditi. Hm, kako nas je Lovrenc pogledal, ko sva prišla. "Ah, že vem!" je rekel in močno potegnil dim iz fajfe, katero je par dni prej dobil od nepoznatih roparjev po pošti vrnjeno. "Le čak' ta, bom jaz nekaj povedal!" Pri tem mu je bistro oko švignilo na Docov avtomobil, s katerim sva se pripeljala k njemu. In modra glava je takoj preštudirala matematično natančno tako-le:

"Pot od mene do mojega brata Johna znaša 32 milj. Hm, nekako tri galone gasolina me bo veljalo, galona po 24 centov (takrat je bil še dražji gasolin), zneso 72 centov, kvort olja 25 centov, zneso 97 centov, obraba koles najmanj 25 centov, sku-

Lovrenčevega brata Johna. Do voza k farmi sicer nisimo popravljali, dasi jih je John moral precej slišati od Lovrenca, zakaj ima tako nerodno pot, tembolj se je pa Lovrenc zanimal za konje, oziroma kobile na Johnovi farmi. Ko si je kobilu od vseh strani dobro ogledal, je segel v žep in zataknil nekaj za komat kobil, kar pa ni smo dobro opazili. Nekaj je pa dal v roke Johnovemu sinčku

V bližini Johnove farme pa ima lepo, dasi še ne preveč obdelano farmo Mr. John Mihelich, naš councilman v mestni zbornici. Farmo je kupil od poznane rojaka Mr. Križmana. Seveda, councilman John nima časa, da bi farmo obdeloval, sadil krompir, repo, koruzo, ajdo, ječmen, peso, kolerabo in enake pridelke. Postavodajalna zbornica v Clevelandu in njegov odvetniški poklic mu jemljeta preveč časa, toda tupasem se pa le odtrga od svojega naporega dela v mestu in se zateče na svojo farmo v LeRoy. Tudi omenjenega dneva smo ga dobili na isti farmi, v družbi z našim fotografom Mr. Bukovnikom in Mr. Frank Keržetom, toda ne z onim, ki urejuje revijo "Čas," ampak z onim, ki je svoje čase prodajal v Clevelandu brašno in krmo. Začudili bi se kake domače je bil John Mihelich na farmi. V rokah gnojne vile, poleg sebe kup gnoja, Bukovnik je prav umetniško nakladal gnoj na samokolnico, John ga je "urihaval," Kerže pa je čakal kdaj bo kup poln, da ga odpelje kamor spada — na nove zgrajeni vrt okoli farmarske hiše.

Lovrenc je bil tisti dan prav čedno oblečen, pobrit je bil, klobuk malo postrani, skratka zgleдал je kot mlad udevec, ki se gre drugič ženit. Bil je prav čeden fant. In zopet je z diplomatskimi očmi premeril Mr. Mihelicha, ki je bil v zanikerni obleki in zgleдал kot farmarski pomočnik. Hm, si je mislil Lovrenc, "gluh kot nalašč." "Pičér" bomo vzeli. Jaz sem farmar, pa zgleдам kot mestni gospod, councilman Mihelich je pa gospod pa zgleđa kot pravi "dirt-farmer." "Pičér, pičér!" je zapovedal Lovrenc, in jaz, ki sem imel s seboj fotografski aparat sem rad ugodil Lovrenčevi želji z nado, da če ga slikam v družbi John Mihelicha, prvega slovenskega councilmana v Cleveland, da dobim nazaj onih 1.10, kar je držal Lovrenc v svojem žepu.

Pa sta se postavila Mr. Lovrenc Petkovšek, slovenski farmar, in Mr. John L. Mihelich, naš slovenski councilman v vrsto in fotografist je naredil svojo dolžnost kot vidite zgorej na sliki, ki se danes nahaja v arhivih našega reporterja.

Par dni po tem dogodku smo prišli zvečer v vas v prijazno Lovrenčovo hišo in zahtevali \$1.10 kot dobljeno stavo, ker Lovrenc ni peljal s svojo Lizzy v LeRoy. Pa nas je pogledal Lovrenc in zini: "Je že prav, počak' te, ali nisem dal kobil v LeRoy \$1.00 za komat in 10 centov otroku?! Stava je plačana. Bini, prinesi vodo, Frankie, Frankie - F-r-a-n-k-i-e! A-n-i-e! B-i-n-i! Ah, saj smo prijateljji, jutraj pridem po "caj-tenge," kar ne morem biti brez njih..."

Kaj hočete! Z Lovrencem smo od tedaj še večji prijatelji, pa voščimo njemu, soprogi in vsej družini vesele božične praznike, dobrega zdravja in — da bi dobili enkrat tisto stavo \$1.10 nazaj mi — ne pa Johnova kobilu.

Težke sanje.

Melhijor: "Včeraj se mi je sanjalo, da sem sedel v neznan gostilni, pojedel obsežno kosilo, pil najbolje vino, a končno opazil, da nimam s seboj denarja."

Bołtežar: "To so strašne sanje. Kaj si napravil nato?"

Malhijor: "Naročil sem še črno kavo in se zbudil."

Sanje.

Jožek: "Atek, danes sem sanjal, da si ti podaril meni deset dolarjev, a mamica pet."

Atek: "Kaj ne veš, Jožek, da se ljudem sanja navadno nasprotno od tistega, kar je res."

Jožek: "No, dobro! Če se že nasprotno sanja, pa daj ti meni pet dolarjev a mamica deset."

Njegova pamet.

Mati je poslala Janezka v trgovino, da ji kupi razglednico. Janezek se je kmalu vrnil, a brez razglednice.

Ko ga je mati vprašala, kje je pustil kupljeni predmet, je Janezek menil: "Vrgel sem karto kar v poštni nabiralnik, da mi ne bo treba še enkrat hoditi ven."

IGNAC JERIC

GROCERIJA in MESNICA

Želim vsem rojakom vesele božične praznike in srečno Novo leto!

3583 E. 81st St.

Tel. Academy 1390-J

FRANK LAURICH

PRODAJA PAPIRJA NA DEBELO

Želim vesele božične praznike in srečno Novo leto!
Se priporočam!

15601 Holmes ave.

Tel. Eddy 6866

LUDVIG RADDELI

Slovenska GROCERIJA in MESNICA

Se uljudno priporoča odjemalcem in želi vsem rojakom vesele božične praznike in srečno Novo leto!

15802-04 Waterloo Rd.

LOUIS SRPAN

SLOVENSKI KROJAČ

Izdelujem perfektne obleke delane po vaši meri, garantirane, da vam pristoje.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želim vsem rojakom!

17822 Marcella Rd.

JOHN STREKAL

GROCERIJA in MESNICA

Vesel Božič in srečno Novo leto!

3592 E. 80th St.

Tel. Academy 1525

LOUIS LANCHMAN

SLOVENSKA MLEKARIJA

Se priporoča rojakom za dobro postrežbo in želi vsem skupaj vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1083 E. 68th St.

Frank Kužnik

MODNA TRGOVINA IN ČEVLJI

Vsem prijateljem in znancem želim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

3525 E. 81st St.
Tel. Broadway 887

Anton Ponikvar

GROCERIJA in MESNICA

Želi vsem rojakom vesele božične praznike in srečno Novo leto!

3769 E. 93rd St.

Tel. Broadway 1934

United Hardware & Tool Company

5508 St. Clair ave.

GLAVNI STAN ZA RADIO ELEKTRIČNA BOŽIČNA DARILA

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želimo vsem!

Prodajamo na debelo ali na drobno!

Victor Lisjak

Vesele božične praznike—srečno Novo leto Pridite poslušat naše čudovite radio, na električno. Lepa zaloga gramofonov Imamo tudi nove role in plošče, plane in harmonike, violine, banjos, po jako znižanih cenah. — Se priporočamo!

Auditorium Music — Victor Lisjak, S. N. D.
6419 St. Clair ave.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

voščim vsem mojim odjemalcem in prijateljem! Naznanjam vam, da bom imel sedaj za praznike posebno znižane cene. Orehi, rozini in med, kar je za potice. — Cenjene gospodinjice, pridite v našo trgovino in se boste prepričali, da je pri nas vedno točna postrežba in zmerne cene. Nadalje se vam zahvalim, ker ste me podpirali v preteklosti in upam, da me boste tudi v bodočnosti.

Frank Matijašič

6702 St. Clair ave.
Tel. Rand. 6593

po vseh družega je bil Lovrenc tekom svojega bivanja v Clevelandu krstni ali birmanski boter najmanj 20.000 slovenskim otrokom kot nam pripovedujejo zanesljive osebe in kot nam je Lovrenc nekoč ko je bil dobre volje sam priznal. Tak človek, katerega stariši tako obrajtajo, da ga neprestano prosijo za hotra, mora biti pač dober človek.

No in bilo je enkrat letos maja meseca, ko smo sedeli na poroču Lovrenčeve prijazne hiše. "Bini" je nosila vodo iz studenca, zgodnja redkev je že bila na mizi, Lovrenc je pravkar dobil svojo priljubljeno fajfo po pošti vrnjeno, mama Lovrenčeva so bili nekje v Clevelandu, Rozzi je pridno operirala Fairmont te lefonsko postajo, Frankie je šel molziti krave, Tonie je peljal z Lizzy Jean domov, Ana je študirala šolsko nalogo, Vidic je že spal, Daisy je pričakovala "pordrtije peči" v hlevu, češnje so bujno cvetele, v terek zvečer je bilo, pravim, Lovrenc je bil dobre volje, mi tudi, namreč varuh postave Mr. Jos. Lapp, Doc Cooley in Dutch Prince, ko je omenil Lovrenc, da je pripravljen nas peljati drugi dan s svojim lastnim Fordom v LeRoy, Ohio, blizu nekje Painesville, da obiščemo njegovega brata Johna, ki ima tam nekje farme.

Mi smo Lovrenca takoj prijeli za besedo, kajti znano nam je bilo, da se je prej že ene dvakrat izmazal prav po diplomatsko. O, Lovrenc, ta ti ga je ptič! Če bi bil študiral naprej, bi gotovo postal škof, ki ima pravico odpustiti vse grehe. Torej prijeli smo Lovrenca za besedo in naredili stavo v svoti \$1.10, da če Lovrenc ne pelje drugi dan v LeRoy, da zgubi \$1.10. Ko smo še enkrat poskusili rdečo papriko, smo se poslovili in obljubili drugi dan biti ob 1. uri na mestu, na Lovrenčevi farmi, da se podamo tja nekam severo-vzhodom od Painesville.

In bila sva točno na mestu, jaz in Doc. Seveda sva pričakova-

paj \$1.22. In če jaz ne peljem z gubim \$1.10, če pa peljem jaz, me velja \$1.22." — Tako je modroval Lovrenc, ki je bil že od nekaj brihtne glave. Počasi in diplomatično je začel korakati proti Docovi kari in jo ogledovati od vseh strani. "Ti, Cooly, me think you got room for three people! Pa potegni do Johna. Moja Lizzy je bila pravkar prebarvana, pa se bojim, da bi si vidva obleko umazala, če bi se vozila v njej!"

Z Docom se spogledava. Tako naju že dolgo ni kdo nabrisal. Zagledal sem lastovko, ki je švignila v Lovrenčovo garažo. "Kaj gnezdijo lastovke v garaži?" sem vprašal Lovrenca. "Ja, ja!" je rekel Lovrenc, "so bile tukaj, pa jih ni več, samo včasih se še zmotijo in pridejo, pa zopet odletijo." Hotel me je odvrniti od mojega namena, katerega je takoj pogruntal, da želim namreč s tem izgovorom stopiti v garažo in se prepričati, če je njegova Lizzy v resnici na novo prebarvana. Hitro stopim v garažo — in tudi dobim Lizzy, ki se je sicer svetila kot župnikovi škornji, toda ko se prepričam kot neverni Tomaž, vidim, da je barva čisto suha, da je bila Lizzy barvana že pred najmanj enim mesecem, torej ni nobenega vzroka, zakaj bi si mi pomazali naše obleke v njej. In postrani me je gledal Lovrenc ko sem stopil iz garaže. Mislim sem svojo, on pa svojo.

"Al'nisem pravil kako je Lizzy še mokra!" je diplomatsko govoril Lovrenc. "Doc, hallo, Doc, kar napreži, pa gremo. Hot shot je že v varžetu. John nas že čaka, le brž, da bomo prej tam. John mora še dovezno pot do svoje hiše sfiksati, pa bomo lahko pomagali." Kaj je hotel Doc, kaj sem hotel jaz! Lovrenc se je nama zaenkrat izmazal. Obžalovala sva le, da Lovrenc drži tisto stavo \$1.10, in vedela sva naprej, da do nje ne prideva, poleg tega pa mora Doc še sam voziti.

Srečno smo prišli do farme